

תרגום אונקלוס

מהדורה מסומנת ומדויקת

מבוסס על מהדורת מכון ממרה

בתוספת סימון:

אותיות מרובעות – תוספת מילים¹ באונקלוס

אותיות דקות – תרגום שאינו מילולי²

(סימון **מבהק** בא כסימון אישי למקום ספק.)

¹ (ופעמים אף אותיות מסומנות)

² (ופעמים שנהפך תרגום מסוים לכלל, ואינו מסומן)

ספר בראשית

מעודכן עד: (ועד בכלל) פרשת וישב

3	פרשת בראשית
7	פרשת נח
10	פרשת לך-לך
13	פרשת וירא
17	פרשת חיי שרה
20	פרשת תולדות
22	פרשת ויצא
25	פרשת וישלח
29	פרשת וישב
31	פרשת מקץ
36	פרשת ויגש
38	פרשת ויחי
42	פרשת שמות
45	פרשת וארא
48	פרשת בא
51	פרשת בשלח
54	פרשת יתרו
56	פרשת משפטים
60	פרשת תרומה
62	פרשת תצוה
64	פרשת כי תישא
67	פרשת ויקהל
70	פרשת פקודי

כלי עזר ללימוד תרגום

<http://cal.huc.edu/targumstartpage.html>

<https://www.mgketer.org/mikra/1/1/1/mg/75>

https://he.wikisource.org/wiki/%D7%95%D7%99%D7%A7%D7%99%D7%98%D7%A7%D7%A1%D7%98:%D7%AA%D7%A8%D7%92%D7%95%D7%9D_%D7%90%D7%95%D7%A0%D7%A7%D7%9C%D7%95%D7%A1#cite_ref-2

<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?t=52536>

<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=652600#p652600>

<http://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=654900#p654900>

<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=243390#p243390>

פרשת בראשית

בראשית פרק א

א בְּקִדְמִין, בְּרָא יי, ית שְׁמִיָּא, וְיֵת אֲרֻעָא. **ב** וְאֲרֻעָא, הָוֵת צְדִיָּא וְרִיקְנִיָּא, וְחִשּׁוֹכָא, עַל אִפִּי תְּהוּמָא; וְרוּחָא מִן קֳדָם יי, מְנַשְׁבָּא עַל אִפִּי מִיָּא. **ג** וְאָמַר יי, יְהִי נְהוּרָא; וְהָוֵת נְהוּרָא. **ד** וְחִזָּא יי ית נְהוּרָא, אֲרִי טָב; וְאֲפֹרִישׁ יי, בִּין נְהוּרָא וּבִין חִשּׁוֹכָא. **ה** וְקָרָא יי לְנְהוּרָא יְמָמָא, וְלַחִשּׁוֹכָא קְרָא לַיְלָא; וְהָוֵת רִמְשׁ וְהָוֵת צֶפֶר, יוֹם חַד. {פ}

ו וְאָמַר יי, יְהִי רְקִיעָא בְּמַצִּיעוֹת³ מִיָּא, וְיְהִי מִפְּרִישׁ, בִּין מִיָּא לְמִיָּא. **ז** וְעֵבֵד יי, ית רְקִיעָא, וְאֲפֹרִישׁ בִּין מִיָּא דְמַלְרַע לְרְקִיעָא, וּבִין מִיָּא דְמַעַל לְרְקִיעָא; וְהָוֵת בִּין. **ח** וְקָרָא יי לְרְקִיעָא, שְׁמִיָּא; וְהָוֵת רִמְשׁ וְהָוֵת צֶפֶר, יוֹם תַּנּוּן. {פ}

ט וְאָמַר יי, יתְכַנְשׁוּן מִיָּא מִתְּחִלָּתָא שְׁמִיָּא לְאַתֵּר חַד, וְתַתְּחִין, יִבְשָׁתָא; וְהָוֵת בִּין. **י** וְקָרָא יי לִיבְשָׁתָא אֲרֻעָא, וּלְבֵית כְּנִישָׁתָא מִיָּא קְרָא יִמְמִי; וְחִזָּא יי, אֲרִי טָב. **יא** וְאָמַר יי, תְּדַאֲתִי אֲרֻעָא דְתַאָּה עֶסְבָּא דְּבֵר זֶרְעִיהָ מְזֻדְרַע, אֵילָן פִּירִין עֶבֶד פִּירִין לְזִנְיָה, דְּבֵר זֶרְעִיהָ בִּיהָ עַל אֲרֻעָא; וְהָוֵת בִּין. **יב** וְאִפִּיקַת אֲרֻעָא דְתַאָּה עֶסְבָּא דְּבֵר זֶרְעִיהָ מְזֻדְרַע, לְזִנְיָה, וְאֵילָן עֶבֶד פִּירִין דְּבֵר זֶרְעִיהָ בִּיהָ, לְזִנְיָה; וְחִזָּא יי, אֲרִי טָב. **יג** וְהָוֵת רִמְשׁ וְהָוֵת צֶפֶר, יוֹם תְּלִיתָאִי. {פ}

יב וְאָמַר יי, יְהוֹן נְהוּרִין בְּרְקִיעָא דְשְׁמִיָּא, לְאַפְרָשָׁא, בִּין יְמָמָא וּבִין לַיְלָא; וְיְהוֹן לְאַתֵּין וּלְזִמְנִין⁴, וְלִמְחִין בְּהוֹן יוֹמִין וְשַׁנִּין. **טו** וְיְהוֹן לְנְהוּרִין בְּרְקִיעָא דְשְׁמִיָּא, לְאַנְהָרָא עַל אֲרֻעָא; וְהָוֵת בִּין. **טז** וְעֵבֵד יי, ית תְּרִין נְהוּרִיָּא רַבְרְבִיָּא; ית נְהוּרָא רַבָּא, לְמַשְׁלֵט בִּימָמָא, וְיֵת נְהוּרָא זְעִירָא לְמַשְׁלֵט בְּלַיְלָא, וְיֵת כּוֹכְבִיָּא. **יז** וְיֵהֵב יְתַהוֹן יי, בְּרְקִיעָא דְשְׁמִיָּא, לְאַנְהָרָא, עַל אֲרֻעָא. **יח** וְלְמַשְׁלֵט, בִּימָמָא וּבְלַיְלָא, וְלְאַפְרָשָׁא, בִּין נְהוּרָא וּבִין חִשּׁוֹכָא; וְחִזָּא יי, אֲרִי טָב. **יט** וְהָוֵת רִמְשׁ וְהָוֵת צֶפֶר, יוֹם רַבִּיעָאִי. {פ}

יט וְאָמַר יי—יִרְחֶשׁוּן מִיָּא, רְחִישׁ נִפְשָׁא חִיתָא; וְעוֹפָא יִפְרַח עַל אֲרֻעָא, עַל אִפִּי רְקִיעָא דְשְׁמִיָּא. **כא** וְבִרָא יי, ית תַּנִּינִיָּא רַבְרְבִיָּא; וְיֵת כָּל נִפְשָׁא חִיתָא דְרְחֶשָׁא דְאַרְחִישׁוּ מִיָּא

לְזִנְיָהוֹן, וְיֵת כָּל עוֹפָא דְפִרַח לְזִנְיָה, וְחִזָּא יי, אֲרִי טָב. **כב** וּבִרְיָד יְתַהוֹן יי, לְמִימָר: פּוּשׁוּ וּסְגוּ, וּמְלוּ ית מִיָּא בִימָמָא, וְעוֹפָא, יִסְגִי בְּאַרְעָא. **כג** וְהָוֵת רִמְשׁ וְהָוֵת צֶפֶר, יוֹם חֲמִישָׁאִי. {פ}

כד וְאָמַר יי, תְּפִיק אֲרֻעָא נִפְשָׁא חִיתָא לְזִנְיָה, בְּעִיר וּרְחִישׁ וְחִית אֲרֻעָא, לְזִנְיָה; וְהָוֵת בִּין. **כה** וְעֵבֵד יי ית חִית אֲרֻעָא לְזִנְיָה, וְיֵת בְּעִירָא לְזִנְיָה, וְיֵת כָּל רְחֶשָׁא דְאַרְעָא, לְזִנְיָה; וְחִזָּא יי, אֲרִי טָב. **כו** וְאָמַר יי, נְעִבִיד אֲנָשָׁא בְּצַלְמֵנָא כְּדְמוֹתֵנָא; וְיִשְׁלֹטוֹן בְּנוּנִי יָמָא וּבְעוֹפָא דְשְׁמִיָּא, וּבְבְעִירָא וּבְכָל אֲרֻעָא, וּבְכָל רְחֶשָׁא, דְרְחִישׁ עַל אֲרֻעָא. **כז** וְבִרָא יי ית אָדָם בְּצַלְמִיָּה, בְּצַלְמֵ אֱלֹהִים⁵ בְּרָא יְתִיהָ: דְּכֵר וְנִקְבָּא, בְּרָא יְתַהוֹן. **כח** וּבִרְיָד יְתַהוֹן, יי, וְאָמַר לְהוֹן יי פּוּשׁוּ וּסְגוּ וּמְלוּ ית אֲרֻעָא, וְתַקְוֹפוּ עֲלָהּ; וְשִׁלוּטוֹן בְּנוּנִי יָמָא, וּבְעוֹפָא דְשְׁמִיָּא, וּבְכָל חִיתָא, דְרְחֶשָׁא עַל אֲרֻעָא. **כט** וְאָמַר יי, הָא יְהִיבִית לְכוֹן ית כָּל עֶסְבָּא דְּבֵר זֶרְעִיהָ מְזֻדְרַע דְעַל אִפִּי כָּל אֲרֻעָא, וְיֵת כָּל אֵילָנָא דְבִיהָ פִּירִי אֵילָנָא, דְּבֵר זֶרְעִיהָ מְזֻדְרַע: לְכוֹן יְהִי, לְמִיכַל. **ל** וְלָכֵל חִית אֲרֻעָא וְלָכֵל עוֹפָא דְשְׁמִיָּא וְלָכֵל דְרְחִישׁ עַל אֲרֻעָא, דְבִיהָ נִפְשָׁא חִיתָא, ית כָּל יְרוֹק עֶסְבָּא, לְמִיכַל; וְהָוֵת בִּין. **לא** וְחִזָּא יי ית כָּל דְּעֵבֵד, וְהָא תַּסִּין לְחִדָּא; וְהָוֵת רִמְשׁ וְהָוֵת צֶפֶר, יוֹם שְׁתִּיתָאִי. {פ}

בראשית פרק ב

א וְאַשְׁתַּכְּלָלוּ⁶ שְׁמִיָּא וְאֲרֻעָא, וְכָל חִילִיָּהוֹן. **ב** וְשִׁינִי יי בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה, עֲבִידִיתִיהָ דְעֵבֵד; וְנַח בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה, מְכָל עֲבִידִיתִיהָ דְעֵבֵד. **ג** וּבִרְיָד יי ית יוֹמָא שְׁבִיעָאָה, וְקִדִּישׁ יְתִיהָ: אֲרִי בִיהָ נַח⁷ מְכָל עֲבִידִיתִיהָ, דְּבִרָא יי לְמַעַבֵּד. {פ}

ד וְאֵלִין תּוֹלְדָתָא שְׁמִיָּא וְאֲרֻעָא, כִּד אֲתַבְרִיאֵו: בְּיוֹמָא, דְּעֵבֵד יי אֱלֹהִים—אֲרֻעָא וְשְׁמִיָּא. **ה** וְכָל אֵילָנִי חֻקְלָא, עַד לָא הָוּוּ בְּאַרְעָא, וְכָל עֶסְבָּא דְחֻקְלָא, עַד לָא צִמַּח: אֲרִי לָא אַחִית יי אֱלֹהִים מְטָרָא, עַל אֲרֻעָא, וְאַנְשׁ לִית, לְמַפְלַח ית אֲדַמָּתָא. **ו** וְעִנְנָא, הָוֵת סְלִיק מִן אֲרֻעָא, וּמִשְׁקִי, ית כָּל אִפִּי אֲדַמָּתָא. **ז** וְבִרָא יי אֱלֹהִים ית אָדָם⁸, עֶפְרָא מִן אֲרֻעָא, וְנִפְח

³ תרגום מיוחדת ל'תוך'. מופיע עוד בבראשית ב:ט,ג,ג, ובבמדבר לה:ה. ורב תוך מתורגם ג או בין (CAL) midst (שם) ועי' רמב"ן (ב:ט) שמשמע באמצע ולא רק בתוך.

⁴ רוב מועד מתורגם כמזן (כ150) ובו' מועד. ובשמות לג:ז בית-אולפנא

⁵ אחד מג' קרא ותרגום- שקוראים הפסוק במקום תרגומו (פרשגן ע"פ המסורה לתרגום). ועי' להלן ה:א. ובפסוק ה:ג צלמו= דמי ליה

⁶ vb. to finish (shaph.), be finished (ishtaph.) [Akk.?] // Gen 2:1; 6:16; Ex 9:18; Num 21:27. שכלל

⁷ שבת שבא כשם דבר הוא שבת (או שמיטה) אף בתרגום. אבל שבת כפועל הוא מנוחה.

⁸ בתורה האדם, אבל בתרגום אדם הוא דווקא שם פרטי, ואדם כמציון המין מתורגם אנש בכל מקום

באפוי. נשמתא דחיי: והות באדם. לרוח ממללא. ח ונצב
 יי אלהים. גנתא בעדו—מלקדמין: ואשרי תמן. ית אדם
 דברא. ט ואצמח יי אלהים. מן ארעא. כל אילן דמרג'⁹
 למחזי. וטב למיכל—ואילן חייא. במציעות גנתא. ואילן.
 דאכלי פירוהי חכמין בין טב לביש. י ונהרא הוה נפיק מעדו.
 לאשקאה ית גנתא: ומתמן. מתפרש. והוי. לארבעא רישי
 נהרין. יא שום חד. פישון—הוא דמסיף. ית כל ארע חוילה.
 דתמן. דהבא. יב ודהבא דארעא ההיא. טב: תמן בדלחא.
 ואבני ברלא. יג ושום נהרא תנינא. גיחון—הוא דמסיף. ית
 כל ארע כוש. יד ושום נהרא תליתאה דגלת. הוא דמהליך
 למדנחא דאתור: ונהרא רביעאה. הוא פרת. טו ודבר'¹⁰ יי
 אלהים. ית אדם: ואשרייה בגנתא דעדו. למפלחה ולמטרה.
 טז ופקיד יי אלהים. על אדם למימר: מכל אילן גנתא. מיכל
 תיכול. יז ומאילן. דאכלי פירוהי חכמין בין טב לביש—לא
 תיכול. מניה: ארי. ביומא דתיכול מניה—ממת תמות. יח
 ואמר יי אלהים. לא תקין דיהי אדם בלחודוהי: אעביד ליה
 סמך. קבליה. יט וברא יי אלהים מן ארעא. כל חית ברא'¹¹
 וית כל עופא דשמיא. ואיתי לות אדם. למחזי מא יקרי ליה:
 וכל דהוה קרי ליה אדם נפשא חיתא. הוא שמיא.
 שלישי' כ וקרא אדם שמהו. לכל בעירא ולעופא דשמיא.
 ולכל. חית ברא: ולאדם. לא אשכח סמך קבליה.
 כא ורמא יי אלהים שיתא על אדם. ודמוה: ונסיב. חדא
 מעלעוהי. ומלי בקרא. תחותה. כב ובנא יי אלהים ית עלעא
 דנסיב מן אדם. לאתתא: ואיתיה. לות אדם. כג ואמר. אדם.
 הדא זמנא גרמא מגרמי. ובקרא מבקרי: לדא יתקרי אתתא.
 ארי מבעלה נסיבא דא. כד על כין. ישבוק גבר. בית משכבי
 אבויה. ואמיה: וידבוק באתתיה. ויהו לבקרא חד. כה והו
 תרויהו ערטלאין. אדם ואתתיה: ולא. מתכלמין.

בראשית פרק ג

א וחויא. הוה חכים. מכל חית ברא. דעבד יי אלהים: ואמר.
 לאתתא. בקשטא ארי אמר יי. לא תיכלון מכל אילן גנתא.
 ב ואמרת אתתא. לחויא: מפרי אילן גנתא. ניכול. ג ומפרי
 אילנא. דבמציעות גנתא—אמר יי לא תיכלון מניה. ולא

תקרבון ביה: דלמא תמותון. ד ואמר חויא. לאתתא: לא
 ממת. תמותון. ה ארי. גלי קדם יי. ארי ביומא דתיכלון מניה.
 יתפתחון עיניכון: ותהוון. כרברבין. חכמין¹². בין טב לביש.
 ו וחזת אתתא ארי טב אילנא למיכל וארי אסו¹³ הוא לעיניו.
 ומרגא אילנא לאסתכלא¹⁴ ביה. ונסיבת מאביה. ואכלת:
 ויהבת אף לבעלה עמה. ואכל. ז ואתפתחא. עיני תרויהוון.
 וידעו. ארי ערטלאין אנון: וחטיטו להון טרפי תנינו. ועבדו
 להון זריון. ח ושמעו ית קל מימרא דיי אלהים. מהליך
 בגנתא—למנח¹⁵ יומא: ואטמר אדם ואתתיה. מן קדם יי
 אלהים. בגו. אילן גנתא. ט וקרא יי אלהים. לאדם: ואמר
 ליה. אן את. י ואמר. ית קל מימרד שמעית בגנתא: ודחילית
 ארי ערטלאי אנא. ואטמרית. יא ואמר—מאן חוי לך. ארי
 ערטלאי את: המן אילנא. דפסידתך בדיל דלא למיכל מניה—
 אכלתא. יב ואמר. אדם: אתתא דיהבת עמי. היא יהבת
 לי מן אילנא ואכלית. יג ואמר יי אלהים לאתתא. מא דא
 עבדת: ואמרת. אתתא. חויא אטעני. ואכלית. יד ואמר יי
 אלהים לחויא. ארי עבדת דא. ליט את מכל בעירא. ומכל
 חית ברא: על מעך תיזיל. ועפרא תיכול כל יומי חיקך.
 טו ודבבו אשוי. בינה ובין אתתא. ובין בנה. ובין בנהא: הוא
 יהי דכיר מא דעבדת ליה¹⁶ מלקדמין. ואת תהי נטר ליה
 לסופא. {ס} טז לאתתא אמר. אסגאה אסגי צערכי
 ועדויכי—בצער. תלידין בנין: ולות בעליך. תהי תיאבתיך.
 והוא. ישלוט ביה. {ס} יז ולאדם אמר. ארי קבילתא למימר
 אתתך. ואכלת מן אילנא. דפסידתך למימר לא תיכול מניה—
 ליטא ארעא. בדילך. בעמל תיכלנה. כל יומי חיקך. יח וכבין
 ואטדיון. תצמח לך: ותיכול. ית עסבא דחקלא. יט ביזעתא
 דאפך. תיכול לחמא. עד דתתתב לארעא. דמנה אתברייתא:
 ארי עפרא את. ולעפרא תתוב. כ וקרא אדם שום אתתיה.
 חוה: ארי היא הות אמא. דכל בני אנשא. כא ועבד יי
 אלהים לאדם ולאיתתיה. לבושין דיקר על משך בסרהו—
 ואלבישונן. {פ}

¹² כמעט בכל מקום ידע מתורגם ידע, וכאן יחידאי חכם

¹³ לשון רפואה. ויחידאי הוא ללשון תאווה.

¹⁴ I vb. to look at, understand (ithpa.) // Gen 3:6; 24:21; Ex 3:6; 33:8; Num 12:8; 21:9; 23:21; Deut 32:7, 29.

¹⁵ n. m. east // Most of the emph. forms show an anaptyctic vowel between d and n.

¹⁶ צ"ע בתרגום יושפך. וראש מפורש במשמעות זמן, וכן עקב בסמוך.

⁹ תרגום מילולי. נחמד רק כאן ובסמוך (ג:ו). חמד כפועל בעוד מקומות ומתורתם חמד

¹⁰ לקיחה של איש או בעל חיים בא תמיד בשרש דבר, והוא תרגום

מילולי. ויש לציין דרכם של חז"ל לדרוש 'לקיחה בדברים'

¹¹ ברוב מקומות שדה מתורגם חקל, כרגיל בארמית בבליית. ורק חית/חיות השדה מתורגם ברא, בארמית מקראית וגלילית, בהשפעת לשון המקרא דבניאל ב:לח. (הרב י. וידר)

רביעי¹⁷ כב ואמר יי אלהים, הא אדם הוה יחידאי בעלמא מביה, למדע¹⁸, טב וביש; וכען דלמא יושיט ידו, ויסב אף מאילן חייא, ויכול, ויחי לעלם. **כג** ושלחיה יי אלהים, מגנתא דעדן—למפלח, בארעא, דאתברי, מתמן. **כד** ותריד, ית אדם; ואשרי מלקדמין לגנתא דעדן ית כרוביא, וית שגן חרבא דמתהפכא, למטר, ית אורח אילן חייא. {ס}

בראשית פרק ד

א ואדם, ידע ית חוה אתתיה; ועדיאת, וילידת ית קין, ואמרת, קניתי גברא מן קדם יי. **ב** ואוסיפת למילד, ית אחוהי ית הבל; והוה הבל, רעי ענא, וקין, הוה פלח בארעא. **ג** והוה, מסוף יומין; ואיתי קין מאבא דארעא, הרבנא—קדם יי. **ד** והבל איתי אף הוא מבכירי עניה, ומשמיניהו; והות רעוא מן קדם יי, בהבל ובקרבעיה. **ה** ובקין ובקרבעיה, לא הות רעוא; ותקרי לקין לחדא, ואתכבישו אפיה. **ו** ואמר יי, לקין: למא תקרי לך, ולמא אתכבישו אפך. **ז** הלא אם תוטיב עובדך, ושתביק¹⁹ לך, ואם לא תוטיב עובדך, ליום דינא חטאך נטיר; **עחיד לאתפרעא מנך**, אם לא תתוב, ואם תתוב, ושתביק לך. **ח** ואמר קין, להבל אחוהי; והוה במהניהו בחקלא, וקם קין על הבל אחוהי וקטליה. **ט** ואמר יי לקין, אן הבל אחוך; ואמר לא ידענא, הנטר אחי אנא. **י** ואמר, מא עבדתא; קל דס ורעין דעתידין למפק מן אחוך²⁰, קבלו קדמי מן ארעא. **יא** וכען, ליט את, מן ארעא דפתחת ית פמה, וקבילת ית דמא דאחוך מן ידך. **יב** ארי תפלח בארעא, לא תוסיף למתן חילה לך; מטלטל וגלי, תהי בארעא. **יג** ואמר קין, קדם יי: סגי חובי, מלמשבק. **יד** הא תריכתא יתי יומא דין, מעל אפי ארעא, ומן קדמך, כית אפשו לאטמרא; ואיחי מטלטל וגלי, בארעא, ויהי כל דישכחני, יקטלני. **טו** ואמר ליה יי, לכין כל קטוליא קין, לשבעא דין, ותפרע מביה; ושו יי לקין אתא, בדיל דלא למקטל יתיה כל דישכחניה. **טז** ונפק קין, מן קדם יי; ויתב בארע גלי ומטלטל דהות עבידא ענוהי, מלקדמין בגנתא דעדן. **יז** וידע קין ית אתתיה, ועדיאת וילידת ית חנוך; והוה, בני קרתא, וקרא שמה דקרתא, כשום בריה חנוך. **יח** ואתיליד לחנוך, ית עירד, ועירד, אוליד ית מחויאל; ומחויאל, אוליד ית מתושאל, ומתושאל, אוליד ית למך.

חמישי²¹ יט ונסיב ליה למך, תרתין נשין: שום חדא עדא, ושום תנייתא צלה. **כ** וילידת עדא, ית יבל: הוא הוה—רבהו, דיתבי משכנין ומרי בעיר. **כא** ושום אחוהי, יובל: הוא הוה—רבהו, דכל דמנגן על פם נבלא ידעי ומר כנרא ואבובא. **כב** וצלה אף היא, ילדת ית תובל קין—הוא הוה רבהו, דכל דידעי עבדת נחשא וברזלא; ואחתיה דתובל קין, נעמה. **כג** ואמר למך לנשוהי, עדא וצלה שמעא קלי—נשי למך, אציתא למימרי: לא גברא קטילית דבדיליה אנא סביל חובין לממת, ואף לא עולימא חבילית דבדיליה ישתצי זרעי. **כד** ארי שבעא דין, אתליאו לקין: הלא ללמך בריה, שבעין ושבעא. **כה** וידע אדם עוד, ית אתתיה, וילידת בר, וקרת ית שמה שות: ארי אמרת ויב לי יי, בר אחרן—חלף הבל, דקטליה קין. **כו** ולשת אף הוא אתיליד בר, וקרא ית שמה אנוש; בכין ביומוהי חלו בני אנושא, מלצללא בשמא דיי. {ס}

בראשית פרק ה

א דין ספר, תולדת אדם: ביומא, דברא יי אדם, בדמות אלהים, עבד יתיה. **ב** דכר ונקבא, בראנו; וברך יתהוה, וקרא ית שומהו אדם, ביומא, דאתבריא. **ג** וחיא אדם, מאה ותלתין שנין, ואוליד בדמותיה, דדמי ליה²¹; וקרא ית שמה, שות. **ד** והוה יומי אדם, בתר דאוליד ית שות, תמני מאה, שנין; ואוליד בנין, ובנן. **ה** והוה כל יומי אדם, דחיא, תשע מאה ותלתין, שנין; ומית. {ס} **ו** וחיא שות, מאה וחמיש שנין; ואוליד, ית אנוש. **ז** וחיא שות, בתר דאוליד ית אנוש, תמני מאה ושבע, שנין; ואוליד בנין, ובנן. **ח** והוה, כל יומי שות, תשע מאה ותרתא עשרי, שנין; ומית. {ס} **ט** וחיא אנוש, תשעין שנין; ואוליד, ית קינן. **י** וחיא אנוש, בתר דאוליד ית קינן, תמני מאה וחמיש עשרי, שנין; ואוליד בנין, ובנן. **יא** והוה, כל יומי אנוש, תשע מאה וחמיש, שנין; ומית. {ס} **יב** וחיא קינן, שבעין שנין; ואוליד, ית מהללאל. **יג** וחיא קינן, בתר דאוליד ית מהללאל, תמני מאה וארבעין, שנין; ואוליד בנין, ובנן. **יד** והוה, כל יומי קינן, תשע מאה ועשר, שנין; ומית. {ס} **טו** וחיא מהללאל, שתין וחמיש שנין; ואוליד, ית ירד. **טז** וחיא מהללאל, בתר דאוליד ית ירד, תמני מאה ותלתין, שנין; ואוליד בנין, ובנן. **יז** והוה, כל יומי

²⁰ הוסיף לשון פירוש לפי שלשון הכתוב דמי לשון רבים הוא. עי' רש"י.

²¹ לעיל (א:כו) תרגם צלמנא, וצ"ב על השינוי.

¹⁷ תשפ"א- עד כאן עיינתי בספיקות

¹⁸ כאן תרגם בלשון מדע, ולא חכמה כדלעיל (ב:ט,ב:יז)

¹⁹ לשון מחילה

והוה נוח. בר חמיש מאה שנין; ואוליד נוח. ית שם ית חם וית יפת.

בראשית פרק ו

א והוה כד שריאו בני אנושא. למסגי על אפי ארעא; ובנתא. אתילידא להון. ב וחזו בני רברביא ית בנת אנושא. ארי שפירן אנין; ונסיבו להון נשין. מכל דאתרעיו. ג ואמר יי. לא יתקנים דרא בישא הדיו קדמי לעלם. בדיל דאנון בסרא. ועובדיהון בישין; ארפא יהיב להון. מאה ועסרין שנין אם יתובנו. ד גבריא הוו בארעא. ביומיא האנון. ואף בתר פין דעאלין בני רברביא לות בנת אנושא. וילדו להון: אנון גבריא דמעלמא. אנושין דשמא. {פ}

ה וחזא יי. ארי סגיאת בישת אנושא בארעא, וכל יצרא מחשבת לביה. לחוד ביש כל יומא. ו ותב יי במימריה. ארי עבד ית אנושא בארעא; ואמר במימריה. למחבר תקפהון כרעוניה²². ז ואמר יי. אמחי ית אנושא דבריתי מעל אפי ארעא. מאנושא עד בעירא. עד רחשא ועד עופא דשמיא: ארי תבית²³ במימרי. ארי עבדתנון. ח ונוח. אשכח רחמין קדם יי. {פ}

פרשת נח

ולאמתא תשכללנה²⁴ מלעילא. ותרעה דתיבתא. בסטרה תשין: מדורין ארעאין תנינין ותליתאין. תעבדנה. יז ואנא האנא מיתי ית טופנא²⁵ מיא על ארעא. לחבלא כל בסרא דביה רוחא דחי. מתחות שמיא: כל דבארעא. ימות. יח ואקים ית קימי. עמד; ותיעול. לתיבתא—את. ובנה ואתתה ונשי בנה עמד. יט ומכל דחי מכל בסרא תרין מכולא. תעיל לתיבתא—לקימא עמד: דכר ונקבא. יאהון. כ מעופא לזנוהי. ומן בעירא לזנה. מכל רחשא דארעא. לזנוהי—תרין מכולא ייעלון לוותה. לקימא. כא ואת סב²⁶ לה. מכל מיכל דמתאכיל. ותכנוש. לוותה; ויהי לה ולהון. למיכל. כב ועבד, נוח: ככל דפסיד יתיה. יי—פין עבד.

מהללא. תמני מאה ותשעין וחמיש. שנין; ומית. {ס} יח וחזא ייד. מאה ושתין ותרתין שנין; ואוליד. ית חנוך. יט וחזא ייד. בתר דאוליד ית חנוך. תמני מאה. שנין; ואוליד בנין. ובנו. כ והוה. כל יומי ייד. תשע מאה ושתין ותרתין שנין; ומית. {ס} כא וחזא חנוך. שתיין וחמיש שנין; ואוליד. ית מתושלח. כב והליך חנוך בדחלתא די. בתר דאוליד ית מתושלח. תלת מאה. שנין; ואוליד בנין. ובנו. כג והוה. כל יומי חנוך. תלת מאה ושתין וחמיש. שנין. כד והליך חנוך. בדחלתא די; וליתוהי. ארי אמית יתיה יי. {ס} שביעי כה וחזא מתושלח. מאה ותמני ושבע שנין; ואוליד. ית למך. כו וחזא מתושלח. בתר דאוליד ית למך. שבע מאה ותמני ותרתין שנין; ואוליד בנין. ובנו. כז והוה. כל יומי מתושלח. תשע מאה ושתין ותשע. שנין; ומית. {ס} כח וחזא למך. מאה ותמני ותרתין שנין; ואוליד. בר. כט וקרא ית שמיא נוח. למימר: דין ונחמנא מעובדנא. ומליאות ידנא. מן ארעא. דלטה יי. ל וחזא למך. בתר דאוליד ית נוח. חמיש מאה ותשעין וחמיש. שנין; ואוליד בנין. ובנו. לא והוה. כל יומי למך. שבע מאה ושבעין ושבע. שנין; ומית. {ס} לב

בראשית פרק ו

ט אליו. תולדת נוח—נוח גבר זכאי²⁴ שלים הוה. בדרוהי: בדחלתא די. הליך נוח. י ואוליד נוח. תלתא בנין—ית שם. ית חם וית יפת. יא ואתחבלת ארעא. קדם יי; ואתמליאת ארעא. יב וחזא יי ית ארעא. והא אתחבלת: ארי חבילו כל בסרא אנוש אורחיה. על ארעא. {ס} יג ואמר יי לנח. קצא דכל בסרא עאל לקדמי—ארי אתמליאת ארעא חטופין. מן קדם עובדיהון בישין; והאנא מחבילהון. עם ארעא. יד עבד לה תיבתא דאעין דקדרוס. מדורין²⁶ תעביד ית תיבתא; ותחפי יתה מגיו ומברא. בכפרא. טו ודין. דתעביד יתה: תלת מאה אמין. ארפא דתיבתא. חמישין אמין פתיה. ותלתין אמין רומה. טז ניהור²⁷ תעביד לתיבתא.

29 הרב וידר פירש' מלשון טופ=צופ כמו 'אשר הציף מי ים סוף'.

רש"י: מכול - שבילה את הכל, שבלבל את הכל, שהוביל את הכל מן הגבוה לנמוך. וזהו לשון אונקלוס שתרגמו: "טופנא", שהציף את הכל והביאם לבבל שהיא עמוקה; ולכך נקראת שנער, שכל מתי מכול ננעור שם (ראה שבת קיג, ב).

30 שורש נסב-

22 נראה שלא תרגם "ויתעצב אל-לבו"

23 נ"ל דגם זה מלשון תב/שב

24 כן הוא תרגום הרגיל של צדיק

25 גזל

26 מלשון דירה, קנים במקרא מובן כלשון קן של ציפור (פרשגן)

27 פ"י פרשגן מאור. ואינו מחזור מתרגומו טיב האור.

28 פ"י finish, בניגוד לשורש שצה (תשיציה) שפירושו complete.

וע"י פרשגן

בראשית פרק ז

שני א ואמר יי לנח, עול את וכל אַנש ביתך לתיבתא: ארי יתך חיותי וזכאי קדמי, בדרא הדין. **ב** מכל בעירא דכיא, תסב לך שבעא שבעא—דכר ונקבא; ומן בעירא דליתא דכיא, תרין—דכר ונקבא. **ג** אף מעופא דשמיא שבעא שבעא, דכר ונקבא, לקמא זרעא, על אפי כל ארעא. **ד** ארי לזמן יומין עוד שבעא, אָנא מחית מטרא על ארעא, ארבעין ימין, וארבעין לילון; ואמחי, ית כל יקומא דעבדית, מעל, אפי ארעא. **ה** ועבד, נח, ככל דפקדיה, יי, ונח, בר שית מאה שנים; וטופנא הוה, מיא על ארעא. **ז** ועאל נח, ובנוהי ואתתיה ונשי בנוהי עמיה—לתיבתא: מן קדם, מי טופנא. **ח** מן בעירא, דכיא, ומן בעירא, דליתא דכיא; ומן עופא—וכל, דרחיש על ארעא. **ט** תרין תרין עאלו עם נח, לתיבתא—דכר ונקבא: כמא דפקיד יי, ית נח, וְהוּהוּ, לזמן שבעא יומין; ומי טופנא, הוה על ארעא. **יא** בשנת שית מאה שנים, לחיי נח, בירחא תנינא, בשבעת עשרא יומא לירחא—ביומא הדין, אתבזעו כל מבועי תהום רבא, וכוי דשמיא, אתפתחא. **יב** והוה מטרא, נחית על ארעא, ארבעין ימין, וארבעין לילון. **יג** בכרו יומא הדין עאל נח, ושם וחס ויפת בני נח; ואתת נח, ותלת נשי בנוהי עמהון—לתיבתא. **יד** אנון וכל חיתא לזנה, וכל בעירא לזנה, וכל רחשא דפרח, **טו** ועאלו עם נח, לתיבתא, תרין תרין מכל בסרא דביה רוחא דחיי. **טז** ועאליא, דכר ונקבא מכל בסרא עאלו, כמא דפקיד יתיה, יי; ואגין יי במימריה, עלוהי. **שלישי** **יז** והוה טופנא ארבעין יומין, על ארעא; וסגיו מיא, ונטלו ית תיבתא, ואתרמת, מעל ארעא. **יח** ותקיפו מיא וסגיו לחדא, על ארעא; ומהלכא תיבתא, על אפי מיא. **יט** ומיא, תקיפו לחדא לחדא—על ארעא; ואתחפיו, כל טוריא רמיא, דתחות, כל שמיא. **כ** חמיש עשרי אמן מלעילא, תקיפו מיא; ואתחפיו, טוריא. **כא** ומית כל בסרא דרחיש על ארעא, בעופא ובבעירא ובחיתא, ובכל רחשא, דרחיש על ארעא—וכל, אַנשא. **כב** כל דנשמת רוח חיון באפוהי, מכל דביבשתא—מיתו. **כג** ומחא ית כל יקומא דעל אפי ארעא, מאַנשא עד בעירא עד רחשא ועד עופא דשמיא, ואתמחיו, מן ארעא; ואשתאר ברם נח ודעמיה, בתיבתא. **כד** ותקיפו מיא, על ארעא, מאה וחמשין, יומין.

בראשית פרק ח

א ודכיר יי, ית נח, וית כל חיתא וית כל בעירא, דעמיה בתיבתא; ואעבר יי רוחא על ארעא, ונחו מיא. **ב** ואסתכרו מבועי תהומא, וכוי דשמיא; ואתכלי מטרא, מן שמיא. **ג** ותבו מיא מעל ארעא, אַזלין ותיבין; וחסרו מיא—מסוף, מאה וחמשין יומין. **ד** ונחת תיבתא בירחא שביעאה, בשבעת עשרא יומא לירחא, על, טורי קרדו. **ה** ומיא, הוה אַזלין וחסרין, עד, ירחא עסיראה; בעסיראה בחד לירחא, אתחזיו רישי טוריא. **ו** והוה, מסוף ארבעין יומין; ופתח נח, ית כות תיבתא דעבד, **ז** ושלח, ית עורבא; ונפק מפק ותאיב, עד דיבישו מיא מעל ארעא. **ח** ושלח ית יונה, מלותיה—למחזי אם קלו מיא, מעל אפי ארעא. **ט** ולא אשפחת יונה מנח לפרסת רגלה, ותבת לותיה לתיבתא—ארי מיא, על אפי כל ארעא; ואושיט ידיה ונסבה, ואעיל יתה לותיה לתיבתא. **י** ואוריד, עוד, שבעא יומין אחרנין; ואוסיף שלח ית יונה, מן תיבתא. **יא** ואתת לותיה יונה לעדן רמשא, והא טרף זיתא תביר מחת בפמה; וידע נח, ארי קלו מיא מעל ארעא. **יב** ואוריד עוד, שבעא יומין אחרנין; ושלח, ית יונה, ולא אוסיפת למתב לותיה, עוד. **יג** והוה בשית מאה וחדא שנים, בקדמאה בחד לירחא, נגובו מיא, מעל ארעא; ואעדי נח, ית חופאה דתיבתא, וחזא, והא נגובו אפי ארעא. **יד** ובירחא, תנינא, בעסרין ושבעא יומא, לירחא—יבישת, ארעא. **טו** {רביעי} **טו** ומליל יי, עם נח למימר, **טז** פוק, מן תיבתא—את, ואתתך ובנך ונשי בנך עמך. **יז** כל חיתא דעמך מכל בסרא, בעופא ובבעירא ובכל רחשא דרחיש על ארעא—אפיק עמך; ויתלדון בארעא, ויפשוו ויסגון על ארעא. **יח** ונפק נח; ובנוהי ואתתיה ונשי בנוהי, עמיה. **יט** כל כל חיתא, כל רחשא וכל עופא, כל, דרחיש על ארעא—לזרעיתהון, נפקו מן תיבתא. **כ** ובנא נח מדבחה, קדם יי; ונסיב מכל בעירא דכיא, ומכל עופא דכי, ואסיק עלון, על מדבחה. **כא** וקביל יי ברעא, ית הרבניה, ואמר יי במימריה לא אוסיף למלט עוד ית ארעא בדיל חובי אַנשא, ארי יצרא לבא דאַנשא ביש מזעוריה; ולא אוסיף עוד לממחי ית כל דחי, כמא דעבדית. **כב** עוד, כל יומי ארעא; זרועא וזרעא וקורא וחומא וקיסא וסתוא, וימם וליל—לא יבטלון.

³¹ פ' פרשגן וימתן, ויחל משורש יחל

פרק ט

א ובריה יי, ית נוח וית בנוהי; ואמר להון פושו וסגו, ומלו ית ארעא. ב ודחלתכון ואימתכון, תהי, על כל חית ארעא, ועל כל עופא דשמיא; בכל דתרחיש ארעא ובכל גוני ימא, בינכון מסירין. ג כל רחשא דהוא חי, לכון יהי למיכל: כירוק עסבא, יהבית לכון ית כולא. ד ברם בסרא, בנפשיה דמיה לא תיכלון. ה וברם ית דמכון לנפשיתכון אתבע, מיד כל חיתא אתבעניה; ומיד אנשא, מיד גבר דיישוד ית דמא דאחיה--אתבע, ית נפשא דאנשא. ו דיישוד דמא דאנשא, בסהדין על מימר דינא דמיה יתאשד: ארי בצלם אלהים, עבד ית אנשא. ז ואתון, פושו וסגו; אתילדו בארעא, וסגו בה. {ס} חמישי ח ואמר יי לנוח, ולבנוהי עמיה למימר. ט ואנא, האנא מקים ית קימי עמכון, ועם בניכון, בתריכון. י ועם כל נפשא חיתא דעמכון, בעופא בבירא ובכל חית ארעא עמכון; מכל נפכי תיבתא, לכל חית ארעא. יא ואקים ית קימי עמכון, ולא ישתיצי כל בסרא עוד ממי טופנא; ולא יהי עוד טופנא, לחבלא ארעא. יב ואמר יי, דא את קים דאנא יהיב בין מימרי וביניכון, ובין כל נפשא חיתא, דעמכון--לדרי, עלמא. יג ית קשתי, יהבית בעננא; ותהי לאת קים, בין מימרי ובין ארעא. יד ויהי, בעננותי עננא על ארעא, ותתחזי קשתא, בעננא. טו ודכירנא ית קימי, דבין מימרי וביניכון, ובין כל נפשא חיתא, בכל בסרא; ולא יהי עוד ממי לטופנא, לחבלא כל בסרא. טז ותהי קשתא, בעננא; ואחזינה, לדכרן קים עלם, בין מימרא דיי, ובין כל נפשא חיתא בכל בסרא דעל ארעא. יז ואמר יי, לנוח: דא את קים, דאקסמית, בין מימרי, ובין כל בסרא דעל ארעא. {פ}

ששי יח והו בני נוח, דנפקו מן תיבתא--שם, וחס ויפת: וחס, הוא אבויה דכנען. יט תלתא אליו, בני נוח: ומאליו, אתבדרו בכל ארעא. כ ושרי נוח, גבר פלח בארעא; ונצב, כרמא. כא ושתי מן חמרא, ורוי; ואתגלי, בגו משכניה. כב וחזא, חס אבויה דכנען, ית, עריתא דאבויה; וחוי לתרין אחוהי, בשוקא³². כג ונסיב שם ויפת ית כסותא, ושויאו על כתף תרויהון, ואזלו מחזרין, וכסיאו ית עריתא דאבויהון; ואפיהון, מחזרין, ועריתא דאבויהון, לא חזו. כד ואתער נוח,

מחמריה; וידע, ית דעבד ליה בריה זעירא. כה ואמר, ליט כנען: עבד פלח, יהי לאחיה. כו ואמר, בריה יי אלהיה דשם; ויהי כנען, עבדא להון. כז יפתי³³ יי ליפת, ושרי ושכניה במשכני שם; ויהי כנען, עבדא להון. כח וחיא נוח, בתר טופנא, תלת מאה וחמשין, שנין. כט והו, כל יומי נוח, תשע מאה וחמשין, שנין; ומית. {פ}

פרק י

א ואליו תולדת בני נוח, שם חס ויפת; ואתילדו להון בנין, בתר טופנא. ב בני יפת--גמר ומגוג, ומדי ויון ותובל; ומשך, ותירס. ג ובני, גמר--אשכנז וריפת, ותוגרמה. ד ובני יון, אלישה ותרשיש, כתים, ודודנים. ה מאליו אתפרשו גנות עממיא, בארעתהון, גבר, ללישניה--לזרעיתהון, בעממיהון. ו ובני, חם--כוש ומצרים, ופוט וכנען. ז ובני כוש--סבא וחווילה, וסבתה ורעמה וסבתכא; ובני רעמה, שבא ודדן. ח וכוש, אוליד ית נמרוד; הוא שרי, למחוי גבר בארעא. ט הוא הוה גבר תקיף, קדם יי; על פין, יתאמר, כנמרוד גבר תקיף, קדם יי. י והות ריש מלכותיה בכל, וארד ואפד וכלנה, בארעא, דבבל. יא מן ארעא ההיא, נפק אתוראה; ובנא, ית נינוה, וית רחובות קרתא, וית כלח. יב וית רסן, בין נינוה ובין כלח--היא, קרתא רבתא. יג ומצרים אוליד ית לודאי וית ענמאי, וית להבאי--וית נפתוחאי. יד וית פתרוסאי וית כסלוחאי, דנפקו מתמן פלשתאי--וית קפטקאי. {ס} טו וכנען, אוליד ית צידון בכריה--וית חת. טז וית יבוסאי, וית אמוראי, וית, גרגישאי. יז וית חנאי וית ערקאי, וית אנתוסאי. יח וית ארודאי וית צמראי, וית חמתאי; ובתר בין אתבדרו, זרעית כנענאי. יט והוה תחום כנענאה, מצידון--מטי לגרר, עד עזה; מטי לסדום ועמורה, ואדמה וצבויים--עד לשע. כ אליו בני חם, לזרעיתהון ללישניהון, בארעתהון, בעממיהון. {ס} כא ולשם אתיליד, אף הוא: אבוהון, דכל בני עבר--אחיה, דיפת רבא. כב בני שם, עילם ואשור, וארפכשד, ולוד וארם. כג ובני, ארם--עוז וחול, וגתר ומש. כד וארפכשד, אוליד ית שלח; ושלח, אוליד ית עבר. כה ולעבר אתילדו, תרין בנין: שום חד פלג, ארי ביומוהי אתפליגת ארעא, ושום אחוהי, יקסן. כו ויקסן אוליד, ית אלמודד וית שלף, וית חצרמות, וית ירח. כז וית הדורם וית אוזל, וית דקלה. כח וית עובל וית אבימאל, וית שבא. כט וית אופיר וית חווילה, וית יובב; כל

³³ ירחיב (רש"י)

³² Publicly (פרשגן)

אליו. בני יקטן. **ל** והוה מותבהון. ממישא. מטי לספר. טור
מדנחא. **לא** אליו בני שם. לזרעיתיהון ללישנהון. בארעתהון.
לעממיהון. **לב** אליו זרעית בני נוח לתולדתהון. בעממיהון:
ומאליו אתפרשו עממא. בארעא—בתר טופנא. {פ}

פרק יא

שביעי **א** והוה כל ארעא. לישן חד. וממלל. חד. **ב** והוה.
במטלהון בקדמיתא: ואשכחו בקעתא בארעא דבבל. ויתבו
תמן. **ג** ואמרו גבר לחבריה. הבו נרמי לבנינו. ונוסידנו.
בנורא: והות להון לבינתא. לאבנא. וחימרא. הוה להון
לשיע. **ד** ואמרו הבו נבני לנא קרתא. ומגדלא ורישיה מטי
עד צית שמיא. ונעביד לנא. שום: דלמא נתבדר. על אפי
כל ארעא. **ה** ואתגלי יי. לאתפרעא על עובד קרתא ומגדלא.
דבנו. בני אנשא. **ו** ואמר יי. הא עמא חד ולישן חד לכלהון.
ודיו. דשריאו למעבד: וכען לא יתמנע מנהון. כל דחשיבו
למעבד. **ז** הבו. נתגלי. ונבלביל תמן. לישנהון—דלא
ישמעון. אנש לישן חבריה. **ח** ובדר יי יתהון מתמן. על אפי
כל ארעא: ואתמנעו. מלמבני קרתא. **ט** על כין קרא שמה.
בבל. ארי תמן בלביל יי. לישן כל ארעא: ומתמן בדרנון יי.
על אפי כל ארעא. {פ}

י אליו. תולדת שם—שם בר מאה שנינו. ואוליד ית ארפכשד:
תרתין שנינו. בתר טופנא. **יא** וחיא שם. בתר דאוליד ית
ארפכשד. חמיש מאה. שנינו: ואוליד בנינו. ובנו. {ס}
יב וארפכשד חיא. תלתין וחמיש שנינו: ואוליד. ית שלח.
יג וחיא ארפכשד. בתר דאוליד ית שלח. ארבע מאה ותלת.

שנינו: ואוליד בנינו. ובנו. {ס} **יד** ושלח חיא. תלתין שנינו:
ואוליד. ית עבר. **טו** וחיא שלח. בתר דאוליד ית עבר. ארבע
מאה ותלת. שנינו: ואוליד בנינו. ובנו. {ס} **טז** וחיא עבר.
תלתין וארבע שנינו: ואוליד. ית פלג. **יז** וחיא עבר. בתר
דאוליד ית פלג. ארבע מאה ותלתין. שנינו: ואוליד בנינו. ובנו.
{ס} **יח** וחיא פלג. תלתין שנינו: ואוליד. ית רעו. **יט** וחיא
פלג. בתר דאוליד ית רעו. מאתו ותשע. שנינו: ואוליד בנינו.
ובנו. {ס} **כ** וחיא רעו. תלתין ותרתין שנינו: ואוליד. ית שרוג.
כא וחיא רעו. בתר דאוליד ית שרוג. מאתו ושבע. שנינו:
ואוליד בנינו. ובנו. {ס} **כב** וחיא שרוג. תלתין שנינו: ואוליד.
ית נחור. **כג** וחיא שרוג. בתר דאוליד ית נחור—מאתו שנינו:
ואוליד בנינו. ובנו. {ס} **כד** וחיא נחור. עשרין ותשע שנינו:
ואוליד. ית תרח. **כה** וחיא נחור. בתר דאוליד ית תרח. מאה
ותשע עשרי. שנינו: ואוליד בנינו. ובנו. {ס} **כו** וחיא תרח.
שבעין שנינו: ואוליד. ית אברם. ית נחור. וית הרן. **כז** ואליו.
תולדת תרח—תרח אוליד ית אברם. ית נחור וית הרן: והרן.
אוליד ית לוט. **כח** ומית הרן. על אפי תרח אבוהי. בארע
ילדותיה. באור דכסדאי. **כט** ונסיב אברם ונחור להון. נשין:
שום אתת אברם. שרי. ושום אתת נחור מלכה. בת הרן
אבוהא דמלכה ואבוהא דיסכה. **ל** והות שרי. עקרא: לית
לה. ולד. **לא** ודבר תרח ית אברם בריה. וית לוט בר הרן
בר בריה. וית שרי כלתיה. אתת אברם בריה: ונפקו עמהון
מאור דכסדאי. למיזל לארעא דכנען. ואתו עד חרן. ויתבו
תמן. **לב** והו יומי תרח. מאתו וחמיש שנינו: ומית תרח.
בחרן. {פ}

פרשת לך-לך

דכנען. **ו** ועבר אברם. בארעא. עד אתר שקם. עד מישר
מורה: וכנענאה. בכין בארעא. **ז** ואתגלי יי. לאברם. ואמר.
לבנד אתין ית ארעא הדא: ובנא תמן מדבחא. קדם יי
דאתגלי ליה. **ח** ואסתלק מתמן לטורא. מסדנח לבית אל—
ופרסיה למשכניה: בית אל מסערבא. ועי מסדנחא. ובנא
תמן מדבחא קדם יי. וצל' בשמא די. **ט** ונטל אברם. אזיל
ונטיל לדרומא. {פ}

י והוה כפנא. בארעא: ונחת אברם למצרים לאתותבא תמן.
ארי תקיף³⁴ כפנא בארעא. **יא** והוה. כד קריב למיעל

בראשית פרק יב

א ואמר יי לאברם. איזיל לך מארעא ומילדותך ומבית אבוק.
לארעא. דאחזינד. **ב** ואעבדנך. לעם סגי. ואברכנך. וארבי
שמך: ויהי. מברך. **ג** ואבריד. מברכך. ומלטסך. אלוט:
ויתברכו בדי'לך. כל זרעית ארעא. **ד** ואזל אברם. כמא
דמליל עמיה יי. ואזל עמיה. לוט: ואברם. בר שבעין וחמיש
שנינו. במפקסיה. מחרן. **ה** ודבר אברם ית שרי אתתיה וית
לוט בר אחוהי. וית כל קנניהון דקנו. וית נפשאתא. דשעבידו
לאוריתא בחרן: ונפקו. למיזל לארעא דכנען. ואתו. לארעא

³⁴ נעשה חזק, בשוא. צורת

למצרים; ואמר, לשְׁרִי אֶתְתִּיהּ, הָא כְּעַן יִדְעָנָא, אֲרִי אֶתְתָּא שְׁפִירַת חַיִּזוּ אֶת. **יב** וַיְהִי, אֲרִי יַחְזֹן יִתִּיד מִצְרָאִי, וַיִּמְרוּן, אֶתְתִּיהּ דָּא; וַיִּקְטְלוּן יִתִּי, וַיִּתִּיד יִסְיָמוֹן. **יג** אִימְרִי כְּעַן³⁵, דִּאֲחַת אֶת—בְּדִיל דְּיִטֵּב לִי בְּדִילִיד, וַתִּתְּקִים נַפְשִׁי בְּפִתְגָמִכִּי³⁶. **יד** וַהֲוָה, כִּד עָאֵל אֲבָרַם לְמִצְרַיִם; וַחְזוּ מִצְרָאִי יֵת אֶתְתָּא, אֲרִי שְׁפִירָא הִיא לְחֻדָּא. **טו** וַחְזוּ יֵתָּה רַבְרְבִי פְרָעָה, וַשְּׁבַחוּ יֵתָּה לְפָרְעָה; וַאֲדַבְּרַת אֶתְתָּא, לְבֵית פְּרָעָה. **טז** וְלֹאֲבָרַם אוֹטִיב, בְּדִילָה; וַהֲוָה לִיה עֹן וַתּוֹרִין, וַחֲמִרִין, וַעֲבָדִין וַאֲמָהֹן, וַאֲתַנְּן וְגַמְלִין. **יז** וַאֲיֵתִי יִי עַל פְּרָעָה מִכְתָּשִׁין רַבְרְבִין, וְעַל אֲנָשׁ בֵּיתִיהּ, עַל עֵיסַק שְׂרִי, אֶתְתָּא אֲבָרַם. **יח** וַקְרָא פְרָעָה, לְאֲבָרַם, וַאֲמַר, מָא דָּא עֲבַדְתָּ לִּי; לְמָא לֹא חַיִּית לִי, אֲרִי אֶתְתָּהּ הִיא. **יט** לְמָא אֲמַרְתָּ אֲחַת הִיא, וְדַבְרִית יֵתָּה לִי לֵאמֹר; וְכַעַן, הָא אֶתְתָּהּ דְּבַר וַאֲיִזִּיל. **כ** וּפְסִיד עֲלוּהִי פְרָעָה, גְּבָרִין; וְאַלְוִיא³⁷ יֵתִיהּ וַיֵּת אֶתְתִּיהּ, וַיֵּת כָּל דְּלִיהּ.

בראשית פרק יג

א וּסְלִיק אֲבָרַם מִמִּצְרַיִם הוּא וְאֶתְתִּיהּ וְכָל דְּלִיהּ, וְלוֹט עֲמִיהּ—לְדִירוּמָא. **ב** וְאֲבָרַם, תְּקִיף לְחֻדָּא, בְּבַעֲרִיא, בְּכַסְפָּא וּבְדַבְּחָא. **ג** וַאֲזַל, לְמִטְלָנוּהִי, מִדְּרוּמָא, וְעַד בֵּית אֵל—עַד אֶתְרָא, דְּפִרְסִיהּ תַּמָּן לְמִשְׁכְּנִיהּ בְּקַדְמִיתָא, בֵּין בֵּית אֵל, וּבֵין עֵי. **ד** לֵאמֹר, מִדְּבַחָא, דְּעַבַד תַּמָּן, בְּקַדְמִיתָא; וְעַל תַּמָּן אֲבָרַם, בְּשָׂמָא דִּי, **שְׁלִישִׁי ה** וַאֲף לְלוֹט—דְּאִזִּיל, עִם אֲבָרַם; הוּוּ עֹן וַתּוֹרִין, וַמִּשְׁכְּנִין, **ו** וְלֹא סוֹבְרַת יֵתָּהוּן אֲרַעָא, לְמַתָּב כְּחֻדָּא: אֲרִי הָוָה קִנְיָהוּן סִגִּי, וְלֹא יִכִּילוּ לְמַתָּב כְּחֻדָּא. **ז** וַהֲוָה מִצְוֹתָא, בֵּין רַעַן בְּעִירִיהּ דְּאֲבָרַם, וּבֵין, רַעַן בְּעִירִיהּ דְּלוֹט; וּכְנַעְנָאָה, וּפְרוֹזָאָה, בְּכִין, יִתִּיב בְּאֲרַעָא. **ח** וַאֲמַר אֲבָרַם לְלוֹט, לֹא כְּעַן תְּחִי מִצְוֹתָא בֵּינָא וּבֵינָהּ, וּבֵין רַעֲוֵתִי, וּבֵין רַעֲוֹתָהּ: אֲרִי גְבָרִין אַחִיו, אֲנַחְנָא. **ט** הָלֹא כָּל אֲרַעָא קַדְמָה, אֶתְפָּרַשׁ כְּעַן מְלוֹתִי: אִם אֶת לְצַפּוֹנָא אֲנָא לְדְרוּמָא, וְאִם אֶת לְדְרוּמָא וְאַפְּרָקָה, **י** וְאִם לֹוט יֵת עֵינוּהִי, וַחְזֹא יֵת כָּל מִישַׁר יִרְדְּנָא, אֲרִי כְלִיהּ, בֵּית שְׁקִיא—קַדְמָה חֲבָלוֹת יִי, יֵת סְדוֹם וַיֵּת עֲמוּרָה, כְּגַנְתָּא דִּי בְּאֲרַעָא דְּמִצְרַיִם, מְטִי צַעַר. **יא** וּבַחֲרָ לִיה לֹוט, יֵת כָּל מִישַׁר יִרְדְּנָא, וְנָטַל לֹוט, בְּקַדְמִיתָא; וַאֲתַפְּרְשׁוּ, גְּבַר מְלוֹת אַחוּהִי. **יב** אֲבָרַם, יִתִּיב בְּאֲרַעָא דְּכַנְעַן; וְלוֹט, יִתִּיב בְּקַרְוִי מִישַׁרָא, וּפְרַס, עַד סְדוֹם. **יג** וְאֲנָשֵׁי סְדוֹם,

בִּישִׁין בְּמִמְוָהוֹן וַחֲיָבִין בְּנִיחָהוֹן, **קד** יִי, לְחֻדָּא. **יד** וַיִּי אֲמַר לְאֲבָרַם, בְּתַר דִּאֲתַפְּרֵשׁ לֹוט מִעֲמִיהּ, זָקוּף כְּעַן עֵינוּ וַחֲזִי, מִן אֶתְרָא דָּאֵת תַּמָּן—לְצַפּוֹנָא וּלְדְרוּמָא, וּלְמַדְנָחָא וּלְמַעְרָבָא. **טו** אֲרִי יֵת כָּל אֲרַעָא דָּאֵת חֲזִי, לְךָ אֶתְנַנָּה, וְלִבְנֶהּ, עַד עֲלָמָא. **טז** וְאֲשׁוּי יֵת בְּנֶהּ, סִיגִיאִין כְּעַפְרָא דְּאֲרַעָא: כְּמָא דְּלִית אֲפִשָּׁר לְגַבְרִי, לְמַמְנִי יֵת עַפְרָא דְּאֲרַעָא—אֲף בְּנֶהּ, לֹא יִתְמַנּוּ. **יז** קוֹם הֲלִיד בְּאֲרַעָא, לְאַרְכָּה וּלְפִתִּיהּ: אֲרִי לְךָ, אֶתְנַנָּה. **יח** וּפְרַס אֲבָרַם, וַאֲתָא וַיִּתִּיב בְּמִישַׁרִי מִמְרָא—דְּבַחְבְּרוֹן; וּבְנָא תַּמָּן מִדְּבַחָא. **קד** יִי, {פ}

בראשית פרק יד

רביעי א וַהֲוָה, בְּיוֹמֵי אֲמַרְפֶּל מֶלֶכָּא דְּבַבְלָא, אֲרִיזָה, מֶלֶכָּא דְּאַלְסָר; כְּדָרְלַעְמֶר מֶלֶכָּא דְּעִילָם, וַתְּדַעַל מֶלֶכָּא דְּעַמְמִי. **ב** עֲבָדוּ קְרָבָא, עִם בְּרַע מֶלֶכָּא דְּסְדוֹם, וְעִם בְּרַשַׁע, מֶלֶכָּא דְּעַמּוּרָה; שְׁנָאֵב מֶלֶכָּא דְּאֲדָמָה, וְשַׁמְאֲבֶר מֶלֶכָּא דְּצַבּוּיִם, וּמֶלֶכָּא דְּבַלַע, הִיא צַעַר. **ג** כָּל אֱלֹוִן, אֶתְכַבְּשׁוּ, לְמִישַׁר, תְּקִלָּא: הוּא, אֲחֵר יִמָּא דְּמִלְחָא. **ד** תַּרְתָּא עַסְרִי שְׁנִין, פְּלַחוּ יֵת כְּדָרְלַעְמֶר; וַתִּלֵּת עַסְרִי שְׁנִין, מִרְדּוּ. **ה** וּבְאַרְבַּע עַסְרִי שְׁנִין אֶתָּא כְּדָרְלַעְמֶר, וּמִלְכִּיא דְּעַמְמִיהּ, וּמַחוּ יֵת גַּבְרִיא דְּבַעֲשָׁתֹות קַרְנִים, וַיֵּת תְּקִיפָא דְּבַחְמָתָא; וַיֵּת, אִימְתָּנִי, דְּבִשְׁוֹה, קַרְיָתִים. **ו** וַיֵּת חוֹרָאִי, דְּבִטּוּרָא דְּשַׁעִיר, עַד מִישַׁר פֶּאֶרֶן, דְּסַמִּיד עַל מִדְּבָרָא. **ז** וַתָּבוּ וַאֲתוּ לְמִישַׁר פְּלוֹן דִּינָא, הִיא רְקַם, וּמַחוּ, יֵת כָּל חֶסֶל עַמְלָקָאָה—וַאֲף, יֵת אֲמוּרָאָה, דִּיתִיב, בְּעִין גְּדִי. **ח** וּנְפַק מֶלֶכָּא דְּסְדוֹם וּמֶלֶכָּא דְּעַמּוּרָה, וּמֶלֶכָּא דְּאֲדָמָה וּמֶלֶכָּא דְּצַבּוּיִם, וּמֶלֶכָּא דְּבַלַע, הִיא צַעַר; וְסִדְרוּ עֲמָהוֹן קְרָבָא, בְּמִישַׁר חֲקִלָּא. **ט** עִם כְּדָרְלַעְמֶר מֶלֶכָּא דְּעִילָם, וַתְּדַעַל מֶלֶכָּא דְּעַמְמִי, וְאֲמַרְפֶּל מֶלֶכָּא דְּבַבְלָא, וְאֲרִיזָה מֶלֶכָּא דְּאַלְסָר—אַרְבַּעָא מִלְכִין, לְקַבִּיל חֲמִשָּׁא. **י** וּמִישַׁר חֲקִלָּא, בִּירוֹן בִּירוֹן מִסְקוֹ³⁸ חִימְרָא, וַעֲרָקוּ מֶלֶכָּא דְּסְדוֹם וְעַמּוּרָה, וּנְפְלוּ תַּמָּן; וְדֹאשְׁתָּאֲרִי, לְטִיּוּרָא עֲרָקוּ. **יא** וַיִּשְׁבּוּ יֵת כָּל קִנְיָנָא דְּסְדוֹם וְעַמּוּרָה, וַיֵּת כָּל מִיכְלָהוֹן—וַאֲזַל. **יב** וַיִּשְׁבּוּ יֵת לֹוט וַיֵּת קִנְיָנָה בְּרַ אַחוּהִי דְּאֲבָרַם, וַאֲזַל; וְהוּא יִתִּיב, בְּסְדוֹם. **יג** וַאֲתָא, מְשִׁיזְבָּא, וַחֲוִי, לְאֲבָרַם עֲבָרָאָה; וְהוּא שְׂרִי בְּמִישַׁרִי מִמְרָא אֲמוּרָאָה, אַחוּהִי דְּאֲשְׁכּוֹל וְאַחוּהִי דְּעַנְרָא, וְאֲנָוִן, אֲנָשׁ קִימִיה דְּאֲבָרַם. **יד** וְשַׁמַּע אֲבָרַם, אֲרִי אֲשַׁתְּבִי אַחוּהִי; וְזָרִין יֵת עוֹלִימוּהִי יְלִידֵי בֵּיתִיהּ, תִּלְתָּ מָאָה וַתִּמְנַת

³⁷ פִּי הָר' וִידֵר שְׁשִׁינָה לְכַבּוֹד הָאֲבוֹת, שְׁלֹא לְתַרְגָּם שְׁשִׁלַּח אוֹתוֹ בַּגָּנָאִי.

(אוֹלָם עֵי' בֵּר' יַח: טו) שְׁמַשְׁמַע מִפְּשׁוּטוֹ כֵּן.

³⁸ ס. ל. ק. לִשׁוֹן עֲלִיָּה

³⁵ עֲכָשִׁין, וְלֹא לִשׁוֹן בְּקִשָּׁה. וְכֵן הוּא בְּכָל מְקוֹם חוּץ מִבְּמִ' יִבִּיג: אֵל נָא רְפָא נָא לָהּ

³⁶ הַעִיר הָר' וִידֵר שְׁשִׁינָה כְּדִי שְׁלֹא לְתַרְגָּם אוֹתוֹ מִלִּילָה שְׁנֵי פַעַמִּים בְּסִמְכּוֹת.

עסר. ורדף. עד דן. **טו** ואתפליג עליהון ליליא הוא ועבדוהי. ומחננו: ורדפנו. עד חוכה. **דמפונא**. לדמשק. **טז** ואתיב. ית כל קנינא: ואף ית לוט אחוהי וקניניה אתיב. ואף ית נשיא וית עמא. **יז** ונפק מלכא דסדום. לקדמותיה. בתר דתב מלממחי ית כדרלעמר. וית מלכיא דעמיה--למישר מפנא. הוא **בית ריסא דמלכא**. **יח** ומלכי צדק מלכא **דירושלם**. אפיק לחים וחמר: והוא **משמיש**. **קדם** אל עלאה. **יט** ובכריה. ואמר: ברין אברם לאל עלאה. **דקניניה** שמיא וארעא. **כ** ובכריה אל עלאה. דמסר סנאך בידך: ויהב ליה חד מן עסר. מכולא. **חמישי** **כא** ואמר מלכא דסדום. לאברם: הב לי נפשתי. וקנינא סב לך. **כב** ואמר אברם. למלכא דסדום: ארימית ידי בצנו **קדם** יי אל עלאה. דקניניה שמיא וארעא. **כג** אם מחוטא ועד ערקת מסנא. ואם אסב מכל דלך: ולא תימר. אנא עתירת ית אברם. **כד** בר. מדאכלו עולימיא. וחולק גבריא. דאזלו עמי: ענר אשכול וממרא. אנון וקבלון חולקהון. {ס}

בראשית פרק טו

א בתר פתגמיא האליון. הוה פתגמא דיי עם אברם. **בנבואה**. למימר: לא תדחל אברם. **מימרי תקוף** לך--אגרה. סגי לחדא. **ב** ואמר אברם. יי אלהים מא תתין לי. ואנא. אזיל דלא ולד: ובר **פרנסא הדיו**. דבביתי. הוא דמשקאח אלעזר. **ג** ואמר אברם--הא לי. לא יהבת ולד: והא בר ביתי. ירית יתי. **ד** והא פתגמא דיי עמיה למימר. לא יירתנך דיו: אלהיו בר **דחליל**. הוא יירתנך. **ה** ואפיק יתיה לברא. ואמר אסתכי כען לשמיא ומני כוכביא--אם תכול. לממני יתהון: ואמר ליה. כדן יהון בנד. **ו** והימין. **במימדא** דיי: וחשבה ליה. לזכו. **ששי** **ז** ואמר. ליה: אנא יי. דאפיקתך מאור דכשדאי--למתן לך ית ארעא הדא. למירתה. **ח** ואמר: יי אלהים. במא אדע ארי אירתנה. **ט** ואמר ליה. קריב **קדמי** עגלין תלתא. ועזין תלתא. ודכרין תלתא: ושפנינא. ובר יונה. **י** **קריב קדמוהי** ית כל אליו. ופליג יתהון בשוי. ויהב פלגיא פילג. לקביל חבריה: וית עופא. לא פליג. **יא** ונחת עופא. על פלגינא: ואפרח יתהון. אברם. **יב** והוה שמשא למיעל. ושנינתא נפלת על אברם: והא אימה קבל סגי. נפלת עלוהי. **יג** ואמר לאברם. מדע תדע ארי דירין יהון בנד בארע לא דילהון. ויפלחון בהון. ויענון יתהון--ארבע

מאה. שנין. **יד** ואף ית עמא דיפלחון בהון. דאין אנא: ובתר כין יפקון. בקנינא סגי. **טו** ואת תתכניש לות אבהתך. בשלם: תתקבר. בסיבו טבא. **טז** ודרא רביעאה. יתובון הלכא: ארי לא שלים חוכא דאמוראה. עד כען. **יז** והוה שמשא עלאת. וקבלא הוה: והא תנור דתנו. ובעור דאישא. עדא. כין פלגינא האליון. **יח** ביומא ההוא. גזר יי עם אברם--קים למימר: לבנד. יהבית ית ארעא הדא. מנהרא דמצרים. עד נהרא רבא נהרא פרת. **יט** ית שלמאי. וית קנזאי. וית קדמונאי. **כ** וית חתאי וית פרזאי. וית גבריאי. **כא** וית אמוראי. וית כנענאי. וית גרגישיאי. וית יבוסיאי. {ס}

בראשית פרק טז

א ושרי אתת אברם. לא ילדית ליה: ולה אמתא מצריטא. ושמה הגר. **ב** ואמרת שרי לאברם. הא כען מענני יי מלמילד--עול כען לות אמתי. מאם אתבני מנה: וקביל אברם. למימר שרי. **ג** ודברת שרי אתת אברם. ית הגר מצריטא אמתה. מסוף עסר שנין. למתב אברם בארעא דכנען: ויהבת יתה לאברם בעלה. ליה לאתו. **ד** ועאל לות הגר. ועדיאת: וחזת ארי עדיאת. וקלת רבונתה בעינהא. **ה** ואמרת שרי לאברם. **דיו** לי עלך--אנא יהבית אמתי לך. וחזת ארי עדיאת וקלית בעינהא: ידיו יי. בינא ובינה. **ו** ואמר אברם לשרי. הא אמתיך בידך--עבדי לה. דתקין בעינכי: ועניתה שרי. וערקת מן קדמיה. **ז** ואשכחה מלאכא דיי. על עינא דמיא--במדברא: על עינא. באורחא **דחגרא**. **ח** ואמר. הגר אמתה דשרי מנן את אתיא--ולאן את אזלא: ואמרת--מן קדם שרי רבונתי. אנא ערקא. **ט** ואמר לה מלאכא דיי. תובי לות רבונתיך. ואשתעבדי. תחות ידהא. **י** ואמר לה מלאכא דיי. אסגאח אסגי ית בנכי. ולא יתמנון. מסגי. **יא** ואמר לה מלאכא דיי. הא את מעדיא ותלידין בר. ותקרון שמיא ישמעאל. ארי קביל יי **צלתיך**. **יב** והוא יהי **מרוד באנשא**--הוא יהי צריך לכולא. ואף אנשא יהון צריכין ליה: ועל אפי כל אחוהי. ישרי. **יג** וצליאת בשמא דיי דאתמלל עמה. אמרת את הוא אלהא **חזי בוכא**: ארי אמרת. אף אנא שריתי **חזי**--בתר דאתגלי לי. **יד** על כין קרא לבירא. בירא **דמלאך קנימא אתחזי עלה**--הא היא בין רקס. ובין חגרא. **טו** וילידת הגר לאברם. בר: וקרא אברם

⁴⁰ כתב פרשגן שהדין בא להגדשה

³⁹ כתב רש"י: **עמק שוה** - כך שמו, כתרגומו: למישר עמא - פנוי מאילנות ומכל מכשול. **עמק המלך** - בית ריסא דמלכא- בית ריסא אחד, שהוא שלשים קנים, שהיה מזומן למלך לשחק שם.

שום בריה דילידת הגר, ישמעאל. **טז** ואברהם, בר תמנן ושית שניו, כד ילדת הגר ית ישמעאל, לאברהם. {ס} **בראשית פרק יז**

א וזהו אברהם, בר תשעין ותשע שניו; **ואתגלי** יי לאברהם, ואמר ליה אנא אל שדי--**פלח** קדמי, והוי שלים. **ב** ואתין קימי, בין **מיקרי** ובינה; ואסגי יתך, לחדא לחדא. **ג** ונפל אברהם, על אפוחי; ומליל עמיה יי, למימר. **ד** אנא, הא גזר קימי עמך; ותהי, לאב סגי עממין. **ה** ולא יתקרי עוד ית שמה, אברהם; ויהי שמה אברהם, ארי לאב סגי עממין יהבתך. **ו** ואפיש יתך לחדא לחדא, **ואתגנך לכנשן**; ומלכין דשלטין בעממיא, מנד יפקון. **ז** **שבעי** ז ואקים ית קימי בין **מיקרי** ובינה, ובין בנה בתרך לדריהון--לקים עלם: למהוי לך לאלה, ולבנה בתרך. **ח** ואתין לך ולבנה בתרך ית ארע תותבותך, ית כל ארעא דכנען, לאחסנת, עלם; ואהוי להון, לאלה. **ט** ואמר יי לאברהם, ואת ית קימי תטר--את ובנה בתרך, לדריהון. **י** דין קימי דתטרון, בין מיקרי וביניכון, ובין בנה, בתרך: מגזר לכון, כל דכורא. **יא** ותגזרון, ית בסרא דערלתכון; ויהי לאת קים, בין מיקרי וביניכון. **יב** ובר תמניא יומין, יגזר לכון כל דכורא--לדריכון: ליד ביתא--וזבין כספא מכל בר עממין, דלא מבנה הוא. **יג** מגזר יגזר יליד ביתך, וזבין כספך; ויהי קימי בבסרכון, לקים עלם. **יד** וערל דכורא, דלא יגזר ית בסרא דערלתיה--וישתיצי אנשא ההוא, מעמיה: ית קימי, אשני. {ס} **טו** ואמר יי, לאברהם,

שרי אתתך, לא תקרי ית שמה שרי: ארי שרה, שמה. **טז** ואבריק יתה, ואף אתין מנה לך בר; ואברכנה ותהי לכנשן, מלכין דשלטין בעממיא מנה יהון. **יז** ונפל אברהם על אפוחי, **וחדי**; ואמר בלביה, הלבר מאה שניו יחי ולד, ואם שרה הבת תשעין שניו, תליד. **יח** ואמר אברהם, **קדמ** יי: לוי ישמעאל, יתקים קדמך. **יט** ואמר יי, **בקשטא** שרה אתתך תליד לך בר, ותקרי ית שמה, יצחק; ואקים ית קימי עמיה לקים עלם, לבנוהי בתרוהי. **כ** **ועל** ישמעאל, **קבילות** צלותך--הא בריכית יתיה ואפישית יתיה ואסגית יתיה, לחדא לחדא: תרי עסר רברבין יוליד, ואתגניה לעם סגי. **כא** וית קימי, אקים **עם** יצחק, דתליד לך שרה לזמנא הדין, בשתא אחרנתא. **כב** ושיצי, למללא עמיה; ואסתלק יקרא די, **מעלוהי דאברהם**. **כג** ודבר אברהם ית ישמעאל בריה, וית כל ילידי ביתיה וית כל זביני כספיה--כל דכורא, באנשי בית אברהם; וגזר ית בסרא דערלתהון, בכרן יומא הדין, כמא דמליל עמיה, יי. **כד** ואברהם--בר תשעין ותשע שניו: כד גזר, בסרא דערלתיה. **כה** וישמעאל בריה, בר תלת עשרי שניו: כד גזר--ית, בסרא דערלתיה. **כו** בכרן יומא הדין, אתגזר אברהם, וישמעאל, בריה. **כז** וכל אנשי ביתיה ילידי ביתא, וזביני כספא מן בני עממיא--אתגזרו, עמיה. {פ}

פרשת וירא

לנשי, ועבידי גריצן⁴². **ז** ולבית תורי, רהט אברהם; ונסיב בר תורי רבין וטב, ויהב לעולימא, ואוחי, למעבד יתיה. **ח** ונסיב שמן וחלב, ובר תורי דעבד, ויהב, קדמיהון; והוא משמיש עלויהון תחות אילנא, ואכלו. **ט** ואמרו ליה, אן שרה אתתך; ואמר, הא במשכנא. **י** ואמר, מתב אתוב לויתך כעדן דאתון קימין, והא ברא, לשרה אתתך; ושרה שמעת בתרע משכנא, והוא אחוריה. **יא** ואברהם ושרה סיבו, עאלו ביומין; פסק מלמהוי לשרה, אורח כנשיא. **יב** וחיית שרה, במעקא למימר: בתר דסיבית תהי לי עולימו, ורבוני סיב. **יג** ואמר יי, לאברהם: למא דנן חייבת שרה למימר,

בראשית פרק יח

א **ואתגלי** ליה יי, במישרי ממרא; והוא יתיב בתרע משכנא, כמיחם יומא. **ב** וזקף עינוהי, וחזא, והא תלתא גברין, קימין עלוהי; וחזא, ורהט לקדמותהון מתרע משכנא, וסגיד, על ארעא. **ג** ואמר: יי, אם כען אשכחית רחמין⁴¹ קדמך--לא כען תעבר, מעל עבדך. **ד** יסבון כען זעיר מיא, ואסחו רגליכון; ואסתמיכו, תחות אילנא. **ה** ואסב פתא דלחמא וסעודו לבכון, בתר בין תעברון--ארי על בין עברתון, על עבדכון; ואמרו, בין תעביד כמא דמלילתא. **ו** ואוחי אברהם למשכנא, לוית שרה; ואמר, אחא תלת סאון קמחא סלתא--

⁴² כ"ה תרגום של ענה. ופירושו בCAL: coarse cake, loaf

⁴¹ כ"ה תרגום חן בכל מקום

לג ואסתלק יקרא דיין—כד שיצי, למללא עם אברהם; ואברהם, תב לאתריה.

בראשית פרק יט

שלישי א ועאלו תרין מלאכי לסדום, ברמשא, ולוט, יתיב בתרעא דסדום; וחזא לוט וקם לקדמותהון, וסגיד על אפיה על ארעא. **ב** ואמר בבועו כען רבוני, וזרו כען לבית עבדכון וביתו ואסחו רגליכון, ותקדמו, ותהכון לאורחכון; ואמרו לא, אלהין ברחובא נבית. **ג** ואתקרי בהון לחדא—וזרו לותיה, ועאלו לביתיה; ועבד להון משתא, ופסיר אפא להון ואכלו. **ד** עד, לא שכיבו, ואנשי קרתא אנשי סדום אקיפו על ביתא, מעולימא ועד סבא: כל עמא, מסופיה. **ה** וקרו ללוט ואמרו ליה, אן גבריא דאתו לותך בליליא; אפיקנון לותנא, ונדע יתהון. **ו** ונפק לותהון לוט, לתרעא; ודשא, אחד⁴³ בתרוהי. **ז** ואמר: בבועו כען אחי, לא תבאשון. **ח** הא כען לי תרתין בנן, דלא ידענין גבר—אפיק כען יתהון לותכון, ועבדיו להון כדתקין בעיניכון; לחוד לגבריא האלון, לא תעבדון מדעם, ארי על בין עאלו, בטלל שריתי. **ט** ואמרו קרב להלאה, ואמרו חד אתא לאתותבא והא דאין דינא—כען, נבאיש לך מדילהון; ואתקיפו בגברא בלוט לחדא, וקריבו למתבר דשא. **י** ואושיטו גבריא ית ידהון, ואעילו ית לוט לותהון לביתא; וית דשא, אחדו. **יא** וית גבריא דבתרע ביתא, מחו בשבריריא, מזעירא, ועד רבא; ולא יאו, לאשכחא תרעא. **יב** ואמרו גבריא ללוט, עוד מא לך הכא—חתנא ובנך ובנתך, וכל דלך בקרתא: אפיק, מן אתרא. **יג** ארי מחבלין אנחנא, ית אתרא הדין; ארי סגיאת קבילתהון קדם יי, ושלחנא יי לחבילותה. **יד** ונפק לוט ומליל עם חתנויה נסבי בנתיה, ואמר קומו פוקו מן אתרא הדין, ארי מחביל יי, ית קרתא; והוה כמחיד, בעיני חתנויה. **טו** וכמסק צפרא הוה, ודחיקו מלאכי בלוט למימר: קום דבר ית אתתך וית תרתין בנתך, דאשתכחא מהימנו עפך—דלמא תלסי, בחובי קרתא. **טז** ואתעכב—ואתקיפו גבריא בידיה ובגיד אתתיה ובגיד תרתין בנתיה, בדחס יי עלוהי; ואפקוהי ואשרייהי, מבא לקרתא. **יז** והוה כד אפיק יתהון לברא, ואמר חוס על נפשך—לא תסתכי לאחורך, ולא תקום בכל

הבקשטא אוליד—ואנא סיבית. **יד** היתכסא מן קדם יי, פתגמא: לזמן אתוב לותך, כעדן דאתון קימין—ולשרה בר. **שני טו** ובדיבת⁴³ שרה למימר לא חייכית, ארי דחילת; ואמר לא, ברם חייכת. **טז** וקמו מתמן גבריא, ואסתכאו על אפי סדום; ואברהם—אזיל עמהון, לאלוואיהון. **יז** ויי, אמר: המכסי אנא מאברהם, דאנא עביד. **יח** ואברהם—מהו יהוי לעם סגי, ותקרי; ויתברכון בדיליה—כל, עממי ארעא. **יט** ארי גלי קדמי, בדיל דיפקיד ית בנוהי וית אנש ביתיה בתרוהי, ויטרו אורחן דתקנו קדם יי, למעבד צדקתא ודינא—בדיל, דיינתי יי על אברהם, ית דמליל, עלוהי. **כ** ואמר יי, קבילת סדום ועמורה ארי סגיאת; וחובתהון—ארי תקיפת, לחדא. **כא** אתגלי כען ואדחן, תכבילתהון דעאלת לקדמי עבדו אעביד עמהון גמירא אס לא תיבין⁴⁴; ואם תיבין, לא אתפרע⁴⁵. **כב** ואתפניאו מתמן גבריא, ואזלו לסדום; ואברהם—עד כען משמיש בצלו, קדם יי, כג וקריב אברהם, ואמר: הברגז תשיצי, זכאה עם חיבא. **כד** מאם אית חמשין זכאין, בגו קרתא; הברגז תשיצי ולא תשבוק לאתרא, בדיל חמשין זכאין דבגוה. **כה** קשטא אנון דינך⁴⁶ מלמעבד כפתגמא הדין, לשיצאה זכאה עם חיבא, ויהי זכאה, כחיבא; קשטא אנון דינך—הדין כל ארעא, ברם יעביד דינא. **כו** ואמר יי, אם אשכח בסדום חמשין זכאין בגו קרתא—ואשבוק לכל אתרא, בדילהון. **כז** ואתיב אברהם, ואמר: הא כען שריתי למללא קדם יי, ואנא עפר וקטם. **כח** מאם יחסרון חמשין זכאין, חמשא—התחביל בחמשא, ית כל קרתא; ואמר, לא אחביל, אם אשכח תמן, ארבעין וחמשא. **כט** ואוסקי עוד למללא קדמוהי, ואמר, מאם ישתכחון תמן, ארבעין; ואמר לא אעביד גמירא, בדיל ארבעין. **ל** ואמר לא כען יתקף רגזא דיין, ואמליל—מאם ישתכחון תמן, תלתין; ואמר לא אעביד גמירא, אם אשכח תמן תלתין. **לא** ואמר, הא כען אסגית⁴⁷ למללא קדם יי—מאם ישתכחון תמן, עשרין; ואמר לא אחביל, בדיל עשרין. **לב** ואמר לא כען יתקף רגזא דיין, ואמליל ברם זמנא הדא—מאם ישתכחון תמן, עשרא; ואמר לא אחביל, בדיל עשרא.

התוצאה הזכיר את הסיבה: מכיוון שמשפטיך אמת וצדק, חולין הוא לך לעשות זאתך

⁴⁷ לעיל (כו) שריתי, כמילולו. וכאן אחר שהרבה דברים נראה שכבר

אינו 'ההתחלה'

⁴⁸ סגר שמשמעו close מתרגם אחד. אולם שמשמעו quarantine

תרגומו סגר כמקראו

⁴³ כדב=כזב. כ"ה תרגום כחש בכל מקום.

⁴⁴ =שבים, עושים תשובה.

⁴⁵ משום שהתרגום הרבה להוסיף כאן, אביא לשון הכתוב:

אנדה נא ואראה סכצעתה סבאה אלי עשו | כלה ואסילא אדעה

⁴⁶ לשון פרשגן: [כדי שלא ליחס] פחיתות או חיסרון לקב"ה, המיר את הביטוי השלילי חללה לך בהיגד חיובי קוטא אינון דינך. נמצא שתחת

בראשית פרק כ

א ונטל מתמן אברהם לארע דרומא, ויטיב בין רקם ובין חגרא; ואתותב, בגרר. ב ואמר אברהם על שרה אתתיה, אחת היא; ושלח, אבימלך מלכא דגרר, ודבר, ית שרה. ג ואתא מימר מן קדם יי לות אבימלך, בחלמא דליליא; ואמר ליה, האת מאית על עיסק אתתא דדברתא, והיא, אתת⁵⁰ גבר. ד ואבימלך, לא קריב לותה; ואמר--יי, העם אף זכאי תקטול. ה הלא הוא אמר לי אחת היא, והיא אף היא אמרת אחי הוא; בקשטיות לבי ובזכאות ידי, עבדית דא. ו ואמר ליה יי בחלמא, אף קדמי גלי ארי בקשטיות לבך עבדת דא, ומנעית אף אנא יתך, מלמחטי קדמי; על כין לא שבקתך, למקרב לותה. ז וכען, אתיב אתת גברא ארי נביא הוא, ויצלי עלך, ותיחי; ואם ליתך מתיב--דע ארי ממת תמות, את וכל דלך. ח ואקדים אבימלך בצפרא, וקרא לכל עבדוהי, ומליל ית כל פתגמא האלון, קדמיהון; ודחילו גבריא, לחדא. ט וקרא אבימלך לאברהם, ואמר ליה מא עבדת לנא ומא חטית לך, ארי איתיתא עלי ועל מלכותי, חובא רבא: עובדן דלא כשרין לאתעבדא, עבדת עמי. י ואמר אבימלך לאברהם: מא חזיתא, ארי עבדתא ית פתגמא דין. יא ואמר, אברהם, ארי אמרית לחוד לית דחלתא די, באתרא דין; ויקטלונני, על עיסק אתת. יב וברם בקשטא, אחתי בת אבא היא--ברם, לא בת אמא; והות לי, לאתו. יג והוה כד טעו עממיא בחר עובדי ידיוהו, יתי קריב יי לדחלתיה מבית אבא, ואמרית לה, דא טיבותיך דתעבדן עמי: לכל אתר דנהך לתמן, אימרי עלי אחי הוא. <<יד ודבר אבימלך ען ותורין, ועבדן ואמקו, ויהב, לאברהם; ואתיב ליה, ית שרה אתתיה. טו ואמר אבימלך, הא ארעי קדמך: בדתשין בעינך, תיב. טז ולשרה אמר, הא יהבית אלה סלעין דכסף לאחוייך--הא הוא ליד כסות דיקר, חלף דשלחית דברתיך ויחזית יתך⁵¹ וית כל דעמיד; ועל כל מא דאמרתי, אתוכחת⁵². יז וצלי אברהם, קדם יי; ואסי יי ית אבימלך וית אתתיה,

מישרא: לטורא אשתיזב, דלמא תלקי⁴⁹. יח ואמר לוט, להון: בבועי, יי. יט הא כען אשכח עבדך רחמין, בעינך, ואסגיתא טיבותך דעבדת עמי, לקימא ית נפשי; ואנא, לית אנא יכיל לאשתיזבא לטורא--דלמא תערענני בשתא, ואמות. כ הא כען קרתא דא קריבא, למערק לתמן--והיא זעירא: אשתיזב כען לתמן, הלא זעירא היא--ותתקנים נפשי. רביעי כא ואמר ליה--הא נסיבית אפך, אף לפתגמא דין: בדיל דלא למחפכי ית קרתא, דבעיתא עלה. כב אחי, אשתיזב לתמן, ארי לא אכול למעבד פתגמא, עד מיתך לתמן: על כין קרא שמה דקרתא, צער. כג שמשא, נפק על ארעא; ולוט, עאל לצער. כד ויי, אמטר על סדום ועל עמורה--גפרייתא ואישתא: מן קדם יי, מן שמיא. כה והפך ית קרויא האלון, וית כל מישרא, וית כל יתבי קרויא, וצמחה דארעא. כו ואסתכיא אתתיה, מבתרוהי; והות, קמא דמלחא. כז ואקדים אברהם, בצפרא: לאתרא--דשמיש תמן בצלו, קדם יי. כח ואסתכי, על אפי סדום ועמורה, ועל כל אפי, ארע מישרא; וחזא, והא סליק תננא דארעא, כתננא, דאתונא. כט והוה, בחבלות יי ית קרוי מישרא, ודכיר יי, ית אברהם; ושלח ית לוט, מגו הפיכתא, כד הפך ית קרויא, דהוה יתיב בהון לוט. ל וסליק לוט מצער ויטיב בטורא, ותרתין בנתיה עמיה, ארי דחיל, למתב בצער; ויטיב, במערתא--הוא, ותרתין בנתיה. לא ואמרת רבתא לזעירתא, אבונא סיב; וגבר לית בארעא למיעל עלנא, כאורח כל ארעא. לב איתא נשקי ית אבונא חמרא, ונשכוב עמיה; ונקיים מאבונא, בגין. לג ואשקיא ית אבוהון חמרא, בליליא הוא; ועאלת רבתא ושכיבת עם אבוהא, ולא ידע במשכבה ובמקימה. לד והוה, ביומא דבתרוהי, ואמרת רבתא לזעירתא, הא שכיבית רמשי עם אבא; נשקיניה חמרא אף בליליא, ועולי שכוכי עמיה, ונקיים מאבונא, בגין. לה ואשקיא אף בליליא ההוא, ית אבוהון--חמרא; וקמת זעירתא ושכיבת עמיה, ולא ידע במשכבה ובמקימה. לו ועדיאה תרתין בנת לוט, מאבוהון. לו וילידת רבתא בר, וקרת שמה מואב: הוא אבוהון דמואבאי, עד יומא דין. לח וזעירתא אף היא ילידת בר, וקרת שמה בר עמי: הוא אבוהון דבני עמון, עד יומא דין. {ס}

⁵¹ רש"י: ולשון המקרא כן נופל על תרגומו של אונקלוס: הנה הוא לך כסות של כבוד על העינים שלי, ששלטו בך ובכל אשר אתך, על כן תרגם: "חזית יתך וית כל דעמד".

⁵² עיין רדק

⁴⁹ פרשגן: ייתכן שאונקלוס בא להסיר טענת האף תספה צדיק עם רשע וכאילו הקב"ה מעניש חפים מפשע, לכן תרגם בריכוך הלשון
⁵⁰ כ"ה בדברים כב: ככ. כתב פרשגן: לנקיות הלשון ת"א נמנע מלתרגם בפועל בע"ל לכן תרגם בעלת בעל איתת גבר.

ואמרתיה--ואתרוחו⁵³. **י**ת ארי מיוחד אחד יי. באפי כל פתח ולדא לבית אבימלך. על עיסק שרה. אתת אברהם. {ס} **בראשית פרק כא**

א ויי דכיר ית שרה. כמא דאמר; ועבד יי לשרה. כמא דמליל. **ב** ועדיאת וילידת שרה לאברהם בר. לסיבתוהי. לומנא. דמליל יתיה יי. **ג** וקרא אברהם ית שום בריה דאתיליד ליה. דילידת ליה שרה--יחזק. **ד** וגזר אברהם ית יחזק בריה. בר תמנא יומין. כמא דפקיד יתיה. יי. **חמישי ה** ואברהם. בר מאה שנין. כד אתיליד ליה. ית יחזק בריה. **ו** ואמרת שרה--חדא. עבד לי יי: כל דשמע. יחדי לי. **ז** ואמרת. מהימן דאמר לאברהם ופייס. דתוניק בנין. שרה⁵⁴. **ח** ארי וילידת בר. לסיבתוהי. **ח** ורבא רביא. ואתחסיל; ועבד אברהם משתא רבא. ביומא דאתחסיל יחזק. **ט** וחזת שרה ית בר הגר מצריא. דילידת לאברהם--מחיי. **י** ואמרת. לאברהם. תריה אמתא חדא. וית ברה: ארי לא יירת בר אמתא חדא. עם ברי עם יחזק. **יא** ובאיש פתגמא לחדא. בעיני אברהם. על. עיסק בריה. **יב** ואמר יי לאברהם. לא יבאש בעינך על עולימא ועל אמתך--כל דתימר לך שרה. קביל מנה: ארי ביחזק. יתקרון לך בנין. **יג** ואף ית בר אמתא. לעמא אשויניה: ארי ברך. הוא. **יד** ואקדים אברהם בצפרא ונסיב לחמא ורקבא דמא ויהב להגר שוי על כתפה. וית רביא--ושלחה; ואזלת וטעת. במדבר באר שבע. **טו** ושליו מיא. מן רקבא; ורמת ית רביא. תחות חד מן אילנא. **טז** ואזלת ויתיבת לה מקביל. ארחת קמיג בקשתא. ארי אמרת. לא אחזי במותיה דרביא; ויתיבת מקביל. וארימת ית קלה ובכת. **יז** ושמע קדם יי. ית קליה דרביא. וקרא מלאכא דיי להגר מן שמיא. ואמר לה מא ליה הגר; לא תדחלין. ארי שמע קדם יי קליה דרביא באתר דהוא תמן. **יח** קומי טולי ית רביא. ואתקיפי ית ידיה ביה: ארי לעם סגי. אשויניה. **יט** וגלא יי ית עינהא. וחזת בירא דמא; ואזלת ומלת ית רקבא. מיא. ואשקיא. ית רביא. **כ** והוה מימרא דיי בסעדיה דרביא. ורבא; ויתיב. במדברא. והוה רבי קשתא. **כא** ויתיב. במדברא דפארן; ונסיבת ליה אמיה אתתא. מארעא דמצרים. {פ}

ששי כב והוה. בעדנא ההוא. ואמר אבימלך ופיכול רב חיליה. לאברהם למימר: מימרא דיי בסעדה. בכל דאת עביד. **כג** וכען. קיים לי במימרא דיי הקא. דלא תשקר בי. ובברי ובבר ברי; כטיבותא דעבדית עמך. תעביד עמי. ועם ארעא. דאתותבת בה. **כד** ואמר. אברהם. אנא. אקיים. **כה** ואוכח אברהם. ית אבימלך. על עיסק בירא דמא. דאנסו עבדי אבימלך. **כו** ואמר אבימלך--לא ידעית. מאן עבד ית פתגמא הדין; ואף את לא חוית לי. ואף אנא לא שמעית--אלהין יומא דיו. **כז** ודבר אברהם ען ותורין. ויהב לאבימלך; וגזרו תרויהון. קים. **כח** ואקים אברהם. ית שבע חרפן דען--בלחודיהון. **כט** ואמר אבימלך. לאברהם: מא אנין. שבע חרפן אליו. דאקימתא. בלחודיהון. **ל** ואמר--ארי ית שבע חרפן. תקביל מן ידי: בדיל דתהי לי לשהדו. ארי חפרית ית בירא הדין. **לא** על כיון. קרא לאתרא ההוא--באר שבע: ארי תמן קיימו. תרויהון. **לב** וגזרו קים. בבאר שבע: וקם אבימלך. ופיכול רב חיליה. ותבו. לארע פלשתאי. **לג** ונצב נצבא⁵⁵. בבאר שבע: וצלי תמן--בשמא דיי. אלה עלמא. **לד** ואתותב אברהם בארע פלשתאי. יומין סגיאין. {פ}

בראשית פרק כב

שביעי א והוה. בתר פתגמא האליון. ויי. נסי ית אברהם; ואמר ליה. אברהם ואמר האנא. **ב** ואמר דבר קען ית ברך ית יחידך דרחימתא. ית יחזק. ואיזיל לך. לארע פלחנא; ואסיקהי קדמי תמן. לעלתא. על חד מן טוריא. דאימר לך. **ג** ואקדים אברהם בצפרא. וזריז ית חמריה. ודבר ית תרין עולימוהי עמיה. וית יחזק בריה; וצלח. אעי לעלתא. וקם ואזל. לאתרא דאמר ליה יי. **ד** ביומא תליתאה. וזקף אברהם ית עינוהי וחזא ית אתרא--מרחיק. **ה** ואמר אברהם לעולימוהי. אוריכו לכון הקא עם חמרא. ואנא ועולימא. נתמטי עד כא; ונסגוד. ונתוב לוותכון. ונסיב אברהם ית אעי דעלתא. ושוי על יחזק בריה. ונסיב בידה. ית אישתא וית סכינא; ואזלו תרויהון. כחדא. **ז** ואמר יחזק לאברהם אבוהי. ואמר אבא. ואמר. האנא ברי; ואמר. הא אישתא ואעיא. ואן אמרא. לעלתא. **ח** ואמר. אברהם. קדם יי גלי אמרא לעלתא. ברי; ואזלו תרויהון. כחדא. **ט** ואתו. לאתרא דאמר ליה יי. ובנא תמן אברהם ית מדבחא. וסדר ית אעיא;

⁵⁴ אונקלוס הפך שאלת תמיהה להצעה. (פרשגן)
⁵⁵ נצבא=נטיעה (אנק' המב') וי"ג אילנא.

⁵³ רד"ק: אונקלוס תרגם "ואתרוחו", ואפשר כי דעתו על הלידה; ואמר "ואתרוחו" ולא אמר "וילידו", בעבור העצר שהיה להם מללדת {כלומר, שלא הולידו, אלא נפתח העצרה}; או היה דעתו כדעת רבותינו ז"ל (ב"ק צבא) שאמרו, כי עצירת הנקבים היתה בהם, שלא היו יכולות להפנות לא לגדולים ולא לקטנים.

אֲבִרְכֶנּוּ, וְאִסְגָּאָה אִסְגִּי ית בְּנֶה כְּכֹכְבֵי שְׁמַיָא, וְכַחֲלָא, דְּעַל כִּיף יָמָא; וְיִירְתוּן בְּנֶה, ית קְרוֹי סְנֵאִיהוֹן. **יח** וְיִתְבָּרְכוּן בְּדִיל בְּנֶה, כָּל עַמְמֵי אֲרַעָא, חֲלָף, דְּקִבְלִיתָא לְמִימְרֵי. **יט** וְתַב אֲבִרְהֶם לְוֹת עוֹלִימוֹהִי, וְקִמוּ וְאָזְלוּ כְּחָדָא לְבָאָר שְׁבַע; וְיִתִּיב אֲבִרְהֶם, בְּבָאָר שְׁבַע. {פ}

כ וְהוּהוּ, בְּתֵר פְּתֻגְמֵיָא הָאֲלִין, וְאִתְחִנּוּ לְאֲבִרְהֶם, לְמִימְרֵ: הָא יִלִּידַת מַלְכָּה אִף הִיא, בְּנִין—לְנַחֲרוֹ אַחֲדָה. **כא** ית עִין בְּכֶרִיָּה, וְיֵת בּוֹ אַחוּהִי, וְיֵת קִמּוּאָל, אֲבוּהִי דְאַרְס. **כב** וְיֵת כְּשֵׁד וְיֵת חִזוֹ, וְיֵת פִּלְדֵּשׁ וְיֵת יְדֻלָּה, וְיֵת, בְּתוּאָל. **כג** וּבְתוּאָל, אֹלִיד ית רִבְקָה; תְּמַנָּא אֲלִין וְיִלִּידַת מַלְכָּה, לְנַחֲרוֹ אַחוּהִי דְאֲבִרְהֶם. **כד** וְלַחֲיִנְתִּיהָ, וְשִׁמְהָ רֵאוּמָה; וְיִלִּידַת אִף הִיא ית טִבַּח וְיֵת גָּחַס, וְיֵת תַּחֲשׁ וְיֵת מַעֲכָה. {פ}

פרשת חיי שרה

אֲבִרְהֶם, קָדָם, עֲמָא דְאַרְעָא. **יג** וּמִלִּיל עִם עֶפְרוֹן קָדָם עֲמָא דְאַרְעָא, לְמִימְרֵ, בְּרַם אִם **עֲבָדָת לִי טִיבוֹ**, קִבִּיל מִנִּי: אִתִּין כְּסָפָא דְמִי חֲקָלָא, סָב מִנִּי, וְאִקְבֵּר ית מִיתִי, תְּמִין. **יד** וְאִתִּיב עֶפְרוֹן ית אֲבִרְהֶם, לְמִימְרֵ לִיה. **טו** רְבוּנִי קִבִּיל מִנִּי, אֲרַע שְׁוִיָא אֲרַבַּע מָאָה סֻלְעִין דְּכֶסֶף בִּינָא וּבִינָה מָא הִיא; וְיֵת מִיתָד, קִבֵּר. **טז** וְקִבִּיל אֲבִרְהֶם, מִן עֶפְרוֹן, וְתַסֵּל אֲבִרְהֶם לְעֶפְרוֹן, ית כְּסָפָא דְמִלִּיל קָדָם בְּנִי חֲתָאָה—אֲרַבַּע מָאָה סֻלְעִין דְּכֶסֶף, מִתְקַבֵּל סְחֹרָה בְּכָל מְדִינָה. **יז** וְקָם חֲקָל עֶפְרוֹן, דְּבִכְפִּילִיתָא—דְּקָדָם מִמָּרָא: חֲקָלָא, וּמַעֲרֵתָא דְבִיָּה, וְכָל אֲיִלְנֵי דְבִחֲקָלָא, דְּבִכָּל תְּחוּמִיָּה סְחֹר סְחֹר. **יח** וְלֹאֲבִרְהֶם לְזִבְיוֹהִי, לְעִינֵי בְּנִי חֲתָאָה, בְּכָל, עָאֲלִי תִרַע קֶרְתִּיהָ. **יט** וּבִתֵּר כִּין קִבֵּר אֲבִרְהֶם ית שְׁרָה אִתְתִּיהָ, בְּמַעֲרַת חֲקָל כְּפִילִיתָא עַל אִפִּי מִמָּרָא—הִיא חֲבֵרוֹן: בְּאַרְעָא, דְּכְנָעַן. **כ** וְקָם חֲקָלָא וּמַעֲרֵתָא דְבִיָּה, לְאֲבִרְהֶם—לְאַחֲסֵנַת קִבּוּרָא: מִן, בְּנִי חֲתָאָה. {ס}

בראשית פרק כד

א וְאֲבִרְהֶם סִיב, עָאֵל בְּיוֹמִין: וְיֵי בְרִיָּה ית אֲבִרְהֶם, בְּכֹלָא. **ב** וְאִמְרֵ אֲבִרְהֶם, לְעִבְדִּיהָ סָבָא דְבִיָּתִיהָ, דְּשִׁלִּיט, בְּכָל דְּלִיָּה:

וְעַמְד, ית יִצְחָק בְּרִיָּה, וְשׁוּי יִתִּיהָ עַל מִדְבָּחָא, עִיל מִן אֲעִיָּא. **י** וְאִשְׁיט אֲבִרְהֶם ית יְדִיָּה, וְנָסִיב ית סְכִינָא, לְמַכְס, ית בְּרִיָּה. **יא** וְקִרָא לִיה מִלְאָכָא דִּי, מִן שְׁמַיָא, וְאִמְר, אֲבִרְהֶם אֲבִרְהֶם: וְאִמְר, הָאָנָא. **יב** וְאִמְר, לֹא תוֹשִׁיט יְדָךְ בְּעוֹלִימָא, וְלֹא תַעֲבִיד לִיה, מַדְעָם: אֲרִי כְעַן יִדְעָנָא, אֲרִי דְחָלָא דִּי אִתָּהּ, וְלֹא מְנַעֲתָא ית בְּרָךְ ית יְחִידָךְ, מִנִּי. **יג** וְזָקַף אֲבִרְהֶם ית עֵינוּהִי, בְּתֵר אֲלִין, וְחִזָּא וְהָא דְכָרָא, אַחִיד בְּאִילָנָא בְּקֶרְנוּהִי: וְאָזַל אֲבִרְהֶם וְנָסִיב ית דְּכָרָא, וְאִסְקִיָּה לְעֵלְתָא חֲלָף בְּרִיָּה. **יד** וּפְלַח וְצִלִּי⁵⁶ אֲבִרְהֶם תְּמִין בְּאַתְרָא הַהוּא, אִמְר קָדָם יֵי הָכָא יְהוֹן פְּלַחִין דִּיָּא⁵⁷, בְּכִין יתִּימָר בְּיוֹמָא הַדִּין, בְּטוּרָא הַדִּין אֲבִרְהֶם קָדָם יֵי פְלַח. **טו** וְקִרָא מִלְאָכָא דִּי, לְאֲבִרְהֶם, תְּנִינֹת, מִן שְׁמַיָא. **טז** וְאִמְר, בְּמִימְרֵי קִימִית אִמְר יֵי: אֲרִי, חֲלָף דְּעִבְדִּיתָא ית פְּתֻגְמָא הַדִּין, וְלֹא מְנַעֲתָא, ית בְּרָךְ ית יְחִידָךְ. **יז** אֲרִי בְּרָכָא

בראשית פרק כג

א וְהוּוֹ חֵי שְׁרָה, מָאָה וְעֶסְרִין⁵⁸ וְשִׁבְעֵי שָׁנִין—שְׁנֵי, חֵי שְׁרָה. **ב** וּמִיתַת שְׁרָה, בְּקֶרֶת אֲרַבַּע הִיא חֲבֵרוֹן—בְּאַרְעָא דְּכְנָעַן: וְאִתָּא, אֲבִרְהֶם, לְמַסְפָּדָה דְּשְׁרָה⁵⁹, וְלִמְבַּכָּה. **ג** וְקָם, אֲבִרְהֶם, מֵעַל, אִפִּי מִיתִיָּה; וּמִלִּיל עִם בְּנִי חֲתָאָה⁶⁰, לְמִימְרֵ. **ד** דִּיר וְתוֹתַב אָנָא, עֲמָכוֹן: הָבוּ לִי אַחֲסֵנַת קִבּוּרָא עֲמָכוֹן, וְאִקְבֵּר מִיתִי מִן קִדְמִי. **ה** וְאִתִּיבוּ בְּנֵי חֲתָאָה ית אֲבִרְהֶם, לְמִימְרֵ לִיה. **ו** קִבִּיל מִנְּנָא רְבוּנָא, רַב⁶¹ קָדָם יֵי אִתָּהּ בִּינָא—בְּשֹׁפֶר קִבְרָנָא, קִבֵּר ית מִיתָד; אָנָשׁ מִנְּנָא, ית קִבְרִיָּה לֹא יִמְנַע מִנֶּה מִלְּמַקְבֵּר מִיתָד. **ז** וְקָם אֲבִרְהֶם וּסְגִיד לְעֲמָא דְאַרְעָא, לְבְנֵי חֲתָאָה. **ח** וּמִלִּיל עִמָּהוֹן, לְמִימְרֵ: אִם אִית רְעוּא נְפִשְׁכוֹן, לְמַקְבֵּר ית מִיתִי מִן קִדְמִי—קִבִּילוּ מִנִּי, וּבְעוּ לִי מִן עֶפְרוֹן בֶּר צַחֵר. **ט** וְיִתִּין לִי, ית מַעֲרַת כְּפִילִיתָא דְּלִיָּה—דְּבִכְסֵּר חֲקִלִיָּה: בְּכֶסֶף שְׁלִים יִתְנֶה לִי, בִּינִיכוֹן—לְאַחֲסֵנַת קִבּוּרָא. **י** וְעֶפְרוֹן יִתִּיב, בְּגוֹ בְּנֵי חֲתָאָה; וְאִתִּיב עֶפְרוֹן חֲתָאָה ית אֲבִרְהֶם קָדָם בְּנֵי חֲתָאָה, לְכָל עָאֲלִי תִרַע קֶרְתִּיהָ לְמִימְרֵ. **יא** לֹא רְבוּנִי קִבִּיל מִנִּי—חֲקָלָא יְהִבִּית לָךְ, וּמַעֲרֵתָא דְּבִיָּה לָךְ יְהִבִּיתָה; לְעִינֵי בְּנֵי עַמִּי יְהִבִּיתָה לָךְ, קִבֵּר מִיתָד. **יב** וּסְגִיד,

נוסף סגנוני לזווג המלות כלומר לשמור על משקל אחיד של התיבות הסמוכות למספדה דשדה ולמבכה

⁶⁰ ע"י פרשן

⁶¹ כן תרגום נשיא בכל מקום

⁵⁶ אונקלוס מתרגם קרייה לפי ההקשר, וכאן אברהם גם הקריב קרבן וגם התפלל. (פרשן)

⁵⁷ ע"י רש"י

⁵⁸ לא כפל לשון שנים וכן להלן.

⁵⁹ פרשן בשם פתשגן: לכבודה של שרה שהספידה אחרים כי כבוד המת הוא שאת ההספד יעשו אחרים בעוד האבלים הם הבוכים. וטעם

שׁו כְּעַן יִדְדָהּ. תַּחֲוֹת יִרְכִי. גִּאֲקִיִּים עַלְךָ--בְּמִימְרָא דִּי אֱלֹהָא דְשְׁמִיָּא. וְאֱלֹהָא דְאַרְעָא: דְּלֹא תִסָּב אֶתְתָּא. לְבָרִי מִבְּנֵת כְּנַעֲנָאִי. דְּאָנָּא יָתִיב בִּינִיחוֹן. דִּ אֱלֹהִין לְאַרְעִי וּלְיִלְדוּתִי. תִּיזִיל; וְתִסָּב אֶתְתָּא. לְבָרִי לִיִּצְחָק. הִ וְאָמַר לִיהּ. עֲבָדָא מָאָס לֹא תִיבִי אֶתְתָּא. לְמִיתִי בְּתָרִי לְאַרְעָא הָדָא; הֶאֱתַבָּא אֶתִּיב יֵת בְּרָךְ. לְאַרְעָא דְנִפְקֶתָא מִתְּמָן. וְ וְאָמַר לִיהּ. אֲבָרְהָם: אֶסְתְּמַר לָךְ. דְּלִמָּא⁶² תִּתִּיב יֵת בְּרִי לְתִמְן. זִי אֱלֹהָא דְשְׁמִיָּא. דְּבָרְנִי מִבֵּית אָבָא וּמֵאַרְעֵי יִלְדוּתִי. וְדַמְלִיל לִי וְדִקְשִׁים לִי לְמִימַר. לְבָנָה אֶתִּין יֵת אֶרְעָא הָדָא--הוּא. יִשְׁלַח מְלָאכִיָּה קְדָמָךְ. וְתִסָּב אֶתְתָּא לְבָרִי. מִתְּמָן. חֵ וְאָס לֹא תִיבִי אֶתְתָּא. לְמִיתִי בְּתָרְךָ--וְתִהִי זָכָא. מִמוּמְתִי דָא; לְחוּד יֵת בְּרִי. לֹא תִתִּיב לְתִמְן. ט וְשׁוֹי עֲבָדָא יֵת יִדְדָהּ. תַּחֲוֹת יִרְכָּא דְאַבְרָהָם רְבוּנִיָּה; וְקִיִּים לִיהּ. עַל פִּתְגָמָא הָדִין. שְׁלִישִׁי י וְדָבַר עֲבָדָא עֲסָרָא גְמָלִין מִגְמָלִי רְבוּנִיָּה. וְאֶזֶל. וְכָל טוֹב רְבוּנִיָּה. בִּידִיָּה; וְקָם. וְאֶזֶל לְאַרְם דְּעַל פֶּרֶת--לְקַרְתָּא דְנַחֲוֹר. יא וְאַשְׁרִי גְמָלִיָּא מִבְּרָא לְקַרְתָּא. עִם בִּירָא דְמִיָּא. לְעַדָּן רַמְשָׁא. לְעַדָּן דְנִפְקֶן מִלִּיתָא. יב וְאָמַר--יִי אֱלֹהִיָּה דְרְבוּנִי אֲבָרְהָם. זְמִין כְּעַן קְדָמִי יוֹמָא דִּין; וְעִבִיד טִיבוּ. עִם רְבוּנִי אֲבָרְהָם. יג הָאָנָּא קָאִים. עַל עֵינָא דְמִיָּא; וּבְנֵת אֲנָשִׁי קַרְתָּא. נִפְקֶן לְמַמְלִיָּא מִיָּא. יד וְתִהִי עוֹלִימְתָּא. דְּאִימַר לָהּ אֲרִכֵּי כְּעַן קְלִתִּיךָ וְאַשְׁתִּי. וְתִימַר אֲשֶׁת. וְאִף גְמָלְךָ אֲשֶׁר־יִתֶּה זְמִינְתָּא⁶³. לְעַבְדָּךְ לִיִּצְחָק. וּבֵה אָדַע. אֲרִי עֲבַדְתָּ טִיבוּ עִם רְבוּנִי. טו וְהוּהּ הוּא. עַד לֹא שִׁיְצִי לְמַלְלָא. וְהָא רְבִקָּה נִפְקַת דְּאֶתְלִידַת לְבִתְוֹאֵל בֶּר מְלָכָה. אֶתְתָּ נַחֲוֹר אַחוּהִי דְאַבְרָהָם; וְקְלִתָּהּ. עַל כְּתָפָה. טז וְעוֹלִימְתָּא. שְׁפִירָא לְמַחְזִי לְחַדָּא--בְּתוֹלְתָּא. וּגְבַר לֹא יָדְעָה; וּנְחַתַּת לְעֵינָא. וּמִלַּת קְלִתָּהּ וְסִלִּיקַת. יז וְהָט עֲבָדָא. לְקַדְמוּתָהּ; וְאָמַר. אֲשִׁקִּינִי כְּעַן זְעִיר מִיָּא מְסַלְתִּיךָ. יח וְאֶמְרַת. אֲשֶׁת רְבוּנִי; וְאַחוּיָא. וְאַחִיתַת קְלִתָּהּ עַל יָדָהּ--וְאַשְׁקִיתָהּ. יט וְשִׁיְצִיָּתָא. לְאַשְׁקִיּוּתִיָּה; וְאַמְרַת. אִף גְמָלְךָ אֶמְלִי. עַד דִּיסְפָּקוֹן. לְמַשְׁתִּי. כ וְאַחוּיָא. וּנְפִצַת קְלִתָּהּ לְבֵית שְׁקִיָּא. וְרַחֲטָה עוֹד לְבִירָא. לְמַמְלִי; וּמִלַּת. לְכָל גְמָלוּהִי. כא וּגְבָרָא שְׁהִי בֵּה מִסְתַּכֵּל⁶⁴; שְׁתִּיק--לְמַדְעָהּ הָאֲצֻלַּח יִי אֲוֹרְחִיָּה. אִם לֹא. כב וְהוּהּ. כִּד סְפִיקוּ גְמָלִיָּא לְמַשְׁתִּי. וְנָסִיב גְבָרָא קְדָשָׁא דְדִהֲבָא. תִּקְלָא מִתְקַלִּיָּה--וְיִתְרִין שִׁירִין עַל

יִדְדָהּ. מִתְקַל עֶסֶר סַלְעִין דְּדִהֲבָא מִתְקַלְהוֹן. כג וְאָמַר בֵּת מֵאֵן אֶת. חוּא כְּעַן לִי; הָאִית בֵּית אֲבִינִיךָ אֶתְר כְּשֹׁר לָנָא. לְמַבֵּת. כד וְאַמְרַת לִיהּ. בֵּת בְּתוֹאֵל אָנָּא--בֶּר מְלָכָה. דִּילִידַת לְנַחֲוֹר. כה וְאַמְרַת לִיהּ. אִף תְּבִנָּא אִף כְּסִתָּא סָגִי עֲמָנָא--אִף אֶתְר. כו כְּשֹׁר לְמַבֵּת. כז וְכַרְע גְּבָרָא. וְסָגִיד קָדָם יִי. רְבִיעִי כז וְאָמַר. בְּרִיךְ יִי אֱלֹהִיָּה דְרְבוּנִי אֲבָרְהָם. דְּלֹא מִנֵּע טִיבִיתִּיָּה וְקִשְׁטִיָּה. מִן רְבוּנִי; אָנָּא. בְּאוֹרַח תִּקְנָא דְבָרְנִי יִי. בֵּית. אַחוּהִי דְרְבוּנִי. כח וְרַחֲטָה. עוֹלִימְתָּא. וְחוּיָא. לְבֵית אִמָּה--כְּפִתְגָמִיָּא. הָאֲלִין. כט וְלְרִבְקָה אַחָא. וְשְׁמִיָּה לָבָן; וְרַחֲטָה לָבָן לְוֹת גְּבָרָא לְבָרָא. לְעֵינָא. ל וְהוּהּ כִּד חֲזָא יֵת קְדָשָׁא. וְיֵת שִׁירִיָּא עַל יְדֵי אַחֲתִיָּה. וְכִד שְׁמַע יֵת פִּתְגָמִי רְבִקָּה אַחֲתִיָּה לְמִימַר. כִּדִּין מְלִיל עֲמִי גְבָרָא; וְאַתָּא. לְוֹת גְּבָרָא. וְהָא קָאִים עַלְוִי גְמָלִיָּא. עַל עֵינָא. לא וְאָמַר. עוֹל בְּרִיכָא דִּי; לְמָא אֶת קָאִים. בְּבָרָא. וְאָנָּא פְּנִיתִי בֵּיתָא. וְאַתְר כְּשֹׁר לְגְמָלִיָּא. לב וְעָאֵל גְּבָרָא לְבֵיתָא. וְשָׂרָא מִן גְמָלִיָּא; וְיִהָב תְּבִנָּא וְכְסִתָּא. לְגְמָלִיָּא. וּמִיָּא לְאַסְחָאָה רְגִלוּהִי. וְרָגְלִי גְבָרִיָּא דְעִמָּה. לג וְשׁוּיָא קְדָמוּהִי. לְמִיכָל. וְאָמַר לֹא אֵיכּוֹל. עַד דְּאֶמְלִיל פִּתְגָמִי; וְאָמַר. מְלִיל. לד וְאָמַר: עֲבָדָא דְאַבְרָהָם. אָנָּא. לה וְיִי בְרִיךְ יֵת רְבוּנִי. לְחַדָּא--וְרִבָּא; וְיִהָב לִיהּ עֵן וְתוֹרִין. וְכִסְף וְדִהֲבָא. וְעַבְדִּין וְאַמְקָן. וּגְמָלִין וְחִמְרִין. לו וְיִלְדַת שְׁרָה אֶתְתָּ רְבוּנִי בֶר. לְרְבוּנִי. בְּתֵר. דְּסִיבַת; וְיִהָב לִיהּ. יֵת כָּל דְּלִיָּה. לז וְקִיִּים עַלִי רְבוּנִי. לְמִימַר: לֹא תִסָּב אֶתְתָּא. לְבָרִי. מִבְּנֵת כְּנַעֲנָאִי. דְּאָנָּא יָתִיב בְּאַרְעֵהוֹן. לח אֱלֹהִין לְבֵית אָבָא תִיזִיל. וְלִזְרַעֲתִי; וְתִסָּב אֶתְתָּא. לְבָרִי. לט וְאַמְרִית. לְרְבוּנִי: מָאָס לֹא תִיבִי אֶתְתָּא. בְּתָרִי. מ וְאָמַר. לִי: יִי דְפִלְחִית קְדָמוּהִי. יִשְׁלַח מְלָאכִיָּה עִמָּךְ וְיִצְלַח אֲוֹרְחָךְ. וְתִסָּב אֶתְתָּא לְבָרִי. מִזְרַעֲתִי וּמִבֵּית אָבָא. נא בְּכִין תִּהִי זָכָא מִמוּמְתִי. אֲרִי תִהִי לְזִרְעִיתִי; וְאִם לֹא יִתְנֹן לָךְ. וְתִהִי זָכָא מִמוּמְתִי. מב וְאַתִּיתִי יוֹמָא דִּין. לְעֵינָא; וְאַמְרִית. יִי אֱלֹהִיָּה דְרְבוּנִי אֲבָרְהָם. אִם אִית כְּעַן רַעוּא קְדָמָךְ כְּאַצְלָחָא אֲוֹרְחִי. דְּאָנָּא אֲזִיל עֲלָה. מג הָאָנָּא קָאִים. עַל עֵינָא דְמִיָּא; וְתִהִי עוֹלִימְתָּא. דְּתַפּוֹק לְמַמְלִי. וְאִימַר לָהּ. אֲשִׁקִּינִי כְּעַן זְעִיר מִיָּא מְסַלְתִּיךָ. מד וְתִימַר לִי אִף אֶת אֲשֶׁת. וְאִף גְמָלְךָ אֶמְלִי--הִיא אֶתְתָּא. דְּזְמִין יִי לְבֶר רְבוּנִי. מה אָנָּא עַד לֹא שִׁיְצִיָּתִי לְמַלְלָא בְּלִבִּי. וְהָא רְבִקָּה נִפְקַת

להשכיל) לאסתכלא ביה וכוונת ת"א לפרש שהיה שוהה וגם מעיין במעשיה (בה מסתכל) וכעין זה כתבו נפש הגר ובאורי אונקלוס וראה גם פרשה מפורשה לרב צובירי

⁶² כן תרגום פן בכל מקום
⁶³ תוכחה במשמעות מוסר מתגום כמקראו, אבל כשמעמו ראה, מתורגם זמ, (פרשגן) הוא מופיע כזה רק בפרשתנו פעמיים.
⁶⁴ פרשגן: ולענ"ד שתי התיבות בה מסתכל הן תרגום מלת משתאה לה כי בת"א מסתכל בא בהוראת עיון והבנה (כמבואר לעיל ונחמד העין

וקלתה על כתפה, ונחתת לעינא, ומלת: ואמרית לה, אשקיני כען. **מו** ואחיא את, ואחיתת קלתה מנה, ואמרת אשת, ואף גמלך אשקי; ושתיתי, ואף גמליא אשקיא את. **מו** ושאלית יתה, ואמרית בת מאן את, ואמרת בת בתואל בר נחור, דילידת ליה מלכה; ושוייתי קדשא על אפה, ושיריא על ידהא. **מח** וכרעית וסגידית, קדם יי; וברכית, ית יי אלהיה דרבני אברהם, דדברני באורח קשוט, למסב ית בת אחוהי דרבני לבריה. **מט** וכען אם איתכונן עבדן טיבו וקשוט, עם רבני—חוו לי; ואם לא—חוו לי, ואתפני על ימינא או על סמאלא. **נ** ואתיב לבן ובתואל ואמרו, מן קדם יי נפק פתגמא; לית אנחנא יכלין למללא עמד, ביש או טב. **נא** הא רבקה קדמה, דבר ואיזיל; ותהי אתתא לבר רבונה, כמא דמליל יי. **נב** והוה, כד שמע עבדא דאברהם ית פתגמיהון; וסגיד על ארעא, קדם יי. **חמישי נג** ואפיק עבדא מנין דכסף ומנין דדהב, ולבושין, ויהב, לרבקה; ומגדנין—יהב לאחיהא, ולאמה. **נד** ואכלו ושתיו, הוא וגבריא דעמיה—ובתו; וקמו בצפרא, ואמר שלחוני לות רבוני. **נה** ואמר אחיהא ואמה, תתיב עולימתא עמנא עדן בעדן⁶⁵ או עסרא ירחין; בתר כין, תיזיל. **נו** ואמר להון לא תאחרון יתי, ויי אצלח אורחי; שלחוני, ואקד לות רבוני. **נז** ואמרו, נקרי לעולימתא, ונשמע, מא דהיא אמרא. **נח** וקרו לרבקה ואמרו לה, התיזלין עם גברא קדין; ואמרת, איזיל. **נט** ושלחו ית רבקה אחיהון, וית מינקתה, וית עבדא דאברהם, וית גברוהי. **ס** וברכו ית רבקה, ואמרו לה—אחתנא, את הואי לאלפין ולרבון; ויירתון בנכי, ית קרוי סנאיהון. **סא** וקמת רבקה ועולימתהא, ורכיבא על גמליא, ואזלא, בתר גברא; ודבר עבדא ית רבקה, ואזל. **סב** ויצחק עאל **במיתוהי**, מברא דמלאך קמא אתחזי עליה; והוא יתיב, בארע דרומא. **סג** ונפק יצחק לצלאה בחקלא, למפני רמשא; וחק עינוהי וחזא, והא גמליא אתן. **סד** וזקפת רבקה ית עינהא, וחזת ית יצחק; ואתרכינת, מעל גמלא. **סה** ואמרת לעבדא, מאן גברא דיכי דמהליך בחקלא

לעבדותנא, ואמר עבדא, הוא רבוני; ונסיבת עיפא, ואתכסיאת. **סו** ואשתעי עבדא, ליצחק, ית כל פתגמיא, דעבר. **סז** ואעלה יצחק, למשכנא וחזא והא חקנין עובדהא בעובדי שרה אמה, ונסיב ית רבקה והות ליה לאתו, וריחמה; ואתנחם יצחק, בתר אמה. {פ}

בראשית פרק כה

ששי א ואוסיף אברהם ונסיב אתתא, ושמה קטורה. **ב** וילידת ליה, ית זמרון וית יקשון, וית מדן, וית מדין—וית ישבק, וית שוח. **ג** ויקשון אוליד, ית שבא וית דדן; ובני דדן, הון למשרון ולשכנין ולגנון. **ד** ובני מדן, עיפא ועפר וחננה, ואבידע, ואלדעה; כל אליו, בני קטורה. **ה** ויהב אברהם ית כל דליה, ליצחק. **ו** ולבני לחינתא דלאברהם, יהב אברהם מתנו; ושלחנן מעל יצחק בריה, בעוד דהוא קים, קדומא, לארע מדנחא. **ז** ואליו, יומי שני חיי אברהם—דחיא: מאה ושבעין וחמיש, שנין. **ח** ואתנגיד ומית אברהם בסיבו טבא, סיב וסבע; ואתכניש, לעמיה. **ט** וקברו יתיה יצחק וישמעאל, בנוהי, במערת, כפילתא: בחקל עפרון בר צחר, חתאה—דעל אפי ממרא. **י** חקלא דזבן אברהם, מן בני חתאה—תמן אתקבר אברהם, ושרה אתתיה. **יא** והוה, בתר דמית אברהם, ובריד יי, ית יצחק בריה; וייתיב יצחק, עם בירא דמלאך קמא אתחזי עליה. {פ} **שביעי ב** ואליו תולדת ישמעאל, בר אברהם: דילידת קגר מצריתא, אמתה דשרה—לאברהם. **יג** ואליו, שמהת בני ישמעאל, בשמהתהון, לתולדתהון: בכריה דישמעאל נביות, וקדר ואדבאל ומבשם. **יד** ומשמע ודומה, ומשא. **טו** חדר ותימא, יטור נפיש וקדמה. **טז** אליו אנון בני ישמעאל, ואליו שמהתהון, בפצחיהון, ובכרכיהון—תרי עשר רברבין, לאמיהון. **יז** ואליו, שני חיי ישמעאל—מאה ותלתין ושבע, שנין; ואתנגיד ומית, ואתכניש לעמיה. **יח** ושרו מחוילה עד חגרא, דעל אפי מצרים, מטי, לאתור; על אפי כל אחוהי, **שרא**. {פ}

האספה המקנה (שם כט ז) לא עדן למכנש בעיר ואולם הצידוף עדן בעדן משמעו שנה שלמה. {ועי' רש"י}

⁶⁵ פרשגן: לעיל (כעת חיה, יח יד) לזמן איתוב התבאר שבת"א זמן נתייחד לשעה מדויקת לעומת עדן המציין זמן שאינו מדויק כגון לא עת

פרשת תולדות

בראשית פרק כה

יט ואליו תולדת יצחק. בר אברהם: אברהם, אוליד ית יצחק. כ והוה יצחק. בר ארבעין שניו. כד נסיב ית רבקה בת בתואל ארמאה. מפרדן ארם—אחתיה דלבן ארמאה. ליה לאתו. כא וצלי יצחק קדם יי לקביל אתתיה. ארי עקרא היא: וקביל צלותיה יי. ועדיאת רבקה אתתיה. כב ודחקין בניה. במעאה. ואמרת אם כין. למא דגן אנא: ואזלת. למתבע אלפן מן קדם יי. כג ואמר יי לה. תרין עממין במעכי. ותרתין מלכון. ממעכי יתפרשן: ומלכו מלכו תתקף. ורבא ושתעבד כזעירא. כד ושלמו יומהא. למילד: והא תיומין. במעאה. כה ונפק קדמאה סמוק. כליה כגלים דסער: וקרו שמה. עשו. כו ובתר כין נפק אחוהי. וידיה אחידא בעקבא דעשו. וקרא שמה. יעקוב: ויצחק בר שתין שניו. כד ילדת יתהון. כז ורביאו. עולימא. והוה עשו גבר נחשירכן. גבר נפיק חקל: ויעקוב גבר שלים. משמיש בית אלפנא. כח ורחים יצחק ית עשו. ארי מצידה הוה אכיל: ורבקה. רחיתת ית יעקוב. כט ובשיל יעקוב. תבשילא: ועאל עשו מן חקלא. והוא משלהי. ל ואמר עשו ליעקוב. אטעימני כען מן סמוקא סמקא הדיו—ארי משלהי. אנא: על כין קרא שמה. אדום. לא ואמר. יעקוב: זבין כיום דלהין? ית בכירותה. לי. לב ואמר עשו. הא אנא אזיל לממת: ולמא דגן לי. בכירותא. לג ואמר יעקוב. קיים לי כיום דלהין. וקיים. ליה: וזבין ית בכירותיה. ליעקוב. לד ויעקוב יהב לעשו. לחים ותבשיל דטלופחין. ואכל ושתי. וקם ואזל: ושט עשו. ית בכירותא. {פ}

בראשית פרק כו

א והוה כפנא. בארעא. בר מכפנא קדמאה. דהוה ביומי אברהם: ואזל יצחק לות אבימלך מלכא דפלשתאי. לגרר. ב ואתגלי ליה יי. ואמר לא תיחות למצרים: שרי בארעא. דאמר לה. ג דור בארעא הדא. ויהי מימרי בסעידן ואברכנך: ארי לה ולבנה. אתיו ית כל ארעתא האליו. ואקיים ית קימא. דקיימית לאברהם אביו. ד ואסגי ית בנה. ככוכבי

שמיא. ואתיו לבנה. ית כל ארעתא האליו: ויתברכו בדי בנה. כל עממי ארעא. ה חלף. דקביל אברהם למימרי: ונטר. מטרת מימרי. פקודי. קימי ואוריתי. שני ו ויתב יצחק. בגרר. ז ושאלו אנשי אתרא. על עיסק אתתיה. ואמר. אחת היא: ארי דחיל. למימר אתתיה. דלמא יקטלונני אנשי אתרא על רבקה. ארי שפירת חיוו היא. ח והוה. כד סגיא ליה תמן יומיא. ואסתכי אבימלך מלכא דפלשתאי. מן חרכא: וחזא. והא יצחק מחייה. עס. רבקה אתתיה. ט וקרא אבימלך ליצחק. ואמר ברם הא אתתה היא. ואיכדיו אמרת. אחת היא: ואמר ליה. יצחק. ארי אמרית. דלמא אתקטיל עלה. י ואמר אבימלך. מא דא עבדת לנא: כזעיר פון? שכיב דמיחד בעמא. עס אתתה. ואיתתא עלנא. חובא. יא ופקיד אבימלך. ית כל עמא למימר: דינזיק לגברא הדיו. ולאתתיה—אתקטלא יתקטיל. יב וזרע יצחק בארעא ההיא. ואשכח בשתא ההיא על חד מאה בדשערוהי: וברכיה. יי. שליש יג ורבא. גברא: ואזל אזיל סגי ורבי. עד דרבא לחדא. יד והוה ליה גיתי ענא וגיתי תורי. ועבדה סגי: וקניאו ביה. פלשתאי. טו וכל בירי. דחפרו עבדי אבוהי. ביומי. אברהם אבוהי—טמונין פלשתאי. ומלונן עפרא. טז ואמר אבימלך. ליצחק: איזיל. מעמנא. ארי תקיפת מנא. לחדא. יז ואזל מתמן. יצחק: ושרא בנחלא דגרר. ויתב תמן. יח ותב יצחק וחפר ית בירי דמיא. דחפרו ביומי אברהם אבוהי. וטמונין פלשתאי. בתר דמית אברהם: וקרא להון. שמקון. כשמקון. דהוה קרי להון אבוהי. יט וחפרו עבדי יצחק. בנחלא: ואשכחו תמן—ביר. דמיין נבעין. כ ונצו רעותא דגרר. עס רעותא דיצחק למימר—דילנא מיא: וקרא שמה דבירא עשק. ארי אתעסקו עמיה. כא וחפרו ביר אחרי. ונצו אף עלה: וקרא שמה. שטנה. כב ואסתלק מתמן. וחפר ביר אחרי. ולא נצו. עלה: וקרא שמה. רחובות. ואמר ארי כען אפתי יי לנא. ונפוש בארעא. רביעי כג וסליק מתמן. לבאר שבע. כד ואתגלי ליה יי. בלילא ההוא. ואמר. אנא אלהיה דאברהם אבוק: לא תדחל. ארי בסעידן מימרי. ואברכנך ואסגי ית בנה. בדיל אברהם עבדי. כה ונבנא תמן

⁶⁷ משמעות המילה "דלהין" אינה ברורה (CAL) ובפרשגן הביא ממרפא לשון שבא לברר שימוש של "כיום" לעבר/הווה/עתיד. וכאן הוא עתיד

⁶⁸ CAL: usually emphasizing an unreal condition

⁶⁶ משמעו כמקראו, ונחלקו הראשונים בפירושו, אך בימינו נהגה ע"פ לשון פרסי שכן משמעו. (פרשגן, וכ"ה ב-CAL) ותקנת הנוסח להיות מילה אחת ע"פ ההבנה הזו.

מִדְבָּחָא, וְצִלִי בְשֵׁמָא דִּי, וּפְרִסִיָּה תַּמָּן, לְמִשְׁכְּנִיָּה; וּכְרוּ תַּמָּן
עֲבָדֵי יִצְחָק, בִּירָא. **כו** וְאִבְיִמְלֵךְ, אֶתָּא לְוֹתִיָּה מִגְרָר; וְסִיעֵת,
מִרְחֻמוֹהִי, וּפִיכּוֹל, רַב חֵילִיָּה. **כז** וְאָמַר לְהוֹן יִצְחָק, מִדִּין
אֲתִיתוֹן לְוֹתִי; וְאֲתוֹן סְנִיתוֹן יִתִּי, וְשִׁלְחֲתוּנִי מִלְּוֹתְכוֹן. **כח**
וְאָמְרוּ, מִחֲזָא חֲזִינָא אָרִי הוּא מִימְרָא דִּי בְסַעֲדָךְ, וְאִמְרָנָא
תַּתְּקִים כְּעֹן מוֹמְתָא דְהוֹת בִּין אֲבָהֵתְנָא, בִּינָא וּבִינָךְ; וְנִגְזֹר
קִים, עֲמָךְ. **כט** אִם תַּעֲבִיד עֲמָנָא בִּישָׂא, כְּמָא דְלָא אֲבִיקְנָךְ,
וּכְמָא דְעֲבַדְנָא עֲמָךְ לְחוּד טַב, וְשִׁלְחָנָךְ בְּשִׁלְמָא; אֶתְּ כְּעֹן,
בְּרִיכָא דִּי. **חמישי** **ל** וְעֲבַד לְהוֹן מִשְׁתָּיָא, וְאֶכְלוּ וְשִׁתִּיָּא. **לא**
וְאִקְדִּימוּ בְּצִפְרָא, וְקִימוּ גַבְרָא לְאַחוּהִי; וְשִׁלְחָנוּ יִצְחָק, וְאֶזְלוּ
מִלְּוִיתִיָּה בְּשִׁלְמָא. **לב** וְהוּא בִּימָא הַהוּא, וְאֲתוּ עֲבָדֵי יִצְחָק,
וְחִוּיָּא לִיָּה, עַל עֵיסַק בִּירָא דְחִפְרוּ; וְאָמְרוּ לִיָּה, אֲשַׁכְּחָנָא
מִיָּא. **לג** וּקְרָא יִתָּה, שְׁבַעָה; עַל כִּין שְׁמָה דְקִרְתָּא בְּאָר שְׁבַע,
עַד יוֹמָא הַדִּין. {ס} **לד** וְהוּא עָשׂו, בַּר אֲרַבְעִין שָׁנִין, וְנָסִיב
אֶתָּא יִתְּ יְהוּדִית, בַּת בְּאָרִי חֲתָאָה—וְיִתְּ בְּשִׁמְתָּה, בַּת אֵילוֹן
חֲתָאָה. **לה** וְהוּאָה, **מִסְרָבָן וּמְרָגוֹן**⁶⁹, עַל מִימְרָא יִצְחָק, וְרִבְקָה.

{ס}

בראשית פרק כז

א וְהוּא כַּד סִיב יִצְחָק, וּכְהִיָּא עֵינֹוֹהִי מִלְּמַחְזִי; וּקְרָא יִתְּ עָשׂו
בְּרִיָּה רַבָּא, וְאָמַר לִיָּה בְּרִי, וְאָמַר לִיָּה, הָאָנָּא. **ב** וְאָמַר, הָא
כְּעֹן סִיבִית; לִית אָנָּא יַדְעָ, יוֹם מוֹתִי. **ג** וּכְעֹן סַב כְּעֹן זִינָךְ,
סִיפָךְ וְשִׁשְׁתָּךְ; וּפּוֹק, לְחַקְלָא, וְצוּד לִי, צִידָא. **ד** וְעֲבִיד לִי
תַבְשִׁילִין כְּמָא דְרַחֲמִימִית, וְאֶעֱלִי לִי—וְאִיכּוֹל; בְּדִיל דְתַבְרַכְנָךְ
נַפְשִׁי, עַד לָא אָמוּת. **ה** וְרִבְקָה שְׁמַעֲתָ—כַּד מְלִיל יִצְחָק, עִם
עָשׂו בְּרִיָּה; וְאֶזַּל עָשׂו לְחַקְלָא, לְמַצַּד צִידָא לְאִיתָאָה. **ו**
וְרִבְקָה, אֲמַרְתָּ, לְיַעֲקֹוב בְּרָה, לְמִימְרָא: הָא שְׁמַעֲתָ מִן אָבוּךְ,
מִמְלִיל עִם עָשׂו אָחוּךְ לְמִימְרָא. **ז** אִיתָא לִי צִידָא וְעֲבִיד לִי
תַבְשִׁילִין, וְאִיכּוֹל; וְאִבְרַכְנָךְ קֳדָם יְיָ, קֳדָם מוֹתִי. **ח** וּכְעֹן בְּרִי,
קִבִּיל מִנִּי—לְמָא דְאָנָּא, מִפְּקָדָא יִתָּךְ. **ט** אִיזִיל כְּעֹן, לְעָנָא,
וְסַב לִי מִתַּמָּן תְּרִין גְּדִי עֵזִין, טַבִּין; וְאֶעֱבִיד יִתְּהוֹן תַבְשִׁילִין
לְאָבוּךְ, כְּמָא דְרַחֲמִים. **י** וְתַעֲלִי לְאָבוּךְ, וְיִיכּוֹל, בְּדִיל דִּיבְרַכְנָךְ,
קֳדָם מוֹתִיָּה. **יא** וְאָמַר יַעֲקֹוב, לְרִבְקָה אִמִּיָּה: הָא עָשׂו אָחִי
גַבְרָא סַעֲרוֹ, וְאָנָּא גַבְרָא שְׁעִיעָא. **יב** מָאִם יִמוּשְׁגִנִּי אֲבָא, וְאִיָּה
בְּעֵינֹוֹהִי כְּמִתְלַעֵב; וְאִיתִי עַלִי לְוֹטִין, וְלָא בְּרַכּוֹ. **יג** וְאֲמַרְתָּ
לִיָּה אִמִּיָּה, עָלִי אֲחִיאֲמַר בְּנוּבָאָה דְלָא יִיחּוֹן לְוֹטִיָּא עַלְךָ בְּרִי;
בְּרַם קִבִּיל מִנִּי, וְאִיזִיל סַב לִי. **יד** וְאֶזַּל, וְנָסִיב, וְאִיתִי, לְאִמִּיָּה;
וְעֲבַדְתָּ אִמִּיָּה תַבְשִׁילִין, כְּמָא דְרַחֲמִים אָבוּהִי. **טו** וְנָסִיבְתָּ

רִבְקָה יִתְּ לְבוּשִׁי עָשׂו בְּרָה רַבָּא, דְכִתְּיָא, דְעֵמָה, בְּבִיתָא;
וְאִלְבִּישֵׁת יִתְּ יַעֲקֹוב, בְּרָה זַעִירָא. **טז** וְיִתְּ, מִשְׁכִּי דְגְדִי בְּנִי
עֵזִי, אִלְבִּישֵׁת, עַל יְדוּהִי—וְעַל שְׁעִיעוֹת, צוּרִיָּה. **יז** וְיַהֲבֵת יִתְּ
תַבְשִׁילִיָּא וְיִתְּ לְחֻמָּא, דְעֲבַדְתָּ, בִּידָא, דְיַעֲקֹוב בְּרָה. **יח** וְעָאֵל
לְוֹת אָבוּהִי, וְאָמַר אֲבָא: וְאָמַר הָאָנָּא, מָאִן אֶתְּ בְּרִי. **יט** וְאָמַר
יַעֲקֹוב לְאָבוּהִי, אָנָּא עָשׂו בְּכֶרֶךְ—עֲבַדִּיתָ, כְּמָא דְמִלְּוִיתָא
עִמִּי: קוּם כְּעֹן אֲסַתְחַר, וְאֶכּוֹל מִצִּידִי—בְּדִיל, דְתַבְרַכְנִי
נַפְשָׁךְ. **כ** וְאָמַר יִצְחָק לְבְרִיָּה, מָא דִין אֲוִחִיתָא לְאִשְׁכָּחָא
בְּרִי; וְאָמַר, אָרִי זְמִין יְיָ אֱלֹהֶךְ קֳדָמִי. **כא** וְאָמַר יִצְחָק לְיַעֲקֹוב,
קֶרֶב כְּעֹן וְאִמוּשְׁנָךְ בְּרִי: הָאֶתְּ דִין בְּרִי עָשׂו, אִם לָא. **כב**
וּקְרִיב יַעֲקֹוב לְוֹת יִצְחָק אָבוּהִי, וּמְשִׁיָּה; וְאָמַר, קָלָא קָלִיָּה
דְיַעֲקֹוב, וְיִדְיָא, יְדִי עָשׂו. **כג** וְלָא אֲשַׁתְמוּדְעִיָּה—אָרִי הוּאָה
יְדוּהִי כִידִי עָשׂו אָחוּהִי, סַעֲרָנוֹן; וּבְרִיכָה. **כד** וְאָמַר, אֶתְּ דִין
בְּרִי עָשׂו; וְאָמַר, אָנָּא. **כה** וְאָמַר, קְרִיב לִי וְאִיכּוֹל מִצִּידָא
דְבִרִי—בְּדִיל דְתַבְרַכְנָךְ, נַפְשִׁי; וּקְרִיב לִיָּה, וְאֶכְלוּ, וְאֶעֱלִי לִיָּה
חֲמָרָא, וְשִׁתִּי. **כו** וְאָמַר לִיָּה, יִצְחָק אָבוּהִי: קֶרֶב כְּעֹן וְשַׁק
לִי, בְּרִי. **כז** וּקְרִיב, וְנָשִׁיק לִיָּה, וְאָרִיחַ יִתְּ רִיחַ לְבוּשׁוֹהִי,
וּבְרִיכָה; וְאָמַר, חֲזִי רִיחָא דְבִרִי, כְּרִיחַ חַקְלָא, דְבְּרִיכָה יְיָ.
כח וְיִתִּין לָךְ, יְיָ, מִטְּלָא דְשִׁמְנָא, וּמִטְּבָא דְאֶרְעָא—
וְסִגִּיּוֹת עֲבוּר, וְחִמְרָא. **כט** וְיִפְלַחוּנָךְ עַמְמִין, וְיִשְׁתַּעֲבְדּוּ לָךְ
מִלְּכוֹן—הוּי רַב לְאַחָךְ, וְיִסְגְּדוּן לָךְ בְּנֵי אֲמָךְ; לִיטָךְ יִהוֹן לִיטִין,
וּבְרִיכָךְ יִהוֹן בְּרִיכִין. **ל** וְהוּא, כַּד שְׁעִי יִצְחָק לְבְּרַכָּא יִתְּ
יַעֲקֹוב, וְהוּא בְּרַם מִפְּקָם נַפֶּס יַעֲקֹוב, מִן קֳדָם יִצְחָק אָבוּהִי;
וְעָשׂו אָחוּהִי, עָאֵל מִצִּידִיָּה. **לא** וְעֲבַד אָף הוּא תַבְשִׁילִין,
וְאֶעֱלִי לְאָבוּהִי; וְאָמַר לְאָבוּהִי, יָקוּם אֲבָא וְיִיכּוֹל מִצִּידָא
דְבְּרִיָּה—בְּדִיל, דְתַבְרַכְנִי נַפְשָׁךְ. **לב** וְאָמַר לִיָּה יִצְחָק
אָבוּהִי, מָאִן אֶתְּ; וְאָמַר, אָנָּא בְּרַךְ בְּכֶרֶךְ עָשׂו. **לג** וְהוּא יִצְחָק
תּוֹהָא, רַבָּא עַד לְחָדָא, וְאָמַר מָאִן הוּא דִּיכִי דְצִדָא וְאֶעֱלִי
לִי וְאֶכְלוּ מִכּוֹלָא עַד לָא תִיעוֹל, וּבְרִיכְתִּיָּה; אָף בְּרִיָּךְ, יְהִי.
לד כַּד שְׁמַע עָשׂו, יִתְּ פִּתְגָמִי אָבוּהִי, וְצוּחַ צוּחָא, רַבָּא
וּמְרִירָא עַד לְחָדָא; וְאָמַר לְאָבוּהִי, בְּרִיכְנִי אָף לִי אֲבָא. **לה**
וְאָמַר, עָאֵל אָחוּךְ בְּחֻכְמָא; וְקִבִּיל, בְּרִכְתָּךְ. **לו** וְאָמַר יָאוּת
קָרָא שְׁמִיָּה יַעֲקֹוב, וְחֻכְמִי דִּין תְּרַתִּין זְמִין—יִתְּ בְּכִירוּתִי
נָסִיב, וְהָא כְּעֹן קִבִּיל בְּרִכְתִּי; וְאָמַר, הָלָא שְׁבַקְתָּ לִי בְּרַכָּא.
לז וְאֲתִיב יִצְחָק וְאָמַר לְעָשׂו, הָא רַב שׁוֹיְתִיָּה עַלְךָ וְיִתְּ כָּל
אָחוּהִי יְהִיבִית לִיָּה לְעַבְדִּין, וּבְעֲבוּר וּבְחֻמְרָא, סַעֲדְתִּיָּה; וְלָךְ
כְּעֹן, מָא אֶעֱבִיד בְּרִי. **לח** וְאָמַר עָשׂו לְאָבוּהִי, הִבְרַכְתָּא חָדָא

⁶⁹ לשון מרי=סרב, ומרגזון תוספת היא (פרשגן)

בראשית פרק כח

א ויקרא יצחק ליעקוב, וברך יתיה; ופקדיה ואמר ליה, לא תסב אתתא מבנת כנען. **ב** קום איזיל לפדון דארס, לבית בתואל אבוהא דאמך; וסב לך מתמן אתתא. מבנת לבן אחוהא דאמך. **ג** ואל שדי יברך יתך, ויפשנך ויסיגנך; ויתיה, לכנשת שבטין. **ד** ויתין לך ית ברכתא דאברהם, לך ולבנך עמד—למירתך ית ארע תותבותך, דיהב יי לאברהם. **שביעי** **ה** ושלח יצחק ית יעקוב, ואזל לפדון דארס—לות לבן בר בתואל, ארמא, אחוהא דרבקה, אמיה דיעקוב ועשו. **ו** וחזא עשו, ארי בריך יצחק ית יעקוב, ושלח יתיה לפדון דארס, למסב ליה מתמן אתתא: **בדברך** יתיה—ויפקיד עלוהי למימר, לא תסב אתתא מבנת כנען. **ז** וקביל יעקוב, מן אבוהי ומן אמיה; ואזל, לפדון דארס. **ח** וחזא עשו, ארי בישן בנת כנען, בעיני, יצחק אבוהי. **ט** ואזל עשו, לות ישמעאל; ונסיב ית מחלת בת ישמעאל בר אברהם אחתיה דנביות, על נשואי—ליה לאתו. {ס}

היא לך אבא—בריקני אף לי, אבא; וארים עשו קליה, ובכא. **לט** ואתיב יצחק אבוהי, ואמר ליה: הא מטובא דארעא, יהי מותבך, ומטלא דשמיא, מלעילא. **מ** ועל חרבך תיחי, וית אחוה תפלח; ויהי כד יעברון בנוהי על פתגמי אוריחא, ותעדי נריה מעל צורך. **מא** ונטר עשו, דבבו ליעקוב, על ברכתא, דברכיה אבוהי; ואמר עשו בלביה, יקרבון יומי אבליה דאבא, ואקטול, ית יעקוב אחי. **מב** ואתחוא לרבקה, ית פתגמי עשו ברה רבא; ושלחת וקרת ליעקוב, ברה זעירא, ואמרת ליה, הא עשו אחוה כמין⁷⁰ לך למקטלך. **מג** וכען ברי, קביל מני; וקום איזיל לך לות לבן אחי, לחרו. **מד** ותתיב עמיה, יומין זעירין—עד דתתוב, חמתא דאחוז. **מה** עד דיתוב רגזא דאחוז מנך, ויתנשי ית דעבדת ליה, ואשלח, ואדברנך מתמן; למא אתכול אף תרוכון, יומא חד. **מו** ואמרת רבקה, ליצחק, עקית בחיי, מן קדם בנת חתאה; אם נסיב יעקוב אתתא מבנת חתאה כאלין, מבנת ארעא—למא לי, חיי.

פרשת ויצא

א ויפק יעקוב, מבאר שבע; ואזל, לחרו. **יא** וערע באתרא ובת תמן, ארי עאל שמשא, ונסיב מאבני אתרא, ושוי איסדוהי⁷¹; ושכיב, באתרא ההוא. **יב** וחלם, והא סלמא נעין בארעא, ורישיה, מטי **עד צית** שמיא; והא מלאכיא דיי, סלקין ונחתין ביה. **יג** והא יקרא דיי מעתד עלוהי, ואמר, אנא יי אלהיה דאברהם אבוק, ואלהיה דיצחק; ארעא, דאת שכיב עלה—לך אתננה, ולבנך. **יד** ויהון בנך סגיאין כעפרא דארעא, ותתקף למערבא ולמדנחא ולצפונא ולדרומא; ויתברכון בדילך כל זרעית ארעא, ובדיל בנך. **טו** והא מימרי בסעדר, ואטרנך בכל אתר דתהך, ואתיבנך, לארעא הדא; ארי, לא אשבקנך, עד דאעביד, ית דמלילית לך. **טז** ואתער יעקוב, משינתיה, ואמר, בקשטא יקרא דיי שרי באתרא הדין; ואנא, לא הויתי ידע. **יז** ודחיל, ואמר, מא דחילו, אתרא הדין; לית דין אתר הדין, אלהין אתר **דרעוא** ביה מן קדם יי, ודין, תרע קביל שמיא. **יח** ואקדים יעקוב בצפרא, ונסיב ית אבנא דשוי איסדוהי, ושוי יתה, קמא; ואריק משחא, על רישה. **יט** ויקרא ית שמיא

דאתרא ההוא, בית אל; וברם לוח שמה דקרתא, מלקדמין. **כ** וקיים יעקוב, קים למימר: אם יהי מימרא דיי בסעדי, ויטרנני באורחא הדא דאנא אזיל, ויתין לי לחים למיכל, ויכסו למלכש. **כא** ואתוב בשלם, לבית אבא; ויהי מימרא דיי לי, לאלה. **כב** ואבנא הדא, דשויתי קמא—תהי, **דאיהי פלח עלה קדם יי**; וכל דתתין לי, חד מן עסרא אפרשניה קדמך.

בראשית פרק כט

א ונטל יעקוב, רגלוהי; ואזל, לארע בני מדנחא. **ב** וחזא והא בירא בחקלא, והא תמן תלתא עדרין דען רביעין עלה—ארי מן בירא ההיא, משקן עדריא; ואבנא רבנא, על פמא דבירא. **ג** ומתכנשין לתמן כל עדריא, ומגנדרין ית אבנא מעל פמא דבירא, ומשקן, ית ענא; ומתיבין ית אבנא על פמא דבירא, לאתרה. **ד** ואמר להון יעקוב, אחי מנן אתון; ואמרו, מחר אנחנא. **ה** ואמר להון, הידעתון ית לבן בר נחור; ואמרו, ידעין. **ו** ואמר להון, השלם ליה; ואמרו שלם—והא רחל ברתיה, אתיא עם ענא. **ז** ואמר, הא עוד יומא סגי—לא עדן, למכנש בעיר; אשקו ענא, ואיזילו רעו. **ח**

⁷¹ אסד = headrest, pillow (CAL)

⁷⁰ יושב באורב. (CAL)

יִרְחַמְנִי בְעָלִי. **לג** וְעַדִּיאת עוֹד, וְיִלְדִית בֵּר, וְאָמַרְת אָרִי שְׁמִיע קָדָם יְיָ אָרִי סְנוּאָתָא אָנָּא. וְיִהֵב לִי אָף יֵת דִּין; וְקֶרֶת שְׁמִיָּה, שְׁמַעוֹן. **לד** וְעַדִּיאת עוֹד, וְיִלְדִית בֵּר, וְאָמַרְת הָדָא זְמַנָּא יִתְחַבֵּר⁷² לִי בְעָלִי, אָרִי יִלְדִית לִיָּה תִלְתָּא בְּנִין; עַל פִּין קָרָא שְׁמִיָּה, לֹוי. **לה** וְעַדִּיאת עוֹד וְיִלְדִית בֵּר, וְאָמַרְת הָדָא זְמַנָּא אוֹדִי קָדָם יְיָ--עַל פִּין קֶרֶת שְׁמִיָּה, יְהוּדָה; וְסַמַּת, מְלַמִּילָד.

בראשית פרק ל

א וְחִזַּת רַחֵל, אָרִי לֹא יִלְדִית לְיַעֲקֹב, וְסֻנְיַת רַחֵל, בְּאַחְתָּהּ; וְאָמַרְת לְיַעֲקֹב הֵב לִי בְּנִין, וְאִם לֹא מִיָּתָא אָנָּא. **ב** וְתַסְרִי רָגְזָא דְיַעֲקֹב, וְאָמַר, הִמְנִי אֶת בְּטֻיָּא הָלֹא מִן קָדָם יְיָ תִבְעוֹן. דְּמַנַּע מְנִיד, וְלָדָא דְמַעֲרִי, **ג** וְאָמַרְת, הָא אֲמַתִּי בִלְהָה עוֹל לְוֹתָה; תִּלִּיד, וְאָנָּא אֲרַבִּי, וְאֶתְבְּנִי אָף אָנָּא, מִנָּה. **ד** וְיִהֵבֶת לִיָּה יֵת בִלְהָה אֲמַתָּה, לְאֶתָּו; וְעַל לְוֹתָה, יַעֲקֹב. **ה** וְעַדִּיאת בִלְהָה, וְיִלְדִית לְיַעֲקֹב בֵּר. **ו** וְאָמַרְת רַחֵל, דְּנִי יְיָ, וְאָף קִבִּיל צְלוֹתִי, וְיִהֵב לִי בֵּר; עַל פִּין קֶרֶת שְׁמִיָּה, דִּין. **ז** וְעַדִּיאת עוֹד--וְיִלְדִית, בִלְהָה אֲמַתָּה דְרַחֵל; בֵּר תִּנְיִן, לְיַעֲקֹב. **ח** וְאָמַרְת רַחֵל, ⁷³קִבִּיל בְּעוֹתִי יְיָ בְּאַתְחַנְנוּתִי בְּצִלוֹתִי חֲמִידִית דִּיהִי לִי וְלֹד בְּאַחְתִּי--אָף אֲתִיָּהִיב לִי; וְקֶרֶת שְׁמִיָּה, נִפְתָּלִי. **ט** וְחִזַּת לָאָה, אָרִי קַמַּת מְלַמִּילָד; וְדִבְרַת יֵת זִלְפָּה אֲמַתָּה, וְיִהֵבֶת יֵתָה לְיַעֲקֹב לְאֶתָּו. **י** וְיִלְדִית, זִלְפָּה אֲמַתָּה דִלְאָה--לְיַעֲקֹב בֵּר. **יא** וְאָמַרְת לָאָה, אֶתָּא גָד; וְקֶרֶת יֵת שְׁמִיָּה, גָד. **יב** וְיִלְדִית, זִלְפָּה אֲמַתָּה דִלְאָה, בֵּר תִּנְיִן, לְיַעֲקֹב. **יג** וְאָמַרְת לָאָה--תִּשְׁבָּחָא הוֹת לִי, אָרִי בְּכִין יִשְׁבְּחוּנִי נִשְׁיָא; וְקֶרֶת יֵת שְׁמִיָּה, אֲשֶׁר. **יד** וְאָזַל רְאוּבֵן בְּיוֹמֵי חֶצֶד חֲטִין, וְאִשְׁכֹּחַ יִבְרוּחִין בְּחִקְלָא, וְאִתִּי יִתְהוֹן, לְלָאָה אֲמִיָּה; וְאָמַרְת רַחֵל, לְלָאָה, הִבִּי כְעַן לִי, מִיִּבְרוּחִי דְבִרְיָךְ. **טו** וְאָמַרְת לָהּ, הִזְעִיר דְּדִבְרָתִי בְעָלִי, וְתַסְבִּין, אָף יֵת יִבְרוּחִי דְבִרְיָךְ; וְאָמַרְת רַחֵל, בְּכִין יִשְׁכּוּב עִמִּיד בְּלִילִיָּא, חִלְף, יִבְרוּחִי דְבִרְיָךְ. **טז** וְעַל יַעֲקֹב מִן חִקְלָא, בְּרַמְשָׁא, וְנִפְקַת לָאָה לְקַדְמוּתִיָּה וְאָמַרְת לְוֹתִי תִיעוֹל, אָרִי מִיָּגֵר אֲגִרְתָּךְ בִּיִּבְרוּחִי דְבִרְיָךְ; וְשָׁכִיב עִמָּה, בְּלִילִיָּא הוּא. **יז** וְקִבִּיל יְיָ, צְלוֹתָהּ דִלְאָה; וְעַדִּיאת וְיִלְדִית לְיַעֲקֹב, בֵּר חֲמִישָׁאִי. **יח** וְאָמַרְת לָאָה, יִהֵב יְיָ אֲגָרִי, דִּיהִבִּית אֲמַתִּי, לְבְעָלִי; וְקֶרֶת שְׁמִיָּה, יִשְׁשֹׁכֵר. **יט** וְעַדִּיאת עוֹד לָאָה, וְיִלְדִית

וְאָמַרְו, לֹא נִכּוֹל, עַד דִּיתְכַּנְשׁוּן כָּל עֲדְרִיָּא, וְיִגְדְּרוּן יֵת אֲבָנָא מֵעַל פְּמָא דְבִירָא; וְנִשְׁקִי, עָנָא. **ט** עַד דְּהוּא, מְמַלִּיל עֲמַהוֹן; וְרַחֵל אֶתָּת, עַם עָנָא דִלְאָבּוּהָא--אָרִי רְעִיתָא, הִיא. **י** וְהוּא כֹד חִזָּא יַעֲקֹב יֵת רַחֵל, בֵּת לְבִן אֲחוּהָא דְאֲמִיָּה, וְיֵת עָנָא דִלְבִן, אֲחוּהָא דְאֲמִיָּה; וְקָרִיב יַעֲקֹב, וְגִנְדֵר יֵת אֲבָנָא מֵעַל פְּמָא דְבִירָא, וְאִשְׁקִי, יֵת עָנָא דִלְבִן אֲחוּהָא דְאֲמִיָּה. **יא** וְנִשְׁקִי יַעֲקֹב, לְרַחֵל; וְאָרִים יֵת קָלִיָּה, וְכָכָא. **יב** וְחִוִּי יַעֲקֹב לְרַחֵל, אָרִי בֵּר אֶחָת אֲבּוּהָא הוּא, וְאָרִי בֵּר רִבְקָה, הוּא; וְיִרְהַטֵּת, וְחִוִּיָּאת לְאֲבּוּהָא. **יג** וְהוּא כֹד שְׁמַע לְבִן יֵת שְׁמַע יַעֲקֹב בֵּר אֶחָתִיָּה, וְיִרְהַט לְקַדְמוּתִיָּה וְגִפְיָא לִיָּה וְנִשְׁקִי לִיָּה, וְאֶעֱלִיָּה, לְבִיתִיָּה; וְאִשְׁתַּעֲי לְלִבִּין, יֵת כָּל פִּתְגָמִיָּא הָאֲלִין. **יד** וְאָמַר לִיָּה לְבִן, בְּרַם קָרִיבִי וְכִסְרִי אֶתָּ; וְיִתִּיב עִמִּיָּה, יִרְחַ יוֹמִין. **טו** וְאָמַר לְבִן, לְיַעֲקֹב, הַמְדַּאֲחִי אֶתָּ, וְתַפְלַחְנִי מִגֹּן; חו לִי, מָא אֲגִרְךָ. **טז** וְלְלִבִּין, תִּרְתִּין בְּנִין; שׁוּם רִבְתָּא לָאָה, וְשׁוּם זְעִירָתָא רַחֵל. **יז** וְעִינִי לָאָה, יֵתָּ; וְרַחֵל, הוֹת, שְׁפִירָא בְּרִיָּוָא, וְיֵתָּא בְּחִזָּא. **יח** וְיִרְחִים יַעֲקֹב, יֵת רַחֵל; וְאָמַר, אֲפִלְחָנָה שְׁבַע שָׁנִין, בְּרַחֵל בְּרִתָּךְ, זְעִירָתָא. **יט** וְאָמַר לְבִן, טַב דְּאֶתִּין יֵתָה לָךְ, מְדַאֲתִין יֵתָה, לְגִבְרָא אֲחֵרִין; תִּיב, עִמִּי. **כ** וּפְלַח יַעֲקֹב בְּרַחֵל, שְׁבַע שָׁנִין; וְהוּוּ בְּעִינוּתִיָּה כְּיוֹמִין זְעִירִין, בְּדִרְחִים יֵתָה. **כא** וְאָמַר יַעֲקֹב לְלִבִּין הֵב יֵת אֶתָּתִי, אָרִי שְׁלִימוּ יוֹמֵי פִלְחִי; וְאִיעוֹל, לְוֹתָה. **כב** וְכִנְשׁ לְבִן יֵת כָּל אֲנָשִׁי אֶתְרָא, וְעֵבֵד מִשְׁתָּיָא. **כג** וְהוּוּ בְּרַמְשָׁא--וְדִבֵּר יֵת לָאָה בְּרִתִּיָּה, וְאֶעֱלִי יֵתָה לְוֹתִיָּה; וְעַל, לְוֹתָה. **כד** וְיִהֵב לְבִן לָהּ, יֵת זִלְפָּה אֲמַתִּיָּה--לְלָאָה בְּרִתִּיָּה, לְאֶמְהוּ. **כה** וְהוּוּ בְּצַפְרָא, וְהָא הִיא לָאָה; וְאָמַר לְלִבִּין, מָא דָּא עֲבַדְתָּ לִי--הָלֹא בְּרַחֵל פִּלְחִית עִמָּךְ, וְלָמָּא שְׁקֶרֶת בִּי. **כו** וְאָמַר לְבִן, לֹא מִתְעַבִּיד כִּין בְּאַתְרָנָא--לְמַתָּן זְעִירָתָא, קָדָם רִבְתָּא. **כז** אֲשָׁלִים, שְׁבוּעָתָא דָּדָא; וְנִתִּין לָךְ אָף יֵת דָּא, בְּפִלְחָנָא דְתַפְלַח עִמִּי, עוֹד, שְׁבַע שָׁנִין אֲחֵרִין. **כח** וְעֵבֵד יַעֲקֹב כִּין, וְאֲשָׁלִים שְׁבוּעָתָא דָּדָא; וְיִהֵב לִיָּה יֵת רַחֵל בְּרִתִּיָּה, לִיָּה לְאֶתָּו. **כט** וְיִהֵב לְבִן לְרַחֵל בְּרִתִּיָּה, יֵת בִלְהָה אֲמַתִּיָּה--לָהּ, לְאֶמְהוּ. **ל** וְעַל אָף לְוֹת רַחֵל, וְיִרְחִים אָף יֵת רַחֵל מְלָאָה; וּפְלַח עִמִּיָּה, עוֹד שְׁבַע שָׁנִין אֲחֵרִין. **לא** וְחִזָּא יְיָ אָרִי סְנוּאָתָא לָאָה, וְיִהֵב לָהּ עַדִּי; וְרַחֵל, עֲקָרָא. **לב** וְעַדִּיאת לָאָה וְיִלְדִית בֵּר, וְקֶרֶת שְׁמִיָּה רְאוּבֵן; אָרִי אֲמַרְת, אָרִי גְלִי קָדָם יְיָ עֲלִבְנִי--אָרִי כְעַן,

⁷² בעוד מקומות תרגם לו.ה. 'יתוסף' (במדבר יח:ב,ד), והכל לפי ההקשר
⁷³

עם אחתי	חפידית דיהי לי ולד פאחתי	חמדתי שיהא לי ולד כאחותי
גם: "גלתי"	אף אתיהיב לי	אף נתנו לי

ועי בפרשנן (עמ 560) טעם השינוי

נפתולי אליהם	קביל בעתי י	ה' קביל בקשתי (שמע תפילתי)
נפתולי	באתחננתי בצלותי	בהתחנני בתפילתי

בראשית פרק לא

א וישמע ית פתגמי בני לבן דאמרין. נסיב יעקוב. ית כל דלאבונא: ומדלאבונא—קנא. ית כל נכסאי האליו. ב וחזא יעקוב. ית סבר אפי לבן: והא ליתגנון עמיה. כמאתמלי ומדקמוהי. ג ואמר יי ליעקוב. תוב לארע אבהתך וילידותך: ויהי מימרי, בסעדך. ד ושלח יעקוב. וקרא לרחל וללאה. לחקלא. לות עניה. ה ואמר להון. חזי אנא ית סבר אפי אבוכון. ארי ליתגנון עמי. כמאתמלי ומדקמוהי: ואלהיה דאבא. הוה בסעדי. ואתין. ידעתין: ארי. בכל חילי. פלחית. ית אבוכון. ז ואבוכון ששר בי. ואשני ית אגרי עסר זמנין: ולא שבקיה יי. לאבאשא עמי. ח אם כדון הוה אמר. נמורין יהי אגרה—וילידון כל ענא. נמורין: ואם כדון הוה אמר. רגולין יהי אגרה—וילידון כל ענא. רגולין. ט ואפריש יי מן בעירא דאבוכון. ויהב לי. י והוה. בעדון דאתיחמא ענא. וזקפית עיני וחזית. בחלמא: והא תישיא דסלקין על ענא. רגולין נמורין ופצחין. יא ואמר לי מלאכא די. בחלמא—יעקוב: ואמרית. האנא. יב ואמר. זקוף כען עינד וחזי כל תישיא דסלקין על ענא. רגולין נמורין. ופצחין: ארי גלי קדמי. ית כל דלבו עביד לך. יג אנא אלהא דאתגלית ענך. בבית אל. דמשחתא תמן קמא. דסיממא קדמי תמן קיס: כען. קוס פוק מן ארעא הדא. ותוב. לארע ילדותך. יד ואתיבת רחל ולאה. ואמרא ליה: העוד לנא חולק ואחסנא. בבית אבונא. טו הלא נכראן אתחשבנא ליה. ארי זבננא: ואכל אף מיכל. ית כספנא. טז ארי כל עתרא. דאפריש יי מאבונא—דילנא הוא. ודבננא: וכען. כל דאמר יי לך—עביד. ששי יז וקס. יעקוב: ונטל ית בנחוי וית נשוי. על גמליא. יח ודבר ית כל גיתוהי. וית כל קניניה דקנא—גיתוהי וקניניה. דקנא בפדון ארם: למיתי לות יצחק אבוהי. לארעא דכנען. יט ולבן אזל. למגז ית עניה: ונסיבת רחל. ית צלמנא דלאבונהא. כ וכסי יעקוב. מן לבן ארמא—על דלא חוי ליה. ארי אזיל הוא. כא ואזל הוא וכל דליה. וקס ועבר ית פרתי: ושוי ית אפוחי. לטורא דגלעד. כב ואתחנא ללבן. ביומא תליתאה: ארי אזל. יעקוב. כג ודבר ית אפוחי. עמיה. ורדף בתרוהי. מהלך שבועא יומין: ואדביק יתיה. בטורא דגלעד. כד ואתא מימר מן קדם יי לות לבן ארמא. בחלמא דליליא: ואמר ליה. אסתמר לך דלמא תמליל עם יעקוב—מטב עד ביש. כה ואדביק לבן. ית יעקוב: ויעקוב. פרס ית משפניה בטורא. ולבן אשרי ית אפוחי. בטורא דגלעד. כו

בר שתיטאי ליעקוב. כ ואמרתי לאה. יהב יי יתיה לי חולק טב—הדא זמנא יהי מדוריה דבעלי לותי. ארי ילדית ליה שתא בנין: וקרת ית שמה. זבולון. כא ובתר כין. ילדית ברתיא: וקרת ית שמה. דינה. כב ועאל דכרנה דרחל. קדם יי: וקביל צלותה יי. ויהב לה עד4. כג ועדיאת. וילדית בר: ואמרתי. כנש יי ית חסודי. כד וקרת ית שמה יוסף. למימר: יוסף יי לי. בר אחרון. כה והוה. כד ילדית רחל ית יוסף: ואמר יעקוב. ללבן. שלחני ואהך. לאתרי ולארעי. כו הב ית נשי וית בני. דפלחית יתך בהון—ואזיל: ארי את ידעת. ית פלחני דפלחתך. כז ואמר ליה לבן. אם כען אשכחית רחמין בעינד: נסיתי. וברכני יי בדילך. חמישי כח ואמר: פריש אגרה עלי. ואתין. כט ואמר ליה—את ידעת. ית דפלחתך: וית דהוה בעירך. עמי. ל ארי זעיר דהוה לך קדמי. ותקרי לסגי. ובריה יי יתך. בדילי: וכען. אמתא אעביד אף אנא—לביתי. לא ואמר. מא אתין לך: ואמר יעקוב. לא תתין לי מדעם—אם תעביד לי פתגמא הדון. אתוב ארעי ענד אטר. לב אעבר בכל ענד יומא דין. אעדי מתמן כל אמר נמור ורקוע וכל אמר שחום באמריא. ורקוע ונמור. בעזיא: ויהי אגרי. לג ותסהיד עלי זכותי ביום מחר. ארי תיעול על אגרי קדמך: כל דליתוהי נמור ורקוע בעזיא. ושחום באמריא—גנובא הוא. עמי. לד ואמר לבן. ברס: לוי. יהי כפתגמך. לה ואעדי ביומא ההוא ית תישיא רגוליא ורקועיא. וית כל עזיא נמורתא ורקועתא. כל דחור ביה. וכל דשחום באמריא: ויהב. ביד בנחוי. לו ושוי. מהלך תלתא יומין. בינוהי. ובין יעקוב: ויעקוב. רעי ית ענא דלבן—דאשתארא. לו ונסיב ליה יעקוב. חטרין דלבן רטיבין—ודלו ודלוב: וקליף בהון. קלפין חירורין—קלויף חיר. דעל חטריא. לח ודעיז. ית חטריא דקליף. ברטיא. אתר בית שקיא דמיא—אתר דאתן ענא למשתי לקבלהון דענא. ומתיחמן במיתיהון למשתי. לט ואתיחמא ענא. בחטריא: וילידון ענא. רגולין נמורין ורקועין. מ ואמריא. אפריש יעקוב. ויהב בריש ענא כל דרגול וכל דשחום. בענא דלבן: ושוי ליה עדרין בלחודוהי. ולא עריבנון עם ענא דלבן. מא והוי. בכל עדן דמתיחמן ענא מבכרתא. ומשוי יעקוב ית חטריא לעיני ענא. ברטיא—ליחמותהון. בחטריא. מב ובלקישות ענא. לא משוי: והון לקישיא ללבן. ובכיריא ליעקוב. מג ותקרי גברא. לחדא לחדא: והוה ליה. ען סגיאן. ואמהן ועבדין. וגמלין וחמרין.

ואמר לבן, ליעקוב, מא עבדתא, וכסיתא מני; ודברת, ית בנתי, בשבית, חרב. **כו** למא אטמרתא למיזל, **וכסיתא מני**: ולא חוית לי, ושלחתך **פון** בחדא ובתשבחון בתפין ובכנרין. **כז** ולא שבקתני, לנשקא לבני ולבנתי; כען, אסבילתא למעבד. **כט** אית חילא בידי, למעבד עמכון בישא; ואלהא דאבוכון ברמשא אמר לי למימר, אסתמר לך מלמלא עם יעקוב—מטב עד ביש. **ל** וכען מיזל אזלתא, ארי חמדא חמידתא לבית אבוק; למא נסיבתא, ית דחלתי. **לא** ואתיב יעקוב, ואמר ללבן: ארי דחילית—ארי אמרית, דלמא תינוס ית בנתך מני. **לב** אתר דתשכח ית דחלתך, לא יתקום—קדם אחנא אשתמודע לך מא דעמי, וסב לך; ולא ידע יעקוב, ארי רחל נסיבתנון. **לג** ועאל לבן במשכנא דיעקוב ובמשכנא דלאה, ובמשכנא דתרתינ לחינתא⁷⁴—ולא אשכח; ונפק משכנא דלאה, ועאל במשכנא דרחל. **לד** ורחל נסיבת ית צלמנא, ושויתאנון בעביטא דגמלא—ויתיבת עליהון; ומשיש לבן ית כל משכנא, ולא אשכח. **לה** ואמרת לאבוקא, לא יתקף בעיני רבוני, ארי לא אכול למקס מן קדמך, ארי אורח נשין לי; ובלש, ולא אשכח ית צלמנא. **לו** ויתקיף ליעקוב, ונצא עם לבן; ואתיב יעקוב, ואמר ללבן, מא חובי מא סרחני, ארי רדפתא בתרי. **לז** ארי משישתא ית כל מני, מא אשכחא מכל מני ביתך—שו הכא, קדם אחי ואחך; ויוכחון, בין תרונא. **לח** דגן עסרין שנין אגא עמד, רחלך ועוזך לא אתכילין; ודכרי ענד, לא אכלית. **לט** דתבירא, לא איתיתי לך—דחות שגא⁷⁵ ממנא, מני את בעי לה; נטרית ביממא, ונטרית בליליא. **מ** הויתי ביממא אכלני שרבא, וגלידא נחת עלי בליליא; ונדת שינתי, מעיני. **מא** דגן לי עסרין שנין, בביתך, פלחתך ארבע עסרי שנין בתרתין

בנתך, ושית שנין בענד; ואשניתא ית אגרי, עסר זמנין. **מב** אלו לא פון אלהיה דאבא אלהיה דאברהם וידחיל ליה יצחק, הוה בסעדי—ארי כען, ריקן שלחתני; ית עמלי וית ליאות ידי, גלי קדם יי—ואוכח ברמשא. **שביעי מג** ואתיב לבן ואמר ליעקוב, בנתא בנתי ובניא בני וענא עני, וכל דאת חזי, די לי הוא; ולבנתי מא אעביד לאלין, יומא דין, או לבניהון, דילידא. **מד** וכען, איתא נגזר קים—אגא ואת; ויהי לסהיד, בינא ובינך. **מה** ונסיב יעקוב, אבנא; וקפה, קמא. **מו** ואמר יעקוב לאחוזי לקוטו אבנין, ונסיבו אבנין ועבדו דגורא; ואכלו תמן, על דגורא. **מז** וקרא ליה לבן, יגר סהדותא; ויעקוב, קרא ליה גלעד. **מח** ואמר לבן, דגורא הדיון סהיד בינא ובינך יומא דין; על כין קרא שמיא, גלעד. **מט** וסכותא דאמר, ייסך מימרא דיי בינא ובינך; ארי נתכסי, גבר מחבריה. **נא** אס תעני ית בנתי, ואס תסב נשין על בנתי—לית אנש, עמנא; חזי, מימרא דיי סהיד בינא ובינך. **נב** ואמר לבן, ליעקוב: הא דגורא הדיון, והא קמתא, דאקמית, בינא ובינך. **נב** סהיד דגורא הדיון, וסהיד קמתא: אס אגא, לא אעבר לויתך ית דגורא הדיון, ואס את לא תעבר לוית ית דגורא הדיון וית קמתא דא, לבישו. **נג** אלהיה דאברהם ואלהיה דנחור, ידינון בינא—אלהא, דאבוקא; וקיים יעקוב, בדחיל ליה אבוקי יצחק. **נד** ונכס יעקוב נכסתא בטורא, וקרא לאחוזי למיכל לחמא; ואכלו לחמא, וכתו בטורא.

בראשית פרק לב

א ואקדים לבן בצפרא, ונשיק לבנוהי ולבנתיה—ובריך יתהון; ואזל ותב לבן, לאתריה. **ב** ויעקוב, אזל לאורחיה; וערעו ביה, מלאכיא דיי, ג ואמר יעקוב כד חזנון, משרי מן קדם יי דא; וקרא שמיא דאתרא ההוא, מחנים. {פ}

פרשת וישלח

אזגדיא, לות יעקוב, למימר: אתינא לות אחוד, לות עשו, ואף אתי לקדמותך, וארבע מאה גברא עמיה. **ח** ודחיל יעקוב לחדא, ועקת ליה; ופליג ית עמא דעמיה, וית ענא וית תורי וגמליא—לתרתין משרין. **ט** ואמר, אס ייתי עשו למשריתא חדא וימחניה—ותהי משריתא דתשתאר,

ד וישלח יעקוב אזגדין⁷⁶ קדמוהי, לות עשו אחוהי, לארעא דשעיר, לחקלי אדום. **ה** ופקיד יתהון, למימר, כדיו תימרון, לרבוני לעשו: כדגן אמר, עבדך יעקוב, עם לבן דרית, ואחרית עד כען. **ו** והו לי תורין וחמרין, ען ועבדיו ואמהון; ושלחית לחנא לרבוני, לאשכחא רחמין בעינד. **ז** ותבו,

⁷⁶ אזגד=שליח

⁷⁴ פלגשים. ושונה מכל תרגום אמה, וכתב פרשגן שהוא דרך כבוד.

⁷⁵ שגא=חסרה (CAL) וכן פי' בתוספת שבפרש"י.

אנכי אספנה = אשר היתה חסרה ממני

לְשִׁיזְבָּא. י ואמר, יעקוב, אלהיה דאבא אברהם, ואלהיה דאבא יצחק: יי דאמר לי, תוב לארעא ולילדוהך--ואוטיב עמך. יא זעירו וזכתי מכל חסדין, ומכל טבון, דעבדת, עם עבדך: ארי יחידאי, עברית ית ירדנא הדיו, וכען הויתי, לתרתין משרין. יב שזיבני כען מידא דאחי, מידא דעשו: ארי דחיל אנא, מניה--דלמא ייתי וימחיני, אמא על בניא. יג ואת אמרת, אוטבא אוטיב עמך; ואשוי ית בנד סניאיו כחלא דימא, דלא יתמנון מסגי. שני יד ובת תמן, בליליא ההוא: ונסיב מן דאיתי בידה, תקרבתא⁷⁷--לעשו אחוהי. טו עזי מאתן, ותישיא עסרין, רחלי מאתן, ודכרי עסרין. טז גמלי מינקתא ובניהון, תלתין; תורתא ארבעין, ותורי עסרא, אתנן עסרין, ועלי עסרא. יז ויהב, ביד עבדוהי, עדרא עדרא, בלחודוהי; ואמר לעבדוהי, עיברו קדמי, ורוחא תשוון, בין עדרא ובין עדרא. יח ופקיד ית קדמאה, למימר: ארי יערענד עשו אחי, וישאלנך למימר, דמאן את ולאן את אזיל, ודמאן אליו דקדמך. יט ותימר, דעבדך דיעקוב--תקרבתא היא דמשלחא, לרבוני לעשו; והא אף הוא, אתי בתרנא. כ ופקיד אף ית תנינא, אף ית תליתאה, אף ית כל דאזליו, בתר עדרא למימר: כפתגמא הדיו תמללון עם עשו, כד תשכחון יתיה. כא ותימרון--אף הא עבדך יעקוב, אתי בתרנא: ארי אמר אניחניה לרגליה, בתקרבתא דאזלא קדמי, ובתר בין אחזי אפוהי, מאס יסב אפי. כב ועברת תקרבתא, על אפוהי; והוא בת בליליא ההוא, במשריתא. כג וקס בליליא הוא, ודבר ית תרתין נשוהי וית תרתין לחינתיה, וית חד עסר, בנוהי; ועבר, ית מעבר יבסא. כד ודברנון--ואעברנון, ית נחלא; ואעבר, ית דליה. כה ואשתאר יעקוב, בלחודוהי; ואשתדל גברא עמיה, עד דסליק צפרא. כו וחזא, ארי לא יכיל ליה, וקריב, בפת ירביה; וזע פתי ירכא דיעקוב, באשתדלותיה עמיה. כז ואמר שלחני, ארי סליק צפרא; ואמר לא אשלחנך, אלהין בריכתני. כח ואמר ליה, מאן שמך; ואמר, יעקוב. כט ואמר, לא יעקוב יתאמר עוד שמך--אלהין ישראל: ארי רב את קדם יי ועם גבריא, ויכילתא.

ל וישאל יעקוב, ואמר חו כען שמך, ואמר, למא דנן את שאיל לשמי; ובריד יתיה, תמן. שלישי לא וקרא יעקוב שמה דאתרא, פניאל: ארי חזיתי מלאכא דיי אפין באפין, ואשתזבת נפשי. לב ודנח ליה שמשא, כד עבר ית פנואל; והוא מטלע, על ירביה. לג על בין לא אכלין בני ישראל ית גידא נשיא, דעל פתי ירכא, עד, יומא הדיו: ארי קריב בפת ירכא דיעקוב, בגידא נשיא.

בראשית פרק לג

א וזקף יעקוב עינוהי, וחזא והא עשו אתי, ועמיה, ארבע מאה גברא; ופליג ית בניא, על לאה ועל רחל, ועל, תרתין לחינתא. ב ושוי ית לחינתא וית בניהון, קדמותא; וית לאה ובנהא בתראין, וית רחל וית יוסף בתראין. ג והוא, עבר קדמיהון; וסגיד על ארעא שבע זמניו, עד מקרביה לות אחוהי. ד ורהט עשו לקדמותיה וגפפיה, וגפל על צוריה ונשקיה; ובכו. ה וזקף ית עינוהי, וחזא ית נשיא וית בניא, ואמר, מאן אליו לך; ואמר--בניא, דחן יי ית עבדך. רביעי ו וקריבא לחינתא אניו ובניהון, וסגידא. ז וקריבא אף לאה ובנהא, וסגידו; ובתר בין, קריב יוסף ורחל--וסגידו. ח ואמר, מא לך כל משריתא דא דערעית; ואמר, לאשכחא רחמין בעיני רבוני. ט ואמר עשו, אית לי סגי; אחי, אצלח⁷⁸ בדילך. י ואמר יעקוב, בבועו אם כען אשכחית רחמין בעינך, ותקביל תקרבתי, מן ידי: ארי על בין חזיתנן לאפך, כחזיו אפי רברביא--ואתרעית לי. יא קביל כען ית תקרבתי דאתיתא לך, ארי רחים עלי יי וארי אית לי כולא; ואתקרי ביה, וקביל. יב ואמר, נטול ונהך; ואהך, לקבלך. יג ואמר ליה, רבוני ידע ארי ינקיא רביכין, וענא ותורי, מינקתא עלי; אם אדחוקנון יומא חד, וימותון כל ענא. יד יעבר כען רבוני, קדם עבדיה; ואנא אדבר בניח⁷⁹, לרגל עבדתא דקדמי ולרגל ינקיא, עד דאיתי לות רבוני, לשעיר. טו ואמר עשו--אשכח כען עמך, מן עמא דעמי; ואמר למא דנן, אשכח רחמין בעיני רבוני. טז ותב ביומא ההוא עשו לאורחיה, לשעיר. יז ויעקוב נטל לסכות, ובנא ליה ביתא; ולבעיריה עבד מטלן, על בין קרא שמה דאתרא סכות. {ס} יח ואתא יעקוב שלים לקרתא דשכס, דבארעא דכנען, במיתוהי.

על ריבוי הממון כפסוק איש אשר יתן לכהן לו יהיה ודרשו (רש"י ע"פ ברכות סג.) לו יהיה ממון הרבה.
79 פרשנן: מתדגום אתנהלה לאטי אדבד בניח (ולא בניח) מוכח שלדעתו היו"ד נוספת, ולא כדש"י שפירש לאטי לאט שלי

77 מנחה לה' מתורגם מנחה (כ100 פעמים), אבל מנחה לאיש מתורגם תקרבתא (כ10 פעמים). ע"פ CAL
78 פרשנן: ייתכן שלמד לתרגם כך מפסוק הטעמים יש-לי רב, אחי יחי לך אשר לך לא הטעמים יש לי רב אחי, יחי לך אשר לך כדחיה צוננת. הרי שפניית עשו אחי נאמרת בלשון חיבה. ולפי שמצאנו שלשון הויה נדרש

מפדו ארס; ושרא. לקביל קרתא. יט ויבן ית אחסנת חקלא. דפרסיה תמן למשכניה. מיד בני חמור. אבוהי דשכם— במאח. חרפן.⁸⁰ כ ואקים תמן. מדבחא; ופלח עלוהי--קדם אל. אלהא דישראל. {ס}

בראשית פרק לד

חמישי א ונפקת דינה בת לאה. דילידת ליעקוב. למחזי. בבנת ארעא. ב וחזא יתה שכם בר חמור. חואה--רבא דארעא; ודבר יתה ושכיב יתה. ועניה. ג ואתרעיא נפשיה. בדינה בת יעקוב; ורחיס. ית עולימתא. ומלי. על לבה דעולימתא. ד ואמר שכם. לחמור אבוהי למימר: סב לי ית עולימתא הדא. לאתו. ה ויעקוב שמע. ארי סאיב ית דינה ברתיא. ובוהי הו עס גיתוהי. בחקלא; ושתיק יעקוב. עד מיתיהו. ו נפק חמור אבוהי דשכם. לות יעקוב. למללא. עמיה. ז ובני יעקוב עאלו מן חקלא. כד שמעו. ואתנסיסו גבריא. ותקריף להון לחדא: ארי קלנא עבד בישראל. למשכב ית בת יעקוב. וכין. לא כשר דיתעביד. ח ומליל חמור. עמהון למימר: שכם ברי. אתרעיא נפשיה בברתכו--הבו כען יתה ליה. לאתו. ט ואתחתנו. בנא: בנתכו. תתנו לנא. וית בנתנא. תסבון לכו. י ועמנא. תתבון; וארעא. תהי קדמיכו--תיבו ועבדו בה סחורתא. ואחסינו בה. יא ואמר שכם לאבוהא ולאחא. אשכח רחמן בעיניכו; ודתימרון לי. אתין. יב אסגו עלי לחדא. מהרין ומתנו. ואתין. כמא דתימרון לי; והבו לי ית עולימתא. לאתו. יג ואתיבו בני יעקוב ית שכם וית חמור אבוהי. בחכמא-- ומליל: דסאיב. ית דינה אחתהון. יד ואמרו להון. לא נכול למעבד פתגמא דחין--למתן ית אחתנא. לגבר דליה ערלה: ארי חסודא היא. לנא. טו ברם בדא. נטפס לכו: אם תהון כותנא. למגזר לכו כל דכורא. טז ונתין ית בנתנא לכו. וית בנתכו נסב לנא; ונתיב עמכו. ונהי לעמא חד. יז ואם לא תקבלון מנא. למגזר--ונדבר ית ברתנא. וניזיל. יח ושפרו פתגמיהון. בעיני חמור. ובעיני. שכם בר חמור. יט ולא אוחר עולימא למעבד פתגמא. ארי אתרעי בבת יעקוב; והוא יקיר. מכל בית אבוהי. כ ואתא חמור ושכם בריה. לתרע קרתהון; ומליל עס אנשי קרתהון. למימר. כא גבריא האליו שלם אנו עמנא. ויתבון בארעא ויעבדון בה סחורתא. וארעא הא פתיות דין. קדמיהו; ית בנתהון נסב לנא לנשין. וית בנתנא נתין להון. כב ברם בדא יטפסון לנא גבריא. למתב עמנא--

--למהוי. לעמא חד: במגזר לנא כל דכורא. כמא דאנון גזירין. כג גיתיהון וקנניהון וכל בעירהון. הלא דילנא אנון: ברם נטפס להון. ויתבון עמנא. כד וקבילו מן חמור ומן שכם בריה. כל נפקי תרע קרתיה; וגזרו. כל דכורא--כל נפקי. תרע קרתיה. כה והוה ביומא תליתאה כד תקיפו עליהון פיביהון. ונסיבו תרין בני יעקוב שמעון ולוי אחי דינה גבר חרביה. ועאלו על קרתא. דיתבא לרחצן; וקטלו. כל דכורא. כו וית חמור וית שכם בריה. קטלו לפתגם דחרב; ודברו ית דינה מבית שכם. ונפקו. כז בני יעקוב. עאלו לחלצא קטיליא. ובזו. קרתא--דסאיבו. אחתהון. כח ית ענהון וית תוריהון. וית חמריהון. וית דבקריתא וית דבחקלא. כזו. כט וית כל נכסיהון וית כל טפלהון וית נשיהון. שבו ובזו; וית. כל דבביתא. ל ואמר יעקוב לשמעון וללוי. עכרתון יתי. למתן דבבו בינא ובין יתיב ארעא. בכנענא ובפרזא; ואנא. עס דמנן. ויתכנשון עלי וימחונני. ואשתיצי אנא ואנש ביתי. לא ואמרו: הכנפקת ברא. יתעביד לאחתנא. {פ}

בראשית פרק לה

א ואמר יי ליעקוב. קום סק לבית אל ותיב תמן; ועביד תמן מדבח--לאל דאתגלי לך. במערקך מן קדם עשו אחיך. ב ואמר יעקוב לאנש ביתיה. ולכל דעמיה: אעדו ית טעות עממיא. דביניכו. ואדכו. ושנו כסותכו. ג ונקום ונסק. לבית אל; ואעביד תמן מדבח. לאל דקביל צלותי ביומא דעקתי. והוה מימריה בסעדי. באורחא דאזלית. ד ויהבו ליעקוב. ית כל טעות עממיא דבידהון. וית קדשאי. דבאדניהון; וטמר יתהון יעקוב. תחות בטמא דעס שכם. ה ונטלו; והות דחלא מן בדם יי. על עממיא דבקרין סחריהון. ולא רדפו. בתר בני יעקוב. ו אתא יעקוב ללוז. דבארעא דכנען--היא. בית אל: הוא. וכל עמא דעמיה. ז ובנא תמן. מדבחא. וקרא לאתרא. אל בית אל: ארי תמן. אתגלי ליה יי. במערקיה. מן קדם אחוהי. ח ומיתת דבורה מינקתה דרבקה. ואתקברת מלרע לבית אל בשפולי מישרא; וקרא שמיא. מישר בכיתא. {פ} ט ואתגלי יי ליעקוב עוד. במיתוהי מפדו ארס; ובריה. יתיה. י ואמר ליה יי. שמך יעקוב: לא יתקרי שמך עוד יעקוב. יא אלהין ישראל יהי שמך. וקרא ית שמיא. ישראל. יא ואמר ליה יי אנא אל שדי. פוש וסג--עס וכנשת שבתין. יהון מנך; ומלכין דשכמין בעממיא. מנך יפקון. ששי יב וית ארעא. דיהבית לאברהם וליצחק--לך אתננא; ולבנך

בְּתַרְדּוֹ. אֶתִּין יֵת אֶרְעָא. **יג** וְאֶסְתַּלַּק מֵעֲלוּהֵי. יִקְרָא דִּי. בְּאֶתְרָא. דְּמִלִּיל עֲמִיה. **יד** וְאֶסְיִם יַעֲקֹב קִמְתָּא. בְּאֶתְרָא דְּמִלִּיל עֲמִיה—קִמְתָּא אֲבָנָא; וְנִסִּיךְ עֲלֵה נִסְכִּין. וְאֶרִיק עֲלֵה מִשְׁחָא. **טו** וְקִרָא יַעֲקֹב יֵת שְׁמִיה דְּאֶתְרָא. דְּמִלִּיל עֲמִיה תַּמָּן יִי—בֵּית אֵל. **טז** וְנִטְלוּ מִבֵּית אֵל. וְהָוָה עוֹד כְּרֹב⁸¹ אֶרְעָא לְמִיעַל לְאַפְרָת; וְיִלְדֵת רַחֵל. וְקִשְׂיָאֵת בְּמִלְדָּה. **יז** וְהָוָה בְּקִשְׂיוֹתָהּ. בְּמִלְדָּה; וְאִמְרַת לֵה חִיתָא לֹא תִדְחִלִין. אֶרִי אִף דִּין לִיד בֵּר. **יח** וְהָוָה בְּמַפֵּס נַפְשָׁה. אֶרִי מִיתָא. וְקִרַת שְׁמִיה. בֵּר דְּוִי; וְאֲבוּהִי. קִרָא לֵיה בְּנִימִין. **יט** וּמִיתַת. רַחֵל; וְאֶתְקַבְּרַת בְּאֹרַח אֶפְרַת. הִיא בֵּית לָחֶם. **כ** וְאֶסְיִם יַעֲקֹב קִמְתָּא. עַל קְבוּרָתָהּ—הִיא קִמְתָּא קְבוּרָתָא דְּרַחֵל. עַד יוֹמָא דִּין. **כא** וְנִטְלָא. יִשְׂרָאֵל; וּפְרָסִיָּה לְמִשְׁכְּנִיה. מִהֲלָאָה לְמַגְדָּלָא דְּעֶדֶר. **כב** וְהָוָה. כִּד שְׂרָא יִשְׂרָאֵל בְּאֶרְעָא הַהִיא. וְאָזֵל רְאוּבֵן וְשִׁכֵּב יֵת בִּלְהָה לְחִינְתָּא דְּאֲבוּהִי. וְשָׁמַע יִשְׂרָאֵל; {פ} וְהָוָה בְּנִי יַעֲקֹב. תְּרִי עֶסֶר. **כג** בְּנִי לָאָה. בְּכָרִיה דְּיַעֲקֹב רְאוּבֵן; וְשָׁמַעוֹן וְלֵוִי וְיִהוּדָה. וְיִשָּׁשְׁכָר וְזַבּוּלוֹן. **כד** בְּנִי רַחֵל. יוֹסֵף וְבִנְיָמִין. **כה** וּבְנֵי בִלְהָה אִמְתָּה דְּרַחֵל. דִּן וּנְפֹתְלִי. **כו** וּבְנֵי זִלְפָּה אִמְתָּה דְּלָאָה. גָּד וְאָשֶׁר; אֲלִין בְּנֵי יַעֲקֹב. דְּאֶתִּילִידוּ לֵיה בְּפֶדֶן אֶרֶם. **כז** וְאֶתָּא יַעֲקֹב לֹת יִצְחָק אֲבוּהִי. לְמִמְרָא קִרִּית אֶרְבַּע—הִיא חִבְרוֹן. דְּדֵר תַּמָּן אֲבָרְהָם וְיִצְחָק. **כח** וְהָוָה. יוֹמֵי יִצְחָק—מָאָה וּתְמָנָה. שְׁנִין. **כט** וְאֶתְנַגִּיד יִצְחָק וּמִית וְאֶתְכַנִּישׁ לְעִמְיָה. סִיב וּסְבַע יוֹמִין; וְקִבְּרוּ יֵתִיה. עֲשׂו וְיַעֲקֹב בְּנוֹהִי. {פ}

בראשית פרק לו

א וְאֲלִין תּוֹלְדַת עֲשׂו. הוּא אָדָם. **ב** עֲשׂו נָסִיב יֵת נְשׁוּהִי. מִבְּנֵת כְּנָעֵן; יֵת עֵדָה. בֵּת אֵילֹון חֲתָאָה. וְיֵת אֶהְלִיבְמָה בֵּת עֵנָה. בֵּת צִבְעוֹן חוּאָה. **ג** וְיֵת בְּשִׁמְתָּא בֵּת יִשְׁמַעְאֵל. אֶחָתִיה דְּנִבְיּוֹת. **ד** וְיִלְדֵת עֵדָה לְעֲשׂו. יֵת אֱלִיפֹז; וּבְשִׁמְתָּא. יִלְדֵת יֵת רְעוּאֵל. **ה** וְאֶהְלִיבְמָה. יִלְדֵת. יֵת יַעֲוֹשׁ וְיֵת יַעֲלָם. וְיֵת קֶרַח; אֲלִין בְּנֵי עֲשׂו. דְּאֶתִּילִידוּ לֵיה בְּאֶרְעָא דְּכְנָעֵן. **ו** וּדְבַר עֲשׂו יֵת נְשׁוּהִי וְיֵת בְּנוֹהִי וְיֵת בְּנִתִּיה. וְיֵת כָּל נַפְשַׁת בֵּיתִיה. וְיֵת גִּיתוּהִי וְיֵת כָּל בְּעִירִיה וְיֵת כָּל קִנְיִניה. דְּקָנָא בְּאֶרְעָא דְּכְנָעֵן; וְאָזֵל לְאַרְעָא אַחֲרִי. מִן קֳדָם יַעֲקֹב אַחוּהִי. **ז** אֶרִי הָוָה קִנְיָנְהוֹן סִגִּי. מִלְמַתְבַּ כְּחָדָא; וְלֹא יְכִילַת אֶרַע תּוֹתְבוּתָהוֹן. לְסוּבְרָא יִתְהוֹן—מִן קֳדָם. גִּיתִיהוֹן. **ח** וְיֵתִיב עֲשׂו בְּטוּרָא דְּשַׁעִיר. עֲשׂו הוּא אָדָם. **ט** וְאֲלִין תּוֹלְדַת עֲשׂו. אֲבוּהוֹן דְּאָדוּמָאִי. בְּטוּרָא.

דְּשַׁעִיר. **י** אֲלִין. שְׁמַתָּה בְּנֵי עֲשׂו: אֱלִיפֹז. בֵּר עֵדָה אֶתָּה עֲשׂו. רְעוּאֵל. בֵּר בְּשִׁמְתָּא אֶתָּה עֲשׂו. **יא** וְהָוָה. בְּנֵי אֱלִיפֹז—תִּימָן אֹמֶר. צִפּוֹ וְגַעְתָּם וְקִנּוּ. **יב** וְתִמְנַע הוֹת לְחִינְתָּא. לְאֱלִיפֹז בֵּר עֲשׂו. וְיִלְדֵת לְאֱלִיפֹז. יֵת עֲמֶלֶק; אֲלִין. בְּנֵי עֵדָה אֶתָּה עֲשׂו. **יג** וְאֲלִין בְּנֵי רְעוּאֵל. נַחַת וְזֶרַח שְׁמָה וּמָזָה; אֲלִין הָוָה. בְּנֵי בְּשִׁמְתָּא אֶתָּה עֲשׂו. **יד** וְאֲלִין הָוָה. בְּנֵי אֶהְלִיבְמָה בֵּת עֵנָה בֵּת צִבְעוֹן—אֶתָּה עֲשׂו; וְיִלְדֵת לְעֲשׂו. יֵת יַעֲוֹשׁ וְיֵת יַעֲלָם וְיֵת קֶרַח. **טו** אֲלִין. רְבֵרְבִי בְּנֵי עֲשׂו: בְּנֵי אֱלִיפֹז. בְּכָרִיה דְּעֲשׂו—רְבָא תִימָן רְבָא אֹמֶר. רְבָא צִפּוֹ רְבָא קִנּוּ. **טז** רְבָא קֶרַח רְבָא גַעְתָּם. רְבָא עֲמֶלֶק; אֲלִין רְבֵרְבִי אֱלִיפֹז בְּאֶרְעָא דְּאָדָם. אֲלִין בְּנֵי עֵדָה. **יז** וְאֲלִין. בְּנֵי רְעוּאֵל בֵּר עֲשׂו—רְבָא נַחַת רְבָא זֶרַח. רְבָא שְׁמָה רְבָא מָזָה; אֲלִין רְבֵרְבִי רְעוּאֵל. בְּאֶרְעָא דְּאָדָם—אֲלִין. בְּנֵי בְּשִׁמְתָּא אֶתָּה עֲשׂו. **יח** וְאֲלִין. בְּנֵי אֶהְלִיבְמָה אֶתָּה עֲשׂו—רְבָא יַעֲוֹשׁ רְבָא יַעֲלָם. רְבָא קֶרַח; אֲלִין רְבֵרְבִי אֶהְלִיבְמָה. בֵּת עֵנָה—אֶתָּה עֲשׂו. **יט** אֲלִין בְּנֵי עֲשׂו וְאֲלִין רְבֵרְבִינְהוֹן. הוּא אָדָם. **שביעי** {ס} **כ** אֲלִין בְּנֵי שַׁעִיר חוּרָאִי. יֵתִבִי אֶרְעָא: לוֹטָן וְשׁוּבָל. וְצִבְעוֹן וְעֵנָה. **כא** וְדִישׁוֹן וְאַצָּר. וְדִישׁוֹן: אֲלִין רְבֵרְבִי חוּרָאִי בְּנֵי שַׁעִיר. בְּאֶרְעָא דְּאָדָם. **כב** וְהָוָה בְּנֵי לוֹטָן. חוּרִי וְהִימָם; וְאַחֲתִיה דְּלוֹטָן. תַּמְנַע. **כג** וְאֲלִין בְּנֵי שׁוּבָל. עֵלּוֹן וּמִנְחַת וְעִיבֵל. שָׁפּוֹ. וְאוּנָם. **כד** וְאֲלִין בְּנֵי צִבְעוֹן. וְאִיָּה וְעֵנָה: הוּא עֵנָה. דְּאֶשְׁכַּח יֵת גְּבִרָא בְּמִדְבָּרָא. כִּד הָוָה רָעִי יֵת חֲמִרָא. לְצִבְעוֹן אֲבוּהִי. **כה** וְאֲלִין בְּנֵי עֵנָה. דִּישׁוֹן; וְאֶהְלִיבְמָה. בֵּת עֵנָה. **כו** וְאֲלִין. בְּנֵי דִישׁוֹן—חֲמִדּוֹ וְאַשְׁבּוֹן. וְיִתְרוֹ וּכְרֹן. **כז** אֲלִין. בְּנֵי אֶצֶר—בִּלְהָן וְזַעֲזַן. וְעֶקֶן. **כח** אֲלִין בְּנֵי דִישׁוֹן. עוֹז וְאֶרֶן. **כט** אֲלִין. רְבֵרְבִי חוּרָאִי: רְבָא לוֹטָן רְבָא שׁוּבָל. רְבָא צִבְעוֹן רְבָא עֵנָה. **ל** רְבָא דִישׁוֹן רְבָא אֶצֶר. רְבָא דִישׁוֹן: אֲלִין רְבֵרְבִי חוּרָאִי לְרְבֵרְבִינְהוֹן. בְּאֶרְעָא דְּשַׁעִיר. {פ}

לא וְאֲלִין. מִלְכִּיא. דְּמִלְכוֹ. בְּאֶרְעָא דְּאָדָם—קֳדָם דִּימְלוּךְ מִלְכָּא. לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל. **לב** וּמִלְךְ בְּאָדָם. בָּלַע בֵּר בַּעּוֹר; וְשׁוֹם קֶרְתִּיה. דְּנִהָבָה. **לג** וּמִית. בָּלַע; וּמִלְךְ תַּחֲוֹתוּהִי. יוֹכָב בֵּר זֶרַח מִבְּצָרָה. **לד** וּמִית. יוֹכָב; וּמִלְךְ תַּחֲוֹתוּהִי. חוּשָׁם מֶאֱרַע דְּרוּמָא. **לה** וּמִית. חוּשָׁם; וּמִלְךְ תַּחֲוֹתוּהִי הֶדֶד בֵּר בְּדָד. דְּקִטִּיל יֵת מְדִינָאִי בְּחִקְלִי מוֹאָב. וְשׁוֹם קֶרְתִּיה. עֻיָּת. **לו** וּמִית. הֶדֶד; וּמִלְךְ תַּחֲוֹתוּהִי. שְׁמֵלָה מִשְׁשָׁרָקָה. **לז** וּמִית. שְׁמֵלָה; וּמִלְךְ תַּחֲוֹתוּהִי. שְׁאוּל מִרְחוּבוֹת דְּעַל פֶּרֶת. **לח**

⁸¹ רש"י לבראשית מה-ז: ואונקלוס תרגם: "כרוב ארעא" - כדי שיעור חרישת הארץ. וכן פי' פרשגן משרש חארמי כרוב לחרישה.

ומית, שאול; ומלך תחותיה, בעל חנו בר עכבור. **לט** ומית, בעל חנו בר עכבור, ומלך תחותיה הדר, ושום קרתיה פעו; ושום אתתיה מהיטבאל בת מטרד, בת מצריף דהבא. **מ** ואליו שמהת רבבי עשו, לזרעיתהון, לאתריהון, בשמהתהון: רבא תמנע רבא עלוה, רבא יתת. **מא** רבא

אהליבמה רבא אלה, רבא פינזו. **מב** רבא קנו רבא תימן, רבא מבצר. **מג** רבא מגדיאל, רבא עירס; אליו רבבי אדום, למותבניהון בארע אחסנתהון--הוא עשו, אבוהון דאדומאי. {פ}

פרשת וישב

בראשית פרק לו

א ויתב יעקוב, בארע תותבות אבוהי--בארעא, דכנען. **ב** אליו תולדת יעקוב, יוסף בר שבע עסרי שנין הוה רעי עם אחוהי בענא, והוא רבי עם בני בלהה ועם בני זלפה, נשי אבוהי; ואיתי יוסף ת טבהון בישא⁸², לאבוהון. **ג** וישאל, רחים ית יוסף מכל בנהי--ארי בר חכים הוא, ליה; ועבד ליה, כתונא דפסי. **ד** וחזו אחוהי, ארי יתיה רחים אבוהון מכל אחוהי--וסנו, יתיה; ולא צבן⁸³, למללא עמיה שלם. **ה** וחלם יוסף חלמא, וחזי לאחוהי; ואסיפו עוד, סנו יתיה. **ו** ואמר, להון: שמעו כען, חלמא הדין דחלמית. **ז** והא אננא מאסרין אסרון, בגו חקלא, והא קמת אסרתי, ואף אזדקיפת; והא מסתחרן אסרתכון, וסגדן לאסרתי. **ח** ואמרו ליה, אחוהי, המלכו את מדמי ממלך עלנא, או שלטן את סביר כמשלט בנא; ואסיפו עוד סנו יתיה, על חלמוהי ועל פתגמוהי. **ט** וחלם עוד חלמא אחרנא, ואשתעי יתיה לאחוהי; ואמר, הא חלמית חלמא עוד, והא שמשא וסיהרא וחד עסר כוכביא, סגדן לי. **י** ואשתעי לאבוהי, ולאחוהי, וננף ביה אבוהי, ואמר ליה מא חלמא הדין דחלמיתא: המיתא ניתי, אנא ואמך ואחך, למסגד לה, על ארעא. **יא** וקניאו ביה, אחוהי; ואבוהי, נטר⁸⁴ ית פתגמא. **יב** ואזלו, אחוהי, למרעי ית ענא דאבוהון, בשכם. **יג** ואמר ישראל ליוסף, הלא אחך רען בשכם--איתא, ואשלחנך לותהון; ואמר ליה, האנא. **יד** ואמר ליה, איזיל כען חזי ית שלם אחך וית שלם ענא, ואתיבני, פתגמא; ושלחיה ממישר חברון, ואתא לשכם. **טו** ואשכחיה גברא, והא טעי בחקלא; ושאליה גברא למימר, מא את בעי. **טז** ואמר, ית אחי אנא בעי: חו כען לי, איכא אנון רען. **יז** ואמר גברא, נטלו מכא--ארי שמעית דאמרין, ניזיל לדותן; ואזל יוסף בתר אחוהי,

ואשכחנן בדותן. **יח** וחזו יתיה, מרחיק; ועד לא קריב לותהון, וחשיבו עלוהי למקטליה. **יט** ואמרו, גבר לאחוהי: הא, מרי חלמא דיכי--אתי. **כ** וכען איתו ונקטליה, ונרמיניה בחד מן גביא, ונימר, חיתא בשתא אכלתיה; ונחזי, מא יחי בסוף חלמוהי. **כא** ושמע ראובן, ושיזביה מידהון; ואמר, לא נקטליה נפש. **כב** ואמר להון ראובן, לא תישדון דם--רמו יתיה לגבא הדין דבמדברא, ויד לא תישטון ביה: בדיל, לשיזבא יתיה מידהון, לאתבותיה, לות אבוהי. **שלישי** **כג** והוה, כד אתא יוסף לות אחוהי; ואשלחו ית יוסף ית כתונא, ית כתונא דפסי דעלוהי. **כד** ונסבוהי--ורמו יתיה, לגבא; וגבא ריקן, לית ביה מיא. **כה** ואסחרו, למיכל לחמא, וזקפו עיניהון וחזו, והא שירת ערבאי אתיא מגלעד; וגמליהון טעינין, שעף וקטף ולטום--אזליו, לאחתא למצרים. **כו** ואמר יהודה, לאחוהי: מא ממון נתהני לנא, ארי נקטול ית אחונא, ונכסי, על דמיה. **כז** איתו ונזבגניה לערבאי, וידנא לא תהי ביה, ארי אחונא בסרנא, הוא; וקבילו מניה, אחוהי. **כח** ועברו גברי מדינאי תגרי, ונגדו ואסיקו ית יוסף מן גבא, וחבינו ית יוסף, לערבאי בעסרין כסף; ואיתאו ית יוסף, למצרים. **כט** ותב ראובן לגבא, והא לית יוסף בגבא; ובזע, ית לבושוהי. **ל** ותב לות אחוהי, ואמר: עולימא ליתוהי, ואנא לאן אנא אתי. **לא** ונסיבו, ית כתונא דיוסף; ונכסו צפיר בר עזי, וטבלו ית כתונא בדמא. **לב** ושלחו ית כתונא דפסי, ואיתאו לאבוהון, ואמרו, דא אשכחנא: אשתמודע כען, חכתונא דברך היא--אם לא. **לג** ואשתמודעה ואמר כתונא דברי, חיתא בשתא אכלתיה; מקטל קטיל, יוסף. **לד** ובזע יעקוב לבושוהי, ואסר שקא בחרציה; ואתאבל על בריה, יומין סגיאין. **לה** וקמו כל בנהי

⁸⁴ אפשר שיש כאן פירוש (עי פרשגן)

⁸² במרגלים (במדבר יד:לב, לו), מתורגם דבת הארץ שום ביש

⁸³ =רצו (CAL)

וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְנַחֲמוּתָהּ, וְסָרִיב לְקַבֵּל תַּנְחוּמִּין. וְאָמַר, אָרִי
אֵיחָו לֹת בְּרִי כַּד אֲבִילָנָא לְשָׂאוּל; וּבְכָא יִתִּיה, אָבוּהִי. **לו**
וּמְדִינָאִי—זַבִּינוּ יִתִּיה, לְמַצְרִים: לְפֹטִיפֵר רַבָּא דְּפָרְעָה, רַב
קְטוּלָיָא. {פ}

בראשית פרק לח

רביעי א וְהָיָה בְּעֶדְנָא הַהוּא, וּנְחַת יְהוּדָה מִלֹּת אַחֻוּהִי;
וּסְטָא לֹת גְּבֵרָא עֲדִלְמָאָה, וְשָׁמִיָּה חִירָה. **ב** וַחֲזָא תַּמָּן יְהוּדָה
בֶּת גְּבֵר תַּגָּר, וְשָׁמִיָּה שׁוּעִי; וְנִסְבָּה, וְעָאֵל לֹתָהּ. **ג** וְעֵדִיאתָ,
וְיִלְדִית בֶּרֶ: וּקְרָא יֵת שָׁמִיָּה, עֵר. **ד** וְעֵדִיאתָ עוֹד, וְיִלְדִית בֶּרֶ;
וּקְרָת יֵת שָׁמִיָּה, אוֹנָן. **ה** וְאוֹסִיפֵת עוֹד וְיִלְדִית בֶּרֶ, וּקְרָת יֵת
שָׁמִיָּה שְׁלָה; וְהָיָה בְּכִזִּיב, כַּד יִלְדִית יִתִּיה. **ו** וְנִסְיַב יְהוּדָה
אֶתְתָּא, לְעֵר בְּכָרִיָּה; וְשָׁמָּה, תַּמָּר. **ז** וְהָיָה, עֵר בְּכָרִיָּה
דִּיהוּדָה—בִּישׁ, קֶדֶם יִי; וְאֶמִיתִיה, יִי. **ח** וְאָמַר יְהוּדָה לְאוֹנָן,
עוֹל לֹת אֶתְתָּא אַחֻוּהִי וְיָבִים יֵתָה; וְאֶקִּים זֶרְעָא, לְאַחֻוּהִי. **ט**
וַיֵּדַע אוֹנָן, אָרִי לֹא עַל שָׁמִיָּה מִתְקַרֵּי זֶרְעָא; וְהָיָה כַּד עָלִיל
לֹת אֶתְתָּא אַחֻוּהִי, וּמַחְבִּיל אוֹרְחִיָּה עַל אֶרְעָא, בְּדִיל דְּלֹא
לְקַיֵּמָא זֶרְעָא, לְאַחֻוּהִי. **י** וּבְאִישׁ קֶדֶם יִי, דְּעַבְדִּי; וְאֶמִיתָ, אָף
יִתִּיה. **יא** וְאָמַר יְהוּדָה לְתַמָּר כִּלְתִּיהָ תִּיבִי אֶרְמָלָא בֵּית
אָבוּיִיד, עַד דִּירְבִּי שְׁלָה בְּרִי—אָרִי אָמַר, דְּלִמָּא יָמוּת אָף הוּא
כְּאַחֻוּהִי; וְאִזְלַת תַּמָּר, וַיִּתִּיבַת בֵּית אָבוּהָא. **יב** וּסְגִיאוּ, יוֹמִיָּא,
וּמִיתַת, בֶּת שׁוּעִי אֶתְתָּא יְהוּדָה; וְאֶתְנַחֵם יְהוּדָה, וּסְלִיק עַל גִּזְיוֹ
עֲנִיָּה הוּא וְחִירָה רַחֲמִיָּה עֲדִלְמָאָה—לְתַמְנָת. **יג** וְאֶתְחַנּוּ
לְתַמָּר, לְמִימֵר: הָא חֲמוּיִיד סְלִיק לְתַמְנָת, לְמַגֵּז עֲנִיָּה. **יד**
וְאֶעֱדִיאתָ לְבוּשֵׁי אֶרְמְלוּתָהּ מִנָּה, וְאֶתְפְּסִיאתָ בְּעִיפָא
וְאֶתְקַנְתָּ⁸⁵, וַיִּתִּיבַת בְּפָרְשׁוֹת עֵינִים, דְּעַל אוֹרְחַת תַּמְנָת: אָרִי
חֲזַת, אָרִי רַבָּא שְׁלָה, וְהִיא, לֹא אֶתִּיחִיבַת לִיה לְאֶתְתָּא. **טו**
וַחֲזָה יְהוּדָה, וַחֲשָׁבָה כְּנִפְקַת בְּרָא: אָרִי פְסִיאתָ, אֶפְהָא. **טז**
וּסְטָא לֹתָהּ לְאוֹרְחָא, וְאָמַר חֲבִי כְּעֵן אִיעוֹל לֹתִידָהּ, אָרִי לֹא
יֵדַע, אָרִי כִלְתִּיהָ הִיא; וְאֶמִרְתָּ, מָא תַּתִּין לִי, אָרִי תִיעוֹל, לֹתִי.
יז וְאָמַר, אָנָּא אֲשֶׁר גְּדִיָּא בֶר עֲזִי מִן עֲנָא; וְאֶמִרְתָּ, אִם תַּתִּין
מִשְׁכּוֹנָא עַד דְּתִשְׁלַח. **יח** וְאָמַר, מָא מִשְׁכּוֹנָא דְּאֶתִּין לִידָהּ,
וְאֶמִרְתָּ עֲזָקְתָּ וְשׁוֹשְׁפָּךְ, וְחִטְרָךְ דְּבִידָךְ; וַיִּהְיֶה לָהּ וְעָאֵל
לֹתָהּ, וְעֵדִיאתָ לִיה. **יט** וְקָסַת וְאִזְלַת, וְאֶעֱדִיאתָ עִיפָה מִנָּה;
וּלְבִישֶׁת, לְבוּשֵׁי אֶרְמְלוּתָהּ. **כ** וְשֶׁדֶר יְהוּדָה יֵת גְּדִיָּא בֶר עֲזִי,
בְּיַד רַחֲמִיָּה עֲדִלְמָאָה, לְמַסֵּב מִשְׁכּוֹנָא, מִיָּדָא דְּאֶתְתָּא; וְלֹא,
אֶשְׁכַּחַהּ. **כא** וְשָׂאִיל יֵת אָנָּשִׁי אֶתְרָה, לְמִימֵר, אֲנִי מְקַדְּשָׁתָא

דְּהִיא בְּעֵינִים, עַל אוֹרְחָא; וְאָמַר, לִית הָכָא מְקַדְּשָׁתָא. **כב**
וְתָב, לֹת יְהוּדָה, וְאָמַר, לֹא אֶשְׁכַּחַתָּהּ; וְאָף אָנָּשִׁי אֶתְרָא
אָמַר, לִית הָכָא מְקַדְּשָׁתָא. **כג** וְאָמַר יְהוּדָה תִּסֵּב לָהּ, דְּלִמָּא
נְהִי חוֹף; הָא שְׁדִרִית גְּדִיָּא הָדִין, וְאֶת לֹא אֶשְׁכַּחַתָּהּ. **כד**
וְהָיָה כִּתְלֹתוֹת יֶרֶחָיָא, וְאֶתְחַנּוּ לִיהוּדָה לְמִימֵר זַנִּיאתָ תַּמָּר
כִּלְתָּךְ, וְאָף הָא מְעַדָּא, מְזֻנָּתָהּ; וְאָמַר יְהוּדָה, אֶפְקוּהָ
וְתַתְּקֵד. **כה** הִיא מִתְפַּקָּא, וְהִיא שְׁלַחַת לְחֻמוֹהָ לְמִימֵר,
לְגֵבֶר דְּאֵלִין דִּילִיה, מְצִיָּה אָנָּא מְעַדָּא; וְאֶמִרְתָּ, אֶשְׁתְּמוּדַע
כְּעֵן—דְּמָאֵן עֲזָקְתָּא וְשׁוֹשְׁפִיָּא וְחִטְרָא, הָאֵלִין. **כו** וְאֶשְׁתְּמוּדַע
יְהוּדָה, וְאָמַר זַכָּאָה מְנִי מְעַדָּא, אָרִי עַל כִּין לֹא יִהְיֶה, לְשִׁלָּה
בְּרִי; וְלֹא אוֹסִיף עוֹד, לְמַדְעָה. **כז** וְהָיָה, בְּעֶדְן מִילְדָה;
וְהָא תִיּוּמִין, בְּמַעְהָא. **כח** וְהָיָה בְּמִילְדָה, וַיִּהְיֶה יָדָא; וְנִסְיַבַת
חֲתָנָא, וְקִטְרַת עַל יָדִיה וְהוֹרִיתָא לְמִימֵר, דִּין, נִפְקַס קְדָמוּתָא.
כט וְהָיָה כַּד אֶתִּיב יָדִיה, וְהָא נִפְקַס אַחֻוּהִי, וְאֶמִרְתָּ, מָא תַּקְוִי
סְגִי עֲלָךְ לְמַתְקָף; וּקְרָא שָׁמִיָּה, פָּרִז. **ל** וּבִתְרֵין כִּין נִפְקַס אַחֻוּהִי,
דְּעַל יָדִיה וְהוֹרִיתָא; וּקְרָא שָׁמִיָּה, זֶרַח. {ס}

בראשית פרק לט

חמישי א וַיּוֹסֶף, אֶתְחַת לְמַצְרַיִם; וְזַבְנִיָּה פּוֹטִיפֵר רַבָּא
דְּפָרְעָה רַב קְטוּלָיָא, גְּבֵרָא מְצָרָאָה, מִיָּדָא דְּעַרְבָאִי,
דְּאַחְתֻּהִי לְתַמָּן. **ב** וְהָיָה מִיָּמְרָא דִּיִּי בְּסַעֲדִיָּה דִּיּוֹסָף, וְהָיָה
גְּבֵר מְצַלַּח; וְהָיָה, בְּבֵית רַבּוּנִיָּה מְצָרָאָה. **ג** וַחֲזָא רַבּוּנִיָּה,
אָרִי מִיָּמְרָא דִּיִּי בְּסַעֲדִיָּה; וְכָל דְּהוּא עָבִיד, יִי מְצַלַּח בִּידִיה.
ד וְאֶשְׁכַּח יוֹסֵף רַחֲמִין בְּעִינוּהִי, וְשָׁמִישׁ יִתִּיה; וּמְנִיָּה, עַל
בֵּיתִיה, וְכָל דְּאִית לִיה, מָסֵר בִּידִיה. **ה** וְהָיָה מְעַדְן דְּמִנִּי יִתִּיה
בְּבֵיתִיה, וְעַל כָּל דְּאִית לִיה, וּבְרִיךְ יִי יֵת בֵּית מְצָרָאָה, בְּדִיל
יוֹסֵף; וְהָיָה בְּרַכְתָּא דִּיִּי, בְּכָל דְּאִית לִיה—בְּבֵיתָא, וּבְחַקְלָא.
ו וְשָׁבַק כָּל דְּלִיה, בִּידָא דִּיּוֹסֵף, וְלֹא יֵדַע עֲמִיָּה מְדַעַס, אֱלֹהִין
לְחַמָּא דְּהוּא אָכִיל; וְהָיָה יוֹסֵף, שְׁפִיר בְּרִיּוֹא וַיָּאִי בְּחֻזָּא.
ז וְהָיָה, בְּתֵר פִּתְגָמִיָּא הָאֵלִין, וְזַקְפַת אֶתְתָּא רַבּוּנִיָּה יֵת
עֵינָהּ, בִּיּוֹסָף; וְאֶמִרְתָּ, שְׁכּוּב עִמִּי. **ח** וְסָרִיב—וְאָמַר לְאֶתְתָּא
רַבּוּנִיָּה, הָא רַבּוּנִי לֹא יֵדַע עִמִּי מָא בְּבֵיתָא; וְכָל דְּאִית לִיה,
מָסֵר בִּידִי. **ט** לִית דְּרַב בְּבֵיתָא הָדִין, מְנִי, וְלֹא מְנַע מְנִי מְדַעַס,
אֱלֹהִין יִתִּיד בְּדִיל דְּאֶתְתָּא אֶתְתִּיה; וְאִיכְדִין אֶעֱבִיד בְּשִׁתָּא
רַבְתָּא, הָדָא, וְאֶחָוִיב, קֶדֶם יִי. **י** וְהָיָה, כַּד מְלִילַת עִם יוֹסֵף
יוֹם יוֹם; וְלֹא קָבִיל מְנָה לְמִשְׁכַּב לֹתָהּ, לְמַהוּי עִמָּה. **יא** וְהָיָה
כִּיּוֹמָא הָדִין, וְעָאֵל לְבֵיתָא לְמַבְדֵּק בְּכַתְבִּי חֲשֻׁבְנִיָּה; וְלִית

⁸⁵ פירוש המקרא אינו ברורה, והתרגום- התקין עצמה. (ורע לשרש זה במקרא בשיר השירים ה:יד)

אִנְשׁ מֵאֲנָשֵׁי בֵּיתָא, תַּמָּן--בְּבֵיתָא. **יב** וְאַחַדְתִּיה בְּלִבּוּשִׁיהָ לְמִימַר, שְׂכֹב עִמִּי; וְשִׁבְקִיה לְלִבּוּשִׁיהָ בִּידָה, וְעָרַק וּנְפַק לְשׁוּקָא. **יג** וְהָוָה, כַּד חָזַת, אָרִי שִׁבְקִיה לְלִבּוּשִׁיהָ, בִּידָה; וְעָרַק, לְשׁוּקָא. **יד** וְקָרַת לְאֲנָשֵׁי בֵּיתָה, וְאַמְרַת לְהוֹן לְמִימַר, חֲזוּ אִתִּי לָנָא גְבָרָא עֲבָרָה, לְחִיכָא בְּנָא: עָאֵל לֹתִי לְמִשְׁכַּב עִמִּי, וְקָרִית בְּקָלָא רְמָא⁸⁶. **טו** וְהָוָה כַּד שָׁמַע, אָרִי אָרִימִית קָלִי וְקָרִית; וְשִׁבְקִיה לְלִבּוּשִׁיהָ לֹתִי, וְעָרַק וּנְפַק לְשׁוּקָא. **טז** וְאַחִיתִּיהָ לְלִבּוּשִׁיהָ, לֹתִיהָ, עַד דְּעָאֵל רְבוּנִיהָ, לְבִיתִיהָ. **יז** וּמְלִילַת עִמִּיהָ, כְּפִתְגָמִיא הָאֵלִין לְמִימַר: עָאֵל לֹתִי עֲבָדָא עֲבָרָה, דְּאִיתִתָּא לָנָא--לְחִיכָא בִּי. **יח** וְהָוָה, כַּד אָרִימִית קָלִי וְקָרִית; וְשִׁבְקִיה לְלִבּוּשִׁיהָ לֹתִי, וְעָרַק לְשׁוּקָא. **יט** וְהָוָה כַּד שָׁמַע רְבוּנִיהָ יֵת פִּתְגָמִי אֶתְתִּיהָ; דְּמְלִילַת עִמִּיהָ לְמִימַר, כְּפִתְגָמִיא הָאֵלִין, עֲבַד לִי עֲבָדָה; וְתִקְרִי, רְגִזִּיהָ. **כ** וְדַבֵּר רְבוּנִיהָ דְּיוֹסָף יֵתִיהָ, וְיַהֲבִיהָ בְּבֵית אָסִירִי--אֶתְרָא, דְּאָסִירִי מְלָא אָסִירִין; וְהָוָה תַּמָּן, בְּבֵית אָסִירִי. **כא** וְהָוָה מִימָרָא דִּי בְּסַעֲדִיהָ דְּיוֹסָף, וּנְגִיד לִיהָ חֲסֵדָא; וְיַהֲבִיהָ לְרַחֲמִין, בְּעֵינֵי רַב בֵּית אָסִירִי. **כב** וַיְהִי רַב בֵּית אָסִירִי, בִּידָא דְּיוֹסָף, יֵת כָּל אָסִירִיא, דְּבְבִית אָסִירִי; וְיֵת כָּל דְּעֲבָדִין תַּמָּן, מִמִּמְרִיהָ הָוָה מִתְעַבֵּיד. **כג** לֵית רַב בֵּית אָסִירִי, חֲזִי יֵת כָּל סֶרְחֹן בִּידָה, בְּדִמִּימָרָא דִּי, בְּסַעֲדִיהָ; וְדִהּוּא עֲבִיד, יֵי מְצַלַח. {פ}

בראשית פרק מ

שביעי א וְהָוָה, בְּתֵר פִּתְגָמִיא הָאֵלִין, סֶרְחוּ⁸⁷ שְׁקִיא דְּמִלְכָּא דְּמַצְרַיִם, וְנַחְתּוּמָא--לְרְבוּנָהוֹן, לְמִלְכָּא דְּמַצְרַיִם. **ב** וְרִגְזִי פִרְעָה, עַל תְּרִין רַבְרַבְנוּהִי--עַל רַב שְׁקִי, וְעַל רַב נַחְתּוּמִי. **ג** וַיְהִי בְּתַהוֹן בְּמִטְרַת, בֵּית רַב קְטוּלִיא--בְּבֵית אָסִירִי: אֶתְרָא, דְּיוֹסָף אָסִיר תַּמָּן. **ד** וּמִנֵּי רַב קְטוּלִיא יֵת יוֹסָף, עֲמַהוֹן--וְשִׁמְשִׁי יֵתְהוֹן; וְהוּוּ יוֹמִין, בְּמִטְרָא. **ה** וְחִלְמוּ חִלְמָא תְּרוּוּהוֹן גְּבַר חִלְמִיהָ, בְּלִילִיא חַד--גְּבַר, כְּפִשְׁרוֹן חִלְמִיהָ: שְׁקִיא

וְנַחְתּוּמָא, דְּלְמִלְכָּא דְּמַצְרַיִם, דְּאָסִירִין, בְּבֵית אָסִירִי. **ו** וְאֶתְרָא לִתְהוֹן יוֹסָף, בְּצַפְרָא; וְחֲזָא יֵתְהוֹן, וְהָא אֲנוּן נְסִיסִין. **ז** וְשִׁאֵל יֵת רַבְרַבִּי פִרְעָה, דְּעִמִּיהָ בְּמִטְרַת בֵּית רְבוּנִיהָ--לְמִימַר: מָדִין אֲפִיכוֹן בִּישִׁין, יוֹמָא דִּין. **ח** וְאָמְרוּ לִיהָ--חִלְמָא חִלְמָנָא, וּפִשְׁרֹן לֵית לִיהָ; וְאָמַר לְהוֹן יוֹסָף, הָלָא מִן קִדְם יֵי פִשְׁרוֹן **חִלְמִיא**--אֲשַׁתְּעוּ כְּעוֹן, לִי. **ט** וְאֲשַׁתְּעִי רַב שְׁקִי יֵת חִלְמִיהָ, לְיוֹסָף; וְאָמַר לִיהָ--בְּחִלְמִי, וְהָא גִפְנָא קִדְמִי. **י** וּבְגִפְנָא, תִּלְתָּא שְׁבָשִׁין; וְהָיָא כַּד אֲפִרְחַת אֲפִיקַת לְבָלְבִין אֲנִיצַת נִז, בְּשִׁילוֹ אֶתְפִּלְהָא הוּוּ עֲנִבִין. **יא** וְכִסָּא דְּפִרְעָה, בִּידִי; וְנְסִיבִית יֵת עֲנִבִיא, וְעֲצָרִית יֵתְהוֹן לְכִסָּא דְּפִרְעָה, וְיַהֲבִית יֵת כִּסָּא, עַל יָדָא דְּפִרְעָה. **יב** וְאָמַר לִיהָ יוֹסָף, דִּין פִּשְׁרִנִּיהָ: תִּלְתָּא, שְׁבָשִׁין--תִּלְתָּא יוֹמִין, אֲנוּן. **יג** בְּסוֹף תִּלְתָּא יוֹמִין, יְדַכְרֶנָּה פִרְעָה, וְיִתְיַבְנָה, עַל שְׁמוֹשָׁךְ; וְתַתִּין כִּסָּא דְּפִרְעָה, בִּידִיהָ, כְּהִלְכָּתָא קִדְמִיתָא, דְּהוּיָתָא מִשְׁקִי לִיהָ. **יד** אֶלְהִין תִּדְכְּרִנִּי עֲמָךְ, כַּד יֵיטֵב לָךְ, וְתַעֲבִיד כְּעוֹן עִמִּי, טִיבוֹ; וְתִדְכֹּר עָלִי, קִדְם פִּרְעָה, וְתַפְגְּנִי, מִן בֵּית **אָסִירִי** דִּין. **טו** אָרִי מְגַנֵּב גְּנִיבָנָא, מֶאֱרַע עֲבָרָא; וְאִף הָכָא לֹא עֲבָדִית מַדְעַס, אָרִי **מִנִּיאוּ** יֵתִי **בְּבֵית אָסִירִי**. **טז** וְחֲזָא רַב נַחְתּוּמִי, אָרִי יָאוּת פִּשְׁרִי; וְאָמַר, לְיוֹסָף, אִף אֲנָא בְּחִלְמִי, וְהָא תִּלְתָּא סֵלִין דְּחִירוֹ עַל רִישִׁי. **יז** וּבְסֵלָא עֲלָאָה, מְכַל מִיכְלָא דְּפִרְעָה--עוֹבֵד נַחְתּוּס; וְעוֹפָא, אָכִיל יֵתְהוֹן מִן סֵלָא--מַעֲלִין רִישִׁי. **יח** וְאֶתִּיב יוֹסָף וְאָמַר, דִּין פִּשְׁרִנִּיהָ: תִּלְתָּא, סֵלִין--תִּלְתָּא יוֹמִין, אֲנוּן. **יט** בְּסוֹף תִּלְתָּא יוֹמִין, יַעֲדִי פִרְעָה יֵת רִישָׁךְ מְנָה, וְיִצְלֹב יֵתְךָ, עַל צְלִיבָא; וְיִיכּוֹל עוֹפָא יֵת בְּסֶרֶךְ, מְנָה. **כ** וְהָוָה בְּיוֹמָא תִּלְיִתָּאָה, יוֹם בֵּית וְלָדָא דְּפִרְעָה, וְעֲבַד מִשְׁתָּא, לְכָל עֲבָדוּהִי; וְאֶדְכֹּר יֵת רִישׁ רַב שְׁקִי, וְיֵת רִישׁ רַב נַחְתּוּמִי--בְּגוֹ עֲבָדוּהִי. **כא** וְאֶתִּיב יֵת רַב שְׁקִי, עַל שְׁקִיּוֹתִיהָ; וְיַהֲבִיב כִּסָּא, עַל יָדָא דְּפִרְעָה. **כב** וְיֵת רַב נַחְתּוּמִי, צִלְבִּי: כְּמָא דְּפִשְׁרֹן לְהוֹן, יוֹסָף. **כג** וְלֹא אֶדְכֹּר רַב שְׁקִי יֵת יוֹסָף, וְאֲנִשְׁיָהּ. {פ}

(פרשת מקץ לא העדכן בשנת תשפ"א)

פרשת מקץ

וּפְסִיטִין בְּסֶר; וְרַעֲזִין, בְּאַחְוָא. **ג** וְהָא שְׁבַע תוֹרִן אֲחֶרְנִין, סְלִיקָא בְּתִרְהוֹן מִן נְהָרָא, בִּישִׁין לְמַחְזִי, וְחִסְרִין בְּסֶר; וְקִסְמָא לְקַבְּלָהוֹן דְּתוֹרְתָא, עַל בִּיף נְהָרָא. **ד** וְאֶכְלָא תוֹרְתָא, דְּבִישִׁין

בראשית פרק מא

א וְהָוָה, מְסוֹף תְּרַתִּין שְׁנִין; וּפִרְעָה חָלִים, וְהָא קָאִים עַל נְהָרָא. **ב** וְהָא מִן נְהָרָא, סֵלְקוֹן שְׁבַע תוֹרִן, שְׁפִירוֹן לְמַחְזִי.

⁸⁷ חט בין אדם לה' מתורגם חובא, אבל בין אדם להבירו מתורגם סירחון. (פרשגן)

⁸⁶ תרגום יחידאה לשרש גדול, וכתב פרשגן שהוא על פי ההמשך: "והרימותי קולי" (פסוק טו)

למחזי וחסירן בסר. ית שבע תורתא. דשפירן למחזי
ופטימיתא: ואתער. פרעה. ה ודמוק. וחלם תננות: והא שבע
שבלין. סלקן בקניא חד--פטימן וטבן. ו והא שבע שבלין.
לקנן ושקיפן קדום--צמחן. בתריהון. ז ובלעא. שבליא
לקיטא. ית שבע שבליא. פטימיתא ומליטא: ואתער פרעה.
והא חלמא. ח והוא בצפרא. ומטרפא ריחיה. ושלח וקרא
ית כל חרשי מצרים. וית כל חכימא: ואשתעי פרעה להון
ית חלמיה. ולית דפשר יתהון לפרעה. ט ומליל רב שקי. עם
פרעה למימר: ית סרחני. אגא מדכר יומא דין. י פרעה. רגז
על עבדוהי: ויהב יתי במסרת. בית רב קטוליא--יתי. וית רב
נחתומי. יא וחלמנא חלמא בליליא חד. אגא והוא: גבר
כפשרן חלמיה. חלמנא. יב ותמן עמנא עוליס עבראי. עבדא
לרב קטוליא. ואשתעינא ליה. ופשר לנא ית חלמנא: גבר
כחלמיה. פשר. יג והוא כמא דפשר לנא. כין הוה: יתי אתיב
על שמושי. ויתיה צלב. יד ושלח פרעה וקרא ית יוסף.
וארהטוהי מן בית אסירי: וספר ושני כסותיה. ועאל לות
פרעה. שני טו ואמר פרעה. ליוסף. חלמא חלמית. ופשר
לית ליה: ואגא. שמעית עלך למימר. דאת שמע חלמא.
ומפשר ליה. טז ואתיב יוסף ית פרעה למימר. לא מן
חכמתי: אלהיו מן קדם יי. ותתב שלמא דפרעה. ז ומליל
פרעה. עם יוסף: בחלמי. האגא קאים על כיו נהרא. יח
והא מן נהרא. סלקן שבע תורן. פטימן בסר. ושפירן למחזי:
ורעין. באחוא. יט והא שבע תורן אחרנין. סליקא בתריהון.
חסיכן ובישן למחזי לחדא. וחסירן בסר: לא חזית דכתהון
בכל ארעא דמצרים. לבישו. כ ואכלא. תורתא. חסיכתא.
ובישתא--ית שבע תורתא קדמיתא. פטימיתא. כא ועאלא
למעיהון. ולא אתידע ארי עאלא למעיהון. ומחזיהון ביש. כד
בקדמיתא: ואתערית. כב וחזית. בחלמי: והא שבע שבלין.
סלקן בקניא חד--מלון וטבן. כג והא שבע שבלין. נצן לקנן
שקיפן קדום--צמחן. בתריהון. כד ובלעא שבליא לקיטא.
ית שבע שבליא טבתא: ואמרית. לחרשיא. ולית דמחזי. לי.
כה ואמר יוסף לפרעה. חלמא דפרעה חד הוא: ית דיי עתיד
למעבד. חוי לפרעה. כו שבע תורתא טבתא. שבע שניא
אנין. ושבע שבליא טבתא. שבע שניא אנין: חלמא. חד
הוא. כז ושבע תורתא חסיכתא ובישתא דסליקא בתריהון.
שבע שניא אנין. ושבע שבליא לקיטא. דשקיפן קדום--
יהון. שבע שני כפנא. כח הוא פתגמא. דמלילית עם פרעה:
די עתיד למעבד. אחזי ית פרעה. כט הא שבע שניא. אתין-

-סבעא רבא. בכל ארעא דמצרים. ל ויומן שבע שני כפנא.
בתריהון. ויתנשי כל סבעא. בארעא דמצרים: וישיצי כפנא.
ית עמא דארעא. לא ולא יתידע סבעא בארעא. מן קדם
כפנא ההוא דיהי בתר כין: ארי תקיף הוא. לחדא. לב ועל
דאתני חלמא לפרעה. תרתין זמנין--ארי תקין פתגמא מן
קדם יי. ומחזי יי למעבדיה. לג וכען יחזי פרעה. גבר סכלתן
וחכים: וימציניה. על ארעא דמצרים. לד יעביד פרעה. וימצי
מהימנין על ארעא: ויורזון ית ארעא דמצרים. בשבע שני
סבעא. לה ויכנשון. ית כל עבד שניא טבתא. דאתין. אלון:
וייצרון עבדא תחות יד מהימנין פרעה. עבדא בקרויא--
ויסרון. לו ויהי עבדא גנין. לעמא דארעא. לשבע שני כפנא.
דיהון בארעא דמצרים: ולא ישתיצי עמא דארעא. ככפנא.
לז ושפר פתגמא. בעיני פרעה. ובעיני. כל עבדוהי. לח ואמר
פרעה. לעבדוהי: הנשכח כדן--גבר. דרוח נבואה מן קדם
יי ביה. שלישו לו ואמר פרעה ליוסף. בתר הדודע יי יתך
ית כל דא. לית סכלתן וחכים. כותך. מ את תהי ממנא על
ביתי. ועל מימרך יתון כל עמי: לחוד כרסי מלכותא דדין.
איהי יקיר מנך. מא ואמר פרעה. ליוסף: חזי דמניתי יתך.
על כל ארעא דמצרים. מב ואעדי פרעה ית עזקתיה מעל
ידיה. ויהב יתה על ידא דיוסף: ואלביש יתיה לבושין דבויז.
ושוי מניקא דדהבא על צוריה. מג וארכיב יתיה. ברתכא
תנייתא דיליה. ואכריו קדמוהי. דין אבא למלכא: ומני יתיה.
על כל ארעא דמצרים. מד ואמר פרעה ליוסף. אגא פרעה:
וכר מסימרך. לא יריס גבר ית ידיה למיחד זין וית רגליה
למדכב על סוסיא--בכל ארעא דמצרים. מה וקרא פרעה
שום יוסף. גברא דמטמון גלון ליה. ויהב ליה ית אסנת בת
פוטי פרע רבא דאון. לאתני: ונפק יוסף. שלים על ארעא
דמצרים. מו ויוסף. בר תלתין שנין. כד קס. קדם פרעה
מלכא דמצרים: ונפק יוסף מן קדם פרעה. ועבר בכל ארעא
דמצרים. מז וכנשו דידי ארעא. בשבע שני סבעא--עבדא
לאוצרין. מח וכנש ית כל עבד שבע שניא. דהואה בארעא
דמצרים. ויהב עבדא. בקרויא: עבד חקל קרתא
דבסחרנהא. יהב בגוה. מט וכנש יוסף עבדא כחלא דימא.
סגי לחדא--עד דפסק מלממני. ארי לית מנין. נ וליוסף
אתילידו תרין בנין. עד לא עאלת שתא דכפנא. דילידת ליה
אסנת. בת פוטי פרע רבא דאון. נא וקרא יוסף ית שום
בכרא. מנשה: ארי אנשיני יי ית כל עמלי. וית כל בית אבא.
נב וית שום תנינא. קרא אפרים: ארי אפשני יי. בארע

שעבודי. **רביעי** נג ושלמיא, שבע שני סבעא, דהואה. בארעא דמצרים. **נד** ושריאה שבע שני כפנא, למיתי—כמא דאמר יוסף: והוה כפנא בכל ארעתא, ובכל ארעא דמצרים הוה לחמא. **נה** וכפינת כל ארעא דמצרים, וצוח עמא קדם פרעה **על לחמא**; ואמר פרעה לכל מצראי איזילו לות יוסף, דימר לכון תעבדון. **נו** וכפנא הוה, על כל אפי ארעא; ופתח יוסף ית כל אוצריא דבהון עבורא, וזבין למצראי, ותסקי כפנא, בארעא דמצרים. **נז** וכל דיירי ארעא אתו למצרים, למזבן עבורא מן יוסף: ארי תסקי כפנא, בכל ארעא.

בראשית פרק מב

א וחזא יעקוב, ארי אית עבור מזבון במצרים; ואמר יעקוב לבנוהי, למא תתחזון. **ב** ואמר—הא שמעית, ארי אית עבור מזבון במצרים: חותו לתמן וזבונו לנא מתמן, וניחי ולא נמות. **ג** ונחתו אחי יוסף, עסקא, למזבן עבורא, ממצרים. **ד** וית בנימין אחוהי דיוסף, לא שלח יעקוב עם אחוהי: ארי אמר, דלמא יערעניה מותא. **ה** ואתו בני ישראל, למזבן עבורא בגו עאליא: ארי הוה כפנא, בארעא דכנען. **ו** ויוסף, הוא דשליט על ארעא—הוא מזבין עבורא, לכל עמא דארעא; ואתו אחי יוסף, וסגידו ליה על אפיהון על ארעא. **ז** וחזא יוסף ית אחוהי, ואשתמודענון; **וחשיב מא דימליל עמהון** ומליל עמהון קשין, ואמר להון מן אתיתון, ואמרו, מארעא דכנען למזבן עבורא. **ח** ואשתמודע יוסף, ית אחוהי: ואנון, לא אשתמודעוהי. **ט** ואדכר יוסף—ית חלמיא, דהוה חלים להון; ואמר להון אלילי אתון, למחזי ית בדקה דארעא אתיתון. **י** ואמרו ליה, לא רבוני; ועבדך אתו, למזבן עבורא. **יא** כלנא, בני גברא חד נחנא; כיוני אנחנא, לא הו עבדך אלילי. **יב** ואמר, להון: לא, אלהין בדקה דארעא אתיתון למחזי. **יג** ואמרו, תרי עסר עבדך אחין אנחנא בני גברא חד—בארעא דכנען; והא זעירא עם אבונא יומא דין, וחד ליתוהי. **יד** ואמר להון, יוסף: הוא, דמלילית עמכון למימר—אלילי אתון. **טו** בדא, תתבחרון: חיי פרעה אם תפקון מכא, אלהין במיתי אחוכון זעירא הלכא. **טז** שלחו מנכון חד, וידבר ית אחוכון, ואתון תתאסרון, ויתבחרון פתגמיכון הקשוט אתון אמרון; ואם לא—חיי פרעה, ארי אלילי אתון. **יז** וכנש יתהון לבית מטרא, תלתא יומין. **יח** ואמר להון יוסף ביומא תליתאה, דא עבדו ואתקמינו: מן קדם יי, אנא דחיל. **חמישי** **יט** אם כיוני אתון—אחוכון חד, יתאסר בבית מטרבכון; ואתון איזילו אובילו, עבורא דחסיר בבתיכון.

כ וית אחוכון זעירא תיתון לותי, ויתחמנון פתגמיכון ולא תמותון; ועבדו כין. **כא** ואמרו גבר לאחוהי, בקשטא חזבין אנחנא על אבונא, דחזינא בעקת נפשיה כד הוה מתחנן לנא, ולא קבילנא מניה; על כין אתת לנא, עקתא הדא. **כב** ואתיב ראובן יתהון למימר, הלא אמרית לכון למימר לא תחטון בעולימא—ולא קבילתון; ואף דמיה, הא מתבעי. **כג** ואנון לא ידעין, ארי שמיע יוסף: ארי מתרגמן, הוה ביניהון. **כד** ואסתחר מלותהון, ובכא; ותב לותהון, ומליל עמהון, ודבר מלותהון ית שמעון, ואסר יתיה לעיניהון. **כה** ופקיד יוסף, ומלו ית מניהון עבורא, ולאכתבא כספיהון גבר לססיה, ולמתן להון זודין לאורחא; ועבד להון, כין. **כו** ונטלו ית עבורהון, על חמריהון; ואזלו, מתמן. **כז** ופתח חד ית ססיה, למתן כסתא לחמריה—בבית מבתא; וחזא, ית כספיה, והא הוא, בפס טעניה. **כח** ואמר לאחוהי אתתב כספי, ואף הא בטעני; ונפק מדע לבהון, ותוהו גבר באחוהי למימר, מא דא עבד יי, לנא. **כט** ואתו לות יעקוב אבוהון, לארעא דכנען; וחזיאו ליה, ית כל דערעא יתהון למימר. **ל** מליל גברא רבונה דארעא, עמנא—קשין; ויהב יתנא, כמאלילי ארעא. **לא** ואמרנא ליה, כיוני אנחנא: לא הוינא, אלילי. **לב** תרי עסר אנחנא אחין, בני אבונא: חד ליתוהי, וזעירא יומא דין עם אבונא בארעא דכנען. **לג** ואמר לנא, גברא רבונה דארעא, בדא אדע, ארי כיוני אתון: אחוכון חד שבוקו לותי, וית עבורא דחסיר בבתיכון סבו ואיזילו. **לד** ואתו ית אחוכון זעירא, לותי, ואדע ארי לא אלילי אתון, ארי כיוני אתון; ית אחוכון אתין לכון, וית ארעא תעבדון בה סחורתא. **לה** והוה, אנון מריקין ססיהון, והא גבר צרר כספיה, בכסיה; וחזו ית צררי כספיהון, אנון ואבוהון—ודחילו. **לו** ואמר להון יעקוב אבוהון, יתי אתכילתון: יוסף ליתוהי, ושמעון לא הוה כא, וית בנימין תדברון, עלי הוואה כלהון. **לז** ואמר ראובן, לאבוהי למימר, ית תרין בני תמית, אם לא איתניה לך; הב יתיה על ידי, ואנא אתיביניה לך. **לח** ואמר, לא ייחות ברי עמכון: ארי אחוהי מית והוה בלחודוהי אשתאר, ויערעניה מותא באורחא דתהכון בה, ויתחתון ית סיבתי בדוונא, לשאול.

בראשית פרק מג

א וכפנא, תסקי בארעא. **ב** והוה, כד ספיקו למיכל ית עבורא, דאיתיאנו, ממצרים; ואמר להון אבוהון, תובו זבונו לנא זעיר עבורא. **ג** ואמר ליה יהודה, למימר: אסחדא

אסחיד בנא גברא למימר לא תחזון אפי' אלהין כד אחוכון
עמכון. **ד** אם איתך משלח ית אחונא. עמנא—ניחות. ונזבון
לך עבירא. **ה** ואם ליתך משלח, לא ניחות: ארי גברא אמר
לנא, לא תחזון אפי' אלהין, כד אחוכון עמכון. **ו** ואמר,
ישראל, למא אבאישתון, לי—לחואה לגברא. העוד לכון
אחא. **ז** ואמרו שאיל גברא לנא ולילדותנא למימר,
העד כען אבוכון קים האית לכון אחא. וחוינא ליה, על מימר
פתגמיא האלין: המידע הוינא ידעין—ארי יימר, אחיתו ית
אחוכון. **ח** ואמר יהודה לישראל אבוהי, שלח עולימא עמי—
ונקום וניזיל: וניחי ולא נמות, אף אנחנא אף את אף
טפלנא. **ט** אנא, מערבנא ביה—מן ידי, תבעיניה: אם לא
איתיניה לך ואקסימניה קדמך, ואיהי חטי לך כל יומיא.
י ארי, אלו לא פון בדא אתעכבנא—ארי כען תבנא, דנן
תרפין זמנין. **יא** ואמר להון ישראל אבוהון, אם בין הוא דא
עבידו—סבו מדמשבב בארעא במניכון, ואחיתו לגברא
תקרבתא: זעיר קטף, וזעיר דבש, שעף ולטוס, בטמין
ושגדין. **יב** וכספא על חד תרין, סבו בידכון: וית כספא
דאתתב בפס טעניכון, תתיבון בידכון—דלמא שלו, הות. **יג**
וית אחוכון, דברו: וקומו, תובו לות גברא. **יד** ואל שדי, יתין
לכון רחמין קדם גברא, ויפטר לכון ית אחוכון אחרנא, וית
בנימין: ואנא, כמא דתכילית תכילית. **טו** ונסיבו גבריא ית
תקרבתא הדא, ועל חד תרין כספא נסיבו בידהון ודברו ית
בנימין: וקמו ונחתו למצרים, וקמו קדם יוסף. **טז** וחזא יוסף
עמהון, ית בנימין, ואמר לדמנא על ביתיה, אעיל ית גבריא
לביתא: וכוס נכסתא ואתקין, ארי עמי אכלין גבריא
בשירותא. **יז** ועבד גברא, כמא דאמר יוסף: ואעיל גברא ית
גבריא, לבית יוסף. **יח** ודחילו גבריא, ארי אתעלו לבית
יוסף, ואמרו על עיסק כספא דאתתב בטענא בקדמיתא,
אנחנא מתעלין—לאתרברבא עלנא ולאסתקפא עלנא,
ולמקני יתנא לעבדין ולמדבר ית חמרנא. **יט** וקריבו, לות
גברא, דמנא, על בית יוסף: ומלילו עמיה, בתרע ביתא. **כ**
ואמרו, בבכו רבוני: מיחת נחתנא בקדמיתא, למזבן עבירא.
כא והוה כד אתינא לבית מבתא, ופתחנא ית טענא, והא
כסף גבר בפס טעניה, כספנא במתקליה: ואתיבנא יתיה,
בידנא. **כב** וכספא אחרנא אחיתנא בידנא, למזבן עבירא:
לא ידענא, מאן שוי כספנא בטענא. **כג** ואמר שלם לכון
לא תדחלון, אלהכון ואלהא דאבוכון יהב לכון סימן
בטעניכון—כספכון, אתא לותי: ואפיק לותהון, ית שמעון.

כד ואעיל גברא ית גבריא, לבית יוסף: ויהב מנא ואסחון
רגליהון, ויהב כסתא לחמריהון. **כה** ואתקינו, ית תקרבתא,
עד דעאל יוסף, בשירותא: ארי שמעון, ארי תמן אכלין
לחמא. **כו** ועאל יוסף לביתא, ואעילו ליה ית תקרבתא
דבידהון לביתא: וסגידו ליה, על ארעא. **כז** ושאל להון,
לשלם, ואמר השלם אבוכון סבא, דאמרתון—העד כען,
קים. **כח** ואמרו, שלם לעבדך לאבונא—עד כען קים: וכרעו,
וסגידו. **כט** וזקף עינוהי, וחזא ית בנימין אחוהי בר אמיה,
ואמר הדין אחוכון זעירא, דאמרתון לי: ואמר, מן קדם יי
יתרחם עלך ברי. **ל** ואחוי יוסף, ארי אתגוללו רחמוהי על אחוהי, ובעא,
למבכי: ועאל לאדרון בית משכבא, ובכא תמן. **לא** ואסחי
אפוהי, ונפס: ואתחסן—ואמר, שונו לחמא. **לב** ושויאו ליה
בלחודיהי, ולהון בלחודיהון: ולמצראי דאכלין עמיה,
בלחודיהון—ארי לא יכלין מצראי למיכל עם עבראי לחמא,
ארי בעידא דמצראי דחליו ליה עבראי אכלין. **לג** ואסחרו
קדמוהי—רבא פרביותיה, וזעירא כזעירותיה: ותוהו גבריא,
גבר בחבריה. **לד** ונטל חולקין מן קדמוהי, לקדמיהון, וסגי
חולקא דבנימין מחולקאי כלהון, חמשא חולקין: ושתיאו
ורויאו, עמיה.

בראשית פרק מד

א ופסיד ית דמנא על ביתיה, למימר, מלי ית טעני גבריא
עבירא, כמא דיכלין למטען: ושו כסף גבר, בפס טעניה.
ב וית כלידי כלידא דכספא, תשני בפס טענא דזעירא, וית,
כסף זבינוהי: ועבד, כפתגמא דיוסף דמליל. **ג** צפרא, נהר:
וגבריא אתפטרו, אנון וחמריהון. **ד** אנון נפקו מן קרתא, לא
ארחיקו, ויוסף אמר לדמנא על ביתיה, קום רדוף בתר
גבריא: ותדביקונו ותימר להון, למא שלימתון בשתא חלף
טבתא. **ה** הלא דין, דשתי רבוני ביה, והוא, בדקא מבדיק
ביה: אבאישתון, דעבדתון. **ו** ואדביקונו: ומליל עמהון, ית
פתגמיא האלין. **ז** ואמרו ליה—למא ימליל רבוני, כפתגמיא
האלין: חס, לעבדך, מלמעבד, כפתגמא הדין. **ח** הא כספא,
דאשכחנא בפס טענא—אתיבנא לך, מארעא דכנען:
ואיכדין, נגנוב מבית רבוניך, מנין דכסף, או מנין דדבב.
ט דישתכח עמיה מעבדך, יתקטיל: ואף אנחנא, נהי לרבוני
לעבדין. **י** ואמר, אף כען כפתגמיכון בין הוא: דישתכח
עמיה יהי לי עבדא, ואתון תהון זכאין. **יא** ואחויאו, ואחיתו
גבר ית טעניה—לארעא: ופתחו, גבר טעניה. **יב** ובלש—

בְּרָאָה שְׂרִי, וּבְזַעֲרָא שִׁיזִי; וְאַשְׁתַּכַּח, כְּלִידָא, בְּטַעֲנָא.
 דְּבִנְיָמִין. **יג** וּבְזַעֲוִי, לְבוּשִׁיהוֹן; וּרְמֹז גִּבֹּר עַל חֲמָרִיה, וְתַבּוּ
 לְקַרְתָּא. **יד** וְעָאֵל יְהוּדָה וְאַחֻזָּהי לְבֵית יוֹסֵף, וְהוּא עַד כְּעַן
 תַּמָּן; וּנְפִלֵי קְדָמוּהִי, עַל אֶרְעָא. **טו** וְאַמֵּר לְהוֹן יוֹסֵף, מָא
 עוּבְדָא הָדִין דְּעַבְדָּתוֹן; הָלֹא יִדְעָתוֹן, אֲרִי בְּדָקָא מְבַדִּיק גְּבָרָא
 דְּכֹתִי. **טז** וְאַמֵּר יְהוּדָה, מָא נִימֵר לְרַבּוּנִי, מָא נְמַלִּיל, וּמָא

נִזְכִּיר: מִן קָדָם יִי, אֲשֶׁתְּכַח חוֹבָא בְּעַבְדָּךְ--הָא אֲנַחְנָא עַבְדִּין
 לְרַבּוּנִי, אִף אֲנַחְנָא אִף דְּאַשְׁתַּכַּח כְּלִידָא בִּידִיה. **יז** וְאַמֵּר--
 חַס לִי, מִלְמַעְבֵּד דָּא: גְּבָרָא דְּאַשְׁתַּכַּח כְּלִידָא בִּידִיה, הוּא
 יְהִי לִי עַבְדָּא, וְאַתּוֹן, סְקוּ לְשִׁלְס לְוֹת אָבוּכוֹן. {ס}

פרשת ויגש

אתבִּהִילוּ מִן קִדְמוֹהִי. **ד** וְאִמֵּר יוֹסֵף לְאֶחָוִהי קְרוּבוּ כְעַן לְוֹתִי. וקְרִיבוּ: וְאִמֵּר, אֲנִי יוֹסֵף אֶחָוִיכֹן, דְּזַבִּינְתֹּן יְתִי, לְמַצְרִים. **ה** וְכַעַן לֹא תִתְנַסֶּסוּן, וְלֹא יִתְקַף בְּעֵינִיכֹן, אֲרִי זַבִּינְתֹּן יְתִי. הֲלָכָא: אֲרִי לְקִימָא, שְׁלַחְנִי יִי קִדְמִיכֹן. **ו** אֲרִי דְגֵן תִּרְתִּין שְׁנִין כִּפְנָא, בְּגוֹ אֲרַעָא; וְעוֹד חֲמִישׁ שְׁנִין, דְּלִית זְרוּעָא וּחֻצָּדָא. **ז** וְשְׁלַחְנִי יִי קִדְמִיכֹן, לְשׁוּאָה לְכוֹן שְׂאֲרָא בְּאַרְעָא, וְלְקִימָא לְכוֹן, לְשִׁיזְבָא רַבָּא. **ח** וְכַעַן, לֹא אֶתוֹן שְׁלַחְתֹּן יְתִי הֲלָכָא, אֱלֹהִין. **מ קדום** יִי: וְשׁוּנִי אֲבָא לְפִרְעָה, וְרַבּוֹן לְכָל בֵּיתִיה, וְשְׁלִיט, בְּכָל אֲרַעָא דְּמַצְרִים. **ט** אוּחוּ, וְסָקוּ לֹת אֲבָא, וְתִמְרוֹן לִיה כְּדֵן אֲמַר בְּרַךְ יוֹסֵף, שְׁוִנִי יִי לְרַבּוֹן לְכָל מַצְרָאִי: חוֹת לְוֹתִי, לֹא תִתְעַכֵּב. **י** וְתִתִּיב בְּאַרְעָא דְּגִשָׁן, וְתִהִי קָרִיב לִי—אֵת, וּבְנֶה וּבְנִי בְנֶה; וְעִנְהּ וְתוֹרְדֶה, וְכָל דְּלָה. **יא** וְאֶזְנוֹן יִתֵּן תַּמָּן, אֲרִי עוֹד חֲמִישׁ שְׁנִין כִּפְנָא: דְּלִמָּא תִּשְׁתַּיֵּצִי אֵת וְאִנְשׁ בֵּיתֶךָ, וְכָל דְּלָה. **יב** וְהָא עֵינִיכֹן חֲזִין, וְעֵינִי אֲחִי בְּנִימִין: אֲרִי **בְּלִישְׁכֹּן, אֲנִי** מְמַלִּיל עִמָּכֹן. **יג** וְתַחֲנוֹן לְאֲבָא, יֵת כָּל יְקָרִי דְּבִמְצָרִים, וְיֵת, כָּל דְּחִזִּיתוֹן; וְתַחֲנוֹן וְתַחֲנוֹן יֵת אֲבָא, הֲלָכָא. **יד** וּנְפַל עַל צוּרָא דְּבִנְיָמִין אֶחָוִהי, וּבְכָא: וּבְנִימִין—בְּכָא, עַל צוּרִיה. **טו** וְנָשִׁיק לְכָל אֶחָוִהי, וּבְכָא עֲלִיהוֹן; וּבִתֵּר בִּין, מְלִילוֹ אֶחָוִהי עֲמִיה. **טז** וְקָלָא אֲשֶׁתְּמַע, בֵּית פִּרְעָה לְמִימֵר, אֵתוּ, אֲחִי יוֹסֵף; וְשִׁפְרָא בְּעֵינֵי פִרְעָה, וּבְעֵינֵי עֲבָדוֹהִי. **יז** וְאִמֵּר פִּרְעָה לְיוֹסֵף, אִימֵר לְאַחָד דָּא עֲבִידוּ: טַעוֹנוּ, יֵת בְּעִירְכוֹן, וְאִיזִילוּ אוּבִילוּ, לְאַרְעָא דְּכִנְעָן. **יח** וְדַבְּרוּ יֵת אֲבוּכוֹן וְיֵת **אִנְשׁ** בְּתִיכוֹן, וְאִיתוּ לְוֹתִי: וְאֶתִּין לְכוֹן, יֵת טוֹב אֲרַעָא דְּמַצְרִים, וְתִיכְלוֹן, יֵת **טוֹבָא** דְּאַרְעָא. **יט** וְאֵת **מִפְסָד**, דָּא עֲבִידוּ: סָבוּ לְכוֹן מֵאַרְעָא דְּמַצְרִים עֲגָלָן, לְטַפְלָכוֹן וּלְנִשְׁיכוֹן, וְתַטְלוֹן יֵת אֲבוּכוֹן, וְתִיתוֹן. **כ** וְעֵינִיכֹן, לֹא תַחוּס עַל מְנִיכֹן: אֲרִי טוֹב כָּל אֲרַעָא דְּמַצְרִים, דִּילְכוֹן הוּא. **כא** וְעַבְדוּ בִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְיִהֵב לְהוֹן יוֹסֵף עֲגָלָן עַל מִימְרָא דְּפִרְעָה; וְיִהֵב לְהוֹן זֹודִין, לְאוּרְחָא. **כב** לְכָלֵּהוֹן יִהֵב לְגַבְרָא, אֲצַטְלוֹן דְּלְבוּשָׁא; וּלְבְּנִימִין יִהֵב תֵּלַת מָאָה סִלְעִין דְּכֶסֶף, וְחִמְשָׁא אֲצַטְלוֹן דְּלְבוּשָׁא. **כג** וְלְאֶבְרָהִי שְׁלַח כְּדִין, עֶסְרָא חֲמִרִין, טַעֲנִין, מְטוֹב מַצְרִים; וְעֶסֶר אֶתְנָן טַעֲנִין עֲבוּר וְלַחִים וְזֹודִין, לְאֶבְרָהִי—לְאוּרְחָא. **כד** וְשְׁלַח יֵת אֶחָוִהי, וְאֶזְלוּ: וְאִמֵּר לְהוֹן, לֹא תִתְנַצֹּן בְּאוּרְחָא. **כה** וְסָלִיקוּ,

{ס} **יח** וְקָרִיב לְוֹתִיה יְהוּדָה, וְאִמֵּר בְּבָעוּ רַבּוּנִי, יְמַלִּיל כְּעַן עֲבָדָךָ פִּתְגָמָא קִדְמָא⁸⁸ רַבּוּנִי, וְלֹא יִתְקַף רִגְזָךָ בְּעֲבָדָךָ: אֲרִי **כִּפְרָעָה, בִּין אֵת**. **יט** רַבּוּנִי שְׁאִיל, יֵת עֲבָדוֹהִי לְמִימֵר: הָאִית לְכוֹן אֲבָא, אוּ אֲחָא. **כ** וְאִמֵּרנָא, לְרַבּוּנִי, אִית לְנָא אֲבָא סָבָא, וּבִר סִיבְתִין⁸⁹ זְעִיר; וְאֶחָוִהי מִית, וְאֲשֶׁתְּאֵר הוּא בְּלַחֲדוֹהִי לְאִמְרִיה וְאֶבְרָהִי רַחִים לִיה. **כא** וְאִמֵּרְתָּ, לְעֲבָדָךָ, אֶחָתוֹהִי, לְוֹתִי: וְאִשְׁוִי עֵינִי, עֲלוֹהִי. **כב** וְאִמֵּרנָא, לְרַבּוּנִי, לֹא יוּכַל עוֹלִימָא, לְמַשְׁבַּח יֵת אֶבְרָהִי: אִם יִשְׁבּוּק יֵת אֶבְרָהִי, יְמוֹת. **כג** וְאִמֵּרְתָּ, לְעֲבָדָךָ, אִם לֹא יִיחֹת אֶחָוִיכֹן זְעִירָא, עִמָּכֹן—לֹא תִסְפּוֹן, לְמַחְזִי אֲפִי. **כד** וְהוּא כְּד סְלִיקָנָא, לְוֹת עֲבָדָךָ אֲבָא; וְחוּיָנָא לִיה—יֵת, פִּתְגָמִי רַבּוּנִי. **כה** וְאִמֵּר, אֲבוּנָא: תוּבוּ, זְבוּנו לְנָא זְעִיר עֲבוּרָא. **כו** וְאִמֵּרנָא, לֹא נָכוֹל לְמִיחֹת: אִם אִית אֶחָוִיכֹן זְעִירָא עִמָּנָא, וְנִיחֹת—אֲרִי לֹא נָכוֹל לְמַחְזִי אֲפִי גִבְרָא, וְאֶחָוִיכֹן זְעִירָא לְוֹתוֹהִי עִמָּנָא. **כז** וְאִמֵּר עֲבָדָךָ אֲבָא, לְנָא: אֶתוֹן יִדְעָתוֹן, אֲרִי תִרִין יְלִידָת לִי אֶתְתִי. **כח** וּנְפַק חַד, מְלֹתִי, וְאִמֵּרְתִּי, בְּרַם מְקַטֵּל קְטִיל: וְלֹא חֲזִיתִיה, עַד כְּעַן. **כט** וְתַדְּבִרוּן אֲפִי יֵת דִּין מִן קִדְמִי, וְעִרְעִינָה מוֹתָא—וְתַחֲנוֹן יֵת סִיבְתִי, בְּבִשְׁתָּא לְשְׁאוּל. **ל** וְכַעַן, כְּמִיתָא לְוֹת עֲבָדָךָ אֲבָא, וְעוֹלִימָא לְוֹתוֹהִי, עִמָּנָא; וּנְפִשִׁיה, חֲבִיבָא לִיה בְּנִפְשִׁיה. **שני** **לא** וְיִהִי, כְּד יִחְזִי אֲרִי לִית עוֹלִימָא—וְיָמוֹת: וְיַחֲנוֹן עֲבָדָךָ יֵת סִיבְתִי עֲבָדָךָ אֲבוּנָא, בְּדוּוּנָא—לְשְׁאוּל. **לב** אֲרִי עֲבָדָךָ מְעַרְב בְּעוֹלִימָא, מִן אֲבָא לְמִימֵר: אִם לֹא אִינְיָנִיה לְךָ, וְאִינְיָנִיה חֲטִי לְאֲבָא כָּל יוֹמִיָא. **לג** וְכַעַן, יִתִּיב כְּעַן עֲבָדָךָ תַּחוֹת עוֹלִימָא—עֲבָדָא, לְרַבּוּנִי; וְעוֹלִימָא, יִסַּק עִם אֶחָוִהי. **לד** אֲרִי אִיכְדִין אִסַּק לְוֹת אֲבָא, וְעוֹלִימָא לְוֹתוֹהִי עִמִּי: דְּלִמָּא אֶחָוִי בְּבִשְׁתָּא, דְּתִשְׁכַּח יֵת אֲבָא.

בראשית פרק מה

א וְלֹא יָכִיל יוֹסֵף לְאַתְחַסְנָא, לְכָל דְּקִימִין עֲלוֹהִי, וְקָרָא אֲפִיקוּ כָּל אִנְשׁ מַעְלוּי; וְלֹא קָם אִנְשׁ עֲמִיה, כְּד אֶתְדַּע יוֹסֵף לְאֶחָוִהי. **ב** וְיִהֵב יֵת קָלִיה, בְּכִכִּיתָא; וְשִׁמְעוּ מַצְרָאִי, וְשִׁמְעוּ **אִנְשׁ** בֵּית פִּרְעָה. **ג** וְאִמֵּר יוֹסֵף לְאֶחָוִהי אֲנִי יוֹסֵף, הַעַד כְּעַן אֲבָא קָיִם; וְלֹא יָכִילוּ אֶחָוִהי לְאַתְבָּא יְתִיה פִּתְגָם, אֲרִי

⁸⁹ לעיל תרגום חכם גבי יוסף

⁸⁸ 'באזני' מתורגם קדם דרך כבוד. ע"ע
Michael Klein on the Targums, ch 5

ממצרים: ואתו לארעא דכנען, לות יעקוב אבוהון. **כו** וחיואו ליה למימר, **עד כען** יוסף קים, וארי הוא שליט, בכל ארעא דמצרים: **והוא מליא פ'גן על לביה**, ארי לא הימין להון. **כז** ומלילו עמיה, ית כל פתגמי יוסף דמליל עמהון, וחזא ית עגלתא, דשלח יוסף למטל יתיה; ושרת, רוח קדשא על יעקוב אבוהון. **חמישי כח** ואמר, ישראל, סגי לי חדא עד כען יוסף ברי, קים; איזיל ואחזיניה, עד לא אמות.

בראשית פרק מו

א ונטל ישראל וכל דליה, ואתא לבאר שבע; ודבח דבחין, לאלהא דאבויה יצחק. **ב** ואמר יי לישראל בחזא דליליא, ואמר יעקוב יעקוב; ואמר, האנא, **ג** ואמר, אנא אל אלהא דאבוד; לא תדחל מלמיחת למצרים, ארי לעם סגי אשוינה תמן. **ד** אנא, איחות עמד למצרים, ואנא, אסקנה אף אסקא; ויוסף, ישוי ידוהי על עינה. **ה** וקם יעקוב, מבאר שבע; ונטלו בני ישראל ית יעקוב אבוהון, וית טפלהון וית נשיהון, בעגלתא, דשלח פרעה למטל יתיה. **ו** ודברו ית גיתיהון, וית קניניהון דקנו בארעא דכנען, ואתו, למצרים: יעקוב, וכל בנאיה עמיה. **ז** בנאיה ובני בנאיה, עמיה, בנאיה ובנא בנאיה, וכל בנאיה—איתי עמיה, למצרים. **ס** { **ח** ואלין שמקת בני ישראל דעאלו למצרים, יעקוב ובנאיה: בכריה דיעקוב, ראובן. **ט** ובני, ראובן—חנוד ופלוא, וחזרון וכרמי. **י** ובני שמעון, ימואל וימין ואהד—ויכין וזחר; ושאול, בר כנעניא. **יא** ובני, לוי—גרשון, קהת ומררי. **יב** ובני יהודה, ער ואון ושלח—ופרץ וזרח; ומית ער ואון בארעא דכנען, והו בני פרץ חזרון וחמול. **יג** ובני, יששכר—תולע ופונה, ויוב ושמרון. **יד** ובני, זבולון—סרד ואילון, ויחלאל. **טו** אליו בני לאה, דילידת ליעקוב בפדן ארם, וית, דינה ברתיה: כל נפש בנאיה ובנאיה, תלתין ותלת. **טז** ובני גד, צפיון וחגי שוני **א** ואתא יוסף, וחוי לפרעה, ואמר אבא ואחי וענהון ותוריהון וכל דילהון, אתו מארעא דכנען; והא אנון, בארעא דגשן. **ב** ומקצת אחוהי, דבר חמשא גברין; ואסימנון, קדם פרעה. **ג** ואמר פרעה לאחוהי, מא עובדיכון; ואמרו לפרעה, רען ענא עבדך—אף אנחנו, אף אבהתנא. **ד** ואמרו לפרעה, **לאותותבא** בארעא אתינא, ארי לית רעיא לענא דלעבדך, ארי תסיף כפנא בארעא דכנען; וכען יתבון כען עבדך, בארעא דגשן. **ה** ואמר פרעה, ליוסף למימר: אבוד ואחד, אתו לותך. **ו** ארעא דמצרים, קדמך היא—בדשפיר בארעא, אוהיב ית אבוד וית אחד: **יתבון**, בארעא דגשן—ואם ידעת

ואצבון, ערי וארודי, ואראלי. **יז** ובני אשר, ימנה וישוה וישוי ובריעה—ושרח אחתהון; ובני בריעה, חבר ומלכיאל. **יח** אליו בני זלפה, דיהב לבן ללאה ברתיה; וילידת ית אליו ליעקוב, שית עסרי נפשו. **יט** בני רחל אתת יעקוב, יוסף ובנימין. **כ** ואתיליד ליוסף, בארעא דמצרים, דילידת ליה אסנת, בת פוטי פרע רבא דאון—ית מנשה, וית אפרים. **כא** ובני בנימין, בלע ובכר ואשבבל, גרא ונעמן, אחי וראש; מפים וחפים, וארד. **כב** אליו בני רחל, דאתילידו ליעקוב—כל נפשתא, ארבע עסרי. **כג** ובני דן, חושים. **כד** ובני נפתלי—יחצאל וגוני, ויצר ושלם. **כה** אליו בני בלהה, דיהב לבן לרחל ברתיה; וילידת ית אליו ליעקוב, כל נפשתא שבע. **כו** כל נפשתא דעאלא עם יעקוב למצרים, נפסי ירפיה, בר, מנשי בני יעקוב—כל נפשתא, שתין ושית. **כז** ובני יוסף דאתילידו ליה במצרים, נפשתא תרתין: כל נפשתא לבית יעקוב דעאלא למצרים, שבעין. **ס** { **כח** וית יהודה שלח קדמוהי, לות יוסף, לפנאיה קדמוהי, לגשן; ואתו, לארעא דגשן. **כט** וטקיס יוסף רתכוהי, וסליק לקדמות ישראל אבויה לגשן; ואתחזי ליה, ונפל על צוריה, ובכא על צוריה, עוד. **ל** ואמר ישראל ליוסף, **אלו אנא מאית זמנא הדא מנחם אנא**, בתר דחזיתנן לאפקד, ארי עד כען קים את. **לא** ואמר יוסף לאחוהי ולבית אבויה, אסק ואחוי לפרעה; ואימר ליה, אחי ובית אבא דבארעא דכנען אתו לותי. **לב** וגברא רען ענא, ארי גברי מרי גיתי הו; וענהון ותוריהון וכל דילהון, איתאיו. **לג** ויהי, ארי יקרי לכון פרעה; וימר, מא עובדיכון. **לד** ותימרון, גברי מרי גיתי הו עבדך מזעורנא ועד כען—אף אנחנו, אף אבהתנא; בדיל, דתתבון בארעא דגשן, ארי מרחקין מצראי, כל רעי ענא.

בראשית פרק מז

ואית בהון גברין דחילא, ותמנינון רבני גיתי על דילי. **ז** ואיתי יוסף ית יעקוב אבויה, ואסימיה קדם פרעה; ובריך יעקוב, ית פרעה. **ח** ואמר פרעה, ליעקוב: כמה, יומי שני חיד, **ט** ואמר יעקוב, לפרעה, יומי שני תותבותי, מאה ותלתין שנין; זעירין ובישין, הו יומי שני חיי, ולא **אדביקו** ית יומי שני חיי אבהתי, ביומי תותבותהון. **י** ובריך יעקוב, ית פרעה; ונפק, מן קדם פרעה. **יא** ואותיב יוסף, ית אבויה וית אחוהי, ויהב להון אחסנא בארעא דמצרים, בדשפיר בארעא בארע רעמסס—כמא דפקיד פרעה. **יב** וזן יוסף ית אבויה וית אחוהי, וית כל בית אבויה—לחמא, לפס טפלא. **יג** ולחמא

לית בכל ארעא, ארי תקיף כפנא לחדא; ואשתלהי, עמא דארעא דמצרים ועמא דארעא דכנען, מן קדם, כפנא. **יד** ולקיס יוסף, ית כל כספא דאשתכח בארעא דמצרים ובארעא דכנען, **בעבורא, דאנון זבנין**; ואיתי יוסף ית כספא, לבית פרעה. **טו** ושלם כספא, מארעא דמצרים ומארעא דכנען, ואתו כל מצראי לות יוסף למימר הב לנא לחמא, ולמא נמות **לקבלך**; ארי שלם, כספא. **טז** ואמר יוסף הבו גיתכון, ואתינו לכוז בגיתכון—אם שלם, כספא. **יז** ואיתיאו ית גיתיהון, לות יוסף, ויהב להון יוסף לחמא בסוסותא ובגיתי ענא ובגיתי תורי, ובחמריא; וזנונו בלחמא בכל גיתיהון, בשתא ההיא. **יח** ושלמת, שתא ההיא, ואתו לותיה בשתא תנייטא ואמרו ליה לא נכסי מן רבוני, אלהין שלם כספא וגיתי בעירא לות רבוני; לא אשתאר קדם רבוני, אלהין גיתנא וארענא. **יט** למא נמות לעינד, אף אנחנא אף ארענא—קני יתנא וית ארענא, בלחמא; ונהי אנחנא וארענא, עבדיו לפרעה, והב בר זרע וניחי ולא נמות, וארעא

לא תבור. **כ** וקנא יוסף ית כל ארעא דמצרים, לפרעה, ארי זבינו מצראי גבר חקליה, ארי תקיף עליהון כפנא; והות ארעא, לפרעה. **כא** וית עמא—אעבר יתיה, מקרי לקרי; מסוף תחום מצרים, ועד סופיה. **כב** לחוד ארע כמריא, לא קנא; ארי חולקא לכמריא מן קדם פרעה, ואכלין ית חולקהון דיהב להון פרעה—על כין, לא זבינו ית ארעהון. **כג** ואמר יוסף לעמא, הא קניתי יתכוז יומא דין וית ארעכוז לפרעה; הא לכוז בר זרעא, ותזרעו ית ארעא. **כד** ויהי, **באיעולי עללתא**, ותתנון חד מן חמשא, לפרעה; וארבעא חולקין יהי לכוז **לבר** זרע חקלא ולמיכלכוז, ולאנש בתיכוז—ולמיכל לטפלכוז. **כה** ואמרו, קיימתנא; נשכח רחמין בעיני רבוני, ונהי עבדיו לפרעה. **כו** ושויו יתה יוסף **לגזירא** עד יומא הדין על ארעא דמצרים, דיהון יהבין חד מן חמשא—לפרעה; לחוד ארע כמריא, בלחודיהון—לא הות, לפרעה. **כז** ויתבי ישראל בארעא דמצרים, בארעא דגשן; ואחסינו בה, ונפישו וסגיאנו לחדא.

פרשת ויחי

כח וחיא יעקוב בארעא דמצרים, שבע עשרי שנין; והוה יומי יעקוב, שני חייה—מאה וארבעין ושבע, שנין. **כט** וקריבו יומי ישראל, לממת, וקרא לבריה ליוסף ואמר ליה אם כען אשכחית רחמין בעינד, שו כען ידך תחות ירכי; ותעביד עמי טיבו וקשוט, לא כען תקברנני במצרים. ל ואשכוב, עם אבהתי, ותטלנני ממצרים, ותקברנני בקבורתהון; ואמר, אנא אעביד כפתגמך. לא ואמר, קיים לי—וקיים, ליה; וסגיד ישראל, על ריש ערסא. {פ}

בראשית פרק מח

א והוה, בתר פתגמיא האלון, ואמר ליוסף, הא אבוד מרע; ודבר ית תרין בנזיה, עמיה—ית מנשה, וית אפרים. **ב** וחוי ליעקוב—ואמר, הא ברך יוסף אתי לותך; ואתסף, ישראל, ויתבי, על ערסא. **ג** ואמר יעקוב ליוסף, אל שדי אתגלי לי בלז בארעא דכנען; ובריך, יתי. **ד** ואמר לי, האנא מפיח לך ומסגי לך, ואתנגד, לכנשת שבטין; ואתינו ית ארעא הדא, לבגד בתך—אחסנת עלם. **ה** וכען תרין בגד דאתילידו לך בארעא דמצרים, עד מיתא לותך למצרים—דילי אנון;

אפרים, ומנשה—כראובן ושמעון, יהון קדמי. **ו** ובנין דתוליד בתריהון, דילך יהון; על שום אחיהון יתקרון, באחסנתהון. **ז** ואנא במיתא מפדן, מיתת עלי רחל בארעא דכנען באורחא, בעוד כרוב⁹⁰ ארעא, למיעל לאפרת; וקברתה תמן באורח אפרת, היא בית לחם. **ח** וחזא ישראל, ית בני יוסף; ואמר, מאן אלון. **ט** ואמר יוסף, לאבזיה, בני אנון, דיהב לי **י** הכא; ואמר, **קריבנן** כען לותי ואבריכנון. **י** ועיני ישראל יקרא מסיבו, לא יכול למחזי; וקריב יתהון לותיה, ונשיק להון וגפיף להון. **יא** ואמר ישראל ליוסף, מחזי אפך לא סברית⁹¹; והא אחזי יתי יי, אף ית בגד. **יב** ואפיך יוסף יתהון, **מן קדמוהי**; וסגיד על אפזיה, על ארעא. **יג** ודבר יוסף, ית תרין ויהון—ית אפרים בימיניה מסמאלא דישראל, וית מנשה בסמאליה מימינא דישראל; וקריב, לותיה. **יד** ואושיט ישראל ית ימיניה ושויו על רישא דאפרים, והוא זעירא, וית סמאליה, על רישא דמנשה; אחיכמונן, לידוהי, ארי מנשה, בכרא. **טו** ובריך ית יוסף, ואמר: **י** דפלחו אבהתי קדמוהי, אברהם ויצחק—**י** דין יתי, מדאיתני עד

⁹¹ מלשון סבר - לא חשבתי

⁹⁰ רש"י - ואונקלוס תרגם: "כרוב ארעא" - כדי שיעור חרישת הארץ. וכן פ"י פרשגן משרש חארמי כרבא(=חרישה).

יומא
טז מלאכא דפרק יתי מכל בישא, יבריד ית עולימיא, ויתקרי
בהון שמי, ושום אבהתי אברהם ויצחק; וכונני ימא יסגון.
בגו בני אנשא על ארעא. **שלישי** יז וחזא יוסף, ארי שוי
אבוהי יד ימיניה על רישא דאפרים—ובאיש בעינוהי;
וסעדה לידא דאבוהי, לאעדא יתה מעל רישא דאפרים—
לנחנותה על רישא דמנשה. יח ואמר יוסף לאבוהי, לא
כין אבא: ארי דין בכרא, שו ימינה על רישיה. יט וסריב

אבוהי, ואמר ידענא ברי ידענא—אף הוא יהי לעם, ואף הוא
יסגי; וברס, אחוהי זעירא יסגי מניה, ובנוהי, יהון שלטין
בעממיא. כ וברכונן ביומא ההוא, למימר, בך יבריד ישראל
למימר, ישוניה יי כאפרים וכמנשה; ושוי ית אפרים, קדם
מנשה. כא ואמר ישראל ליוסף, האנא מאית; ויהי מימרא
דיי, בסעדכון, ויתב יתכון, לארע אבהתכון, כב ואנא יהבית
לך, חולק חד—יחיד על אחד: דנסיבית מידא דאמורא,ה
בחרבי ובקשתי⁹². {פ}

סוף הפרשה

פרק מטל כח כל אליו שבטיא דישראל, תרי עסר; ודא
דמליל להון אבוהון, ובריד יתהון—גבר כברכתיה, בריד
יתהון. כט ופקיד יתהון, ואמר להון אנא מתכניש לעמי—
קברו יתי, לות אבהתי: במערתא—דבחקל, עפרון חתא.
ל במערתא דבחקל כפילתא, דעל אפי ממרא—בארעא
דכנען: דזבו אברהם ית חקלא, מן עפרון חתא—לאחסנת
קבורא. לא תמן קברו ית אברהם, וית שרה אתתיה, תמן
קברו ית יצחק, וית רבקה אתתיה; ותמן קברית, ית לאה.
לב זביני חקלא ומערתא דביה, מן בני חתא. לג ושיצי
יעקוב לפקדא ית בנוהי, וכנש רגלוהי לערסא; ואתנגיד,
ואתכניש לעמיה.

בראשית פרק נ

א ונפל יוסף, על אפי אבוהי; ובכא עלוהי, ונשיק ליה. ב ופקיד
יוסף ית עבדוהי ית אסותא, למחנט ית אבוהי; וחנטו אסותא,
ית ישראל. ג ושליו ליה ארבעין יומין, ארי כין שלמין יומי
חניטיא; ובכו יתיה מצראי, שבועין יומין. ד ועברו, יומי בכיתיה,
ומליל יוסף, עס בית פרעה למימר: אס כען אשכחית רחמין,
בעיניכון—מלילו כען, קדם פרעה למימר. ה אבא קיים עלי
למימר, האנא מאית—בקברי דאתקניית לי בארעא דכנען, תמן
תקברנני; וכען, אסק כען ואקבר ית אבא—ואתוב. ו ואמר,
פרעה: סק וקבר ית אבד, כמא דקיים עלך. ז וסליק יוסף,
למקבר ית אבוהי; וסליקו עמיה כל עבדי פרעה, סבי ביתיה.
ח וכל סבי ארעא דמצרים, ח וכל בית יוסף, ואחוהי ובית אבוהי;
לחוד, טפלחון וענהון ותוריהון—שבקו, בארעא דגשן. ט וסליק
עמיה, אף רתפין אף פרשיו; והות משריתא, סגיאח לחדא. י
ואתו עד בית אדרי דאטד, דבעברא דירדנא, וספדו תמן.

מספיד רב ותקריף לחדא; ועבד לאבוהי אבלא, שבועא יומין. יא
וחזא יתיב ארע כנענא ית אבלא, בבית אדרי דאטד, ואמרו,
אבל תקריף דין למצראי: על כין קרא שמה, אביל מצרים—
דבעברא דירדנא. יב ועבדו בנוהי, ליה—כין, כמא דפקידנן.
יג ונטלו יתיה בנוהי, לארעא דכנען, וקברו יתיה, במערת חקל
כפילתא: דזבו אברהם ית חקלא לאחסנת קבורא, מן עפרון
חתא—על אפי ממרא. יד ותב יוסף למצרים הוא ואחוהי,
וכל דסליקו עמיה למקבר ית אבוהי, בתר, דקבר ית אבוהי.
טו וחזו אחי יוסף, ארי מית אבוהון, ואמרו, דלמא יטר לנא
דכבו יוסף; ואתבא יתיב, לנא, ית כל בשתא, דגמלנא יתיה.
טז ופקידו, לות יוסף למימר: אבד פקיד, קדם מותיה למימר.
יז כדן תימרון ליוסף, בבכו שבוק כען לחובי אחד ולחטאיהון
ארי בשתא גמלוד, וכען שבוק כען, לחובי עבדי אלהא דאבד;
ובכא יוסף, במללותהון עמיה. יח ואזלו, אף אחוהי, ונפלו,
קדמוהי; ואמרו, הא אנחנא לך לעבדין. יט ואמר להון יוסף,
לא תדחלון: ארי דחלא דיי, אנא. כ ואתון, חשבתון עלי בישא;
מן קדם יי, אתחשיבת לטבא, בדיל למעבד ביומא הדין, לסימא
עם סגי. **שביעי** כא וכען, לא תדחלון—אנא און יתכון, וית
טפלכון; ונחיים יתהון, ומליל תנחומין על לבהון. כב ויתב יוסף
במצרים, הוא ובית אבוהי; וחיא יוסף, מאה ועסר שנין. כג
וחזא יוסף לאפרים, בנין תליתאין; אף, בני מכיר בר מנשה—
אתילידו, ורבי יוסף. כד ואמר יוסף לאחוהי, אנא מאית; ויי
מדבר דכיר יתכון, ויסיק יתכון מן ארעא הדא, לארעא, דקיים
לאברהם ליצחק וליעקוב. כה ואומי יוסף, ית בני ישראל
למימר: מדבר דכיר יי יתכון, ותסקון ית גרמי מכא. כו ומית
יוסף, בר מאה ועסר שנין; וחנטו יתיה, ושמוהי בארונא
במצרים. {ש}

⁹² ספרי אשכנז גורסים בצלותי ובעותי. כן מצינו בר"ח פלטיאל, ואף בר' בחיי.

בראשית פרק מט

א ויקרא יעקב אל-בניו ויאמר האספו ואגידה לכם את אשר-יקרא אתכם באחרית הימים: ב הקבצו ושמעו בני רביעי א וקרא יעקב, לבנוהי: ואמר, אתפנשו ואחוי לכו, ית דיערע יתכוז, בסוף יומיא. ב אתפנשו ושמעו, בני יעקב ושמעו אל-ישראל אביכם: ג ראובן בכרי אתה כחי וראשית אוני יתר שאת ויתר עז: יעקב: וקבילו אלפיו, מן ישראל אביוכו. ג ראובן בכרי את, חילי וריש תקפי--לך הוה חזי למסב תלתא חולקיו, בכירותא כהנחא ד פחז פמיס אל-תותר כי עלית משכבי אביד אז ומלכותא. ד על דאזלת לקביל אפך הא כמיא ברם לא אהניחא חולק יתיר לא תסב, ארי סליקתא בית משכבי אבנד: בכי/ חללת יצועי עלה: {פ} אחילתא, לשינוי ברי סליקתא. {פ} ה שמעו ולוי אחים כלי חמס מכרתיכם: ו בסדס אל-תבא נפשי בקהלם אל-תחד ה שמעו ולוי, אחי--גברין גברין בארע תותבותהון, עבדו גבורא. ו ברזהון לא הות נפשי, באתכנושיהון למהך לא נחתית מן כבדי כי באפס הרגו איש וברצנס עקרו-שור: ז ארור אפס כי עז ועברתם כי קשתה אחלקם ביעקב יקרי: ארי ברזהון קטלו קטול, וברעותהון תרעו שור סנאה. ז ליט רגזהון ארי תסיף, וחיתמהון ארי קשיא: אפלגנון ביעקב, ואפיצם בישראל: {פ} ח יהודה אתה יודוד אחיד ידך בערף איבד ואבדרנון בישראל. {פ} ח יהודה את אודיתא ולא בהיתחא, בר יודון אחד--ידך, תתקף על בעלי דבבר; יתברח סנאך יהון ישתחו לך בני אביד: ט גור אריה מחזרי קדל קדמר, יהון מקדמין למשאל בשלמך בני אבנד. ט נלמון יהי בשירויא ובסופא יתרבא מלכא מדבית יהודה, ארי מטור בני עלית ברע רבז באריה וכלביא מי יסימנו: י לא-יסור שבט מיהודה מדיו קטלא ברי נפשו סליקתא: יוחם ישרי בתקופא באריא וכליתא, ולית מלכו דתועעעפיה. י לא יעדי עבד שלטון מדבית יהודה, ומחאק מבין רגליו עד כריבא שילח ולו יקתה עמים: יא אסרי לגפן עירח וספרא מבני בנהי עד עמא, עד דייתי קשיקא דדיליה היא מלכותא, וליה ישתמעון עממיא. יא יסחר ישאאל לקרתיה עמא ולשרקה בני אתגו כבס בינו לבשו ובדס-ענבים סותה: יבון היכליה, יהון צדיקא סחור סחור ליה ועבדי אורייתא באלפן עמיה; יהי ארגון טב לבושיה, ובסותיה מילא מילא צבע זהורי ואבדעין. יב חכילי עינים מינו ולבן-שנים מחלב: {פ} יב יסקון טורחי בכרמוהי, יטופון נעוהי בחמר; יחורן בקעתיה בעבור, ובעדרי עניה. {פ} יג זבולן לחוף ימים ישפן והוא לחוף אנית לחוף וירכתו על-צידו: {פ} יג זבולן, על ספר יממיא ישרי; והוא יכביש מחזין בספינו טוב ומא יכול, ותחומיה יהי קטי עד צידון. {פ} יד יששכר חמר גרם רבז בין המשפטים: טו וירא מנחה כי טוב ואת-הארץ כי נעמה ויט שכמו יד יששכר, עתיר בבכסין--אחסנתיה, בין תחומיא. טו וחזא חולקא ארי טב, וית ארעא ארי מעבדא פירין; ויכביש מחזי לסבל ויהי למס-עבד: {ס} טז דן ידיו עממיא וישיצי ית דיריהון, ודישתארן בהון יהון ליה פלחין ומסקי מסין. {ס} טז מדבית דן יתבחר ויקום גברא, ביומוהי יתפריק

עמו כאחד שבטי ישראל: יז יהי
 עמיה ובשנוהי ינוחון--כחדא, שבטיא דישראל. יז יהי גברא דיתבחר ויקום מדבית דן אימחיה תתרימי על עממיא ומחחיה
 נחש עלי־דרך שפיפן עלי־ארח
 תתקף בפלשתאי, כחוי חרמן ישרי על אורחא וכפתנא יכחון על שבילא--יקטיל גברי משרית פלשתאי פרשין עם רגלאיו.
 הנשך עקבי־סוס ויפל רכבו אחר: יח לישועתך קניתי יהוה: {ס} יט גד גדוד יגודנו
 יעקר סוסון ורתכין, וימגר רכביהון, לאחרא. יח לפרקנד, סברית יי. {ס} יט דבית גד, משרית מזנין; כד יעברון ית ירדנא קדם
 והוא יגד עקב: {ס} כ מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני־מלך: {ס} כא נפתלי
 אחיהון לקרבא, ובנקסין סגיאין יתובון לארעהון. {ס} כ דאשר, טבא ארעיה; והיא מרבא, תפנוקי מלכין. {ס} כא נפתלי,
 אילה שלחה הנתן אמרי־שפר: {ס} כב בן פרת יוסף בן פרת
 בארע טבא יתרימי עדיה--ואחסנתיה תהי מעבדא פירין, יהון מודן ומברכין עליהון. {ס} כב ברי דיסגי יוסף, ברי דיתברך
 עליעון בנות צעדה עלי־שור: כג וימררהו ולבו וישטמהו
 כגון דנציב על עינא דמיא; תרין שבטין יפקון מבנוהי, יקבלון חולקא ואחסנתא. כג ואתמררו עמיה, ונקמוהי; ואעיקו ליה,
 בעלי חצים: כד ותשב באיתן קשתו ויפזו
 גברין גברין בעלי פלגותיה. כד ותבת בהון נביתיה על דקיים אוריתא בסתרא ושווי תקפא רחצניה, בכין אתרמא דהב על
 זרעי ידיו מידו אביר יעקב משם רעה אבן ישראל: כה
 דרעוהי אחסין מלכותא ותקרי; דא הות ליה מן קדם אל תקיפא דיעקוב, דבמימריה זן אבון ובנין זרעא דישראל. כה מימר
 מאל אביו ויעזר ואת שדי ויברכך ברכת שמיל מעל ברכת תהום רבצת תחת ברכת
 אלקא דאבדו; יהי בסעדך, וית שדי ויברכך, ברכו דנחתו מטלא דשמיא מלעילא, ברכו דנגדו ממעמשי ארעא מלרע: ברכתא
 שדיים ורחם: כו ברכת אביו גברו על־ברכת חורי עד־תאות גבעת עולם תהיין
 דאבדו, ודאמך. כו ברכתא דאבדו, יתוספן לך על ברכתא דלי בריכו אבהתי, דחמידו להון, רברביא דמן עלמא; יהון כל אלין
 לראש יוסף ולקדך נזיר אחיו: {פ} כז בנימין ואב יטרף בבקר
 לרישא דיוסף, גברא פרישא דאחיהי. {פ} כז בנימין בארעיה תשרי שכינתא ובאחסנתיה יתבני מקדשא, בצפרא ובפניא יהון
 יאכל עד ולערב יחלק שלל:
 מקרבין כהניא קרבנא; ולעדן רמשא, יהון מפלגין מותר חולקהון משאר קדשיא.